

AZƏRBAYCAN

RESPUBLİKASI

DÖVLƏT ELM VƏ TEXNİKA KOMİTƏSİ
PATENT-LİSENZIYA İDARƏSİ

SƏNAYE MÜLKİYYƏTİ

RƏSMİ BÜLLETEN N 3 (1 hissə)

Dərc olunma tarixi: 30.09.99

BAKI-1999

İxtiralara aid bibliografik məlumatların Müəyyənləşdirilməsi üçün beynəlxalq İNİD kodları

60-keçmiş SSRİ-nin mühafizə sənədlərinin növü və nömrəsi	46-patentin dərc edilmə tarixi
11-patentin nömrəsi	51-beynəlxalq patent təsnifatının indeksi (indeksləri)(BPT)
21- ərizə sənədinin qeydiyyat nömrəsi	54-ixtiranın adı
22-ərizə sənədinin verilmə tarixi	57-ixtiranın referatı
23-sərgi ilkinliyi tarixi	71-ərizəçi, ölkənin kodu
31-ilkin ərizə sənədinin tarixi	72-ixtiranın müəllifi, ölkənin kodu
32-ilkinlik tarixi	73-patent sahibi, ölkənin kodu
33-ilkinlik ölkənin kodu	86-PCT üzrə ərizə sənədinin qeydiyyat nömrəsi və verilmə tarixi
43-ərizə sənədin dərc edilmə tarixi	

Международные коды ИНИД для идентификации библиографических данных, относящихся к изобретениям

60-вид и номер охранного документа бывшего СССР	43-дата публикации заявки
11- номер патента	46-дата публикации патента
21- регистрационный номер заявки	51-индекс(ы) Международной патентной классификации
22-дата подачи заявки	54-название изобретения
23-дата выставочного приоритета	57-реферат изобретения
31-номер приоритетной заявки	71-заявитель(и), код страны
32-номер приоритета	72-автор(ы), изобретения, код страны
33-код страны приоритета	73-патентообладатель, код страны
	86-регистрационный номер и дата подачи заявки PCT

İxtiralar

Изобретения

"Sənaye
mülkiyyəti"
rəsmi bülleten

1996-cı ildən nəşr edilir
Издается с 1996 года

официальный
бюллетень
"Промышленной
собственности"

Dərc olunma tarixi

30.09.99

Дата публикации

Bakı

3 (1 hissə)

Баку

часть

1999

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Elm və Texnika Komitəsi
Patent-Lisenzia İdarəsi
"Sənaye mülkiyyəti"
rəsmi bülleteni

Baş redaktor- Akademik A.X.Mirzəcanzadə
Baş redaktorun birinci müavini- M.M Seyidov
Baş redaktorun müavini J.S.Babayev
Redaksiya şurası: A.X.Mirzəcanzadə, M.M.Seyidov, R.Mehdiyev,
A.Musayev, İ.Həsənov, Z.Hacıyev, A.Əfəndiyev, H.Suleymanov, N.Vəliyev,
N.Əliyeva, B.Əskərov, J.Babayev, Z.Mustafayev.

Официальный бюллетень
"Промышленной собственности"
Патентно-лицензионного управления
Государственного Комитета по Науке и Технике
Азербайджанской Республики

Главный редактор- Академик А.Х.Мирзаджанзаде
Первый заместитель главного редактора- М.М Сеидов
Заместитель главного редактора- Я.С Бабаев
Редакционный совет: Академик А.Х.Мирзаджанзаде, М.М.Сеидов,
Р.Мехтиев, А.Мусаев, И.Гасанов, З.Гаджиев, А.Эфендиев,
Г.Сулейманов, Н.Велиев, Н.Алиева, Б.Аскеров, Я.Бабаев,
З.Мустафаев.

Azərbaycan Respublikası DETK orqanı
Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində
qeydə alınmışdır.
Şəhadətnamə 350
Ünvan: 370000 Bakı şəh., S.Vurgun küçəsi, 24
Redaksiyanın telefonu: 93-28-69, 93-97-86
30/06/99 il tarixdə çapa imzalanmışdır.
Mətbəenin adı: "İnformatika" EİB
Tiraj 50

İXTİRAYA DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ
BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRCİ

**ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О
ЗАЯВКАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ**

Bölmə A.

İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.

Раздел А.

Удовлетворение жизненных потребностей человека.

(21) N 95/000580 A

(22)(23) 20.04.95

(51) A 61 B 10/00

(76) Əlizadə İlqar Qulaməli oğlu

Qarayeva Nigar Tələt qızı

(54) Hipertoniya xəstəliyinin müalicə üsulu.

(57) İxtira tibb sahəsinə, xüsusi ilə kardiologiyaya aiddir və hipertoniya xəstəliyinin müalicəsində istifadə edilə bilər.

İxtiranın məqsədi arterial təzyiği aşağı səviyyədə uzun müddət stabil saxlamaq və müalicə müddətini qısaltmaq hesabına müalicənin səmərəsini artırmaqdır.

Hipertoniya xəstəliyinin müalicə üsulu qanın maqnitlə işlənməsi və ardıcıl olaraq reinfuziya zamanı onun 10-15 dəq. müddətində 17,0 mVt gücündə lazerlə şüalandırılmasından ibarətdir.

(76) Ализаде Ильгар Гуламали оглы

Караева Нигяр Талет кызы

(54) Способ лечения гипертонической болезни.

(57) Изобретение относится к области медицины, а именно, к кардиологии и может быть использовано для лечения гипертонической болезни.

Задачей изобретения является повышение эффективности лечения за счет увеличения длительности стабилизации артериального давления на сниженном уровне и сокращения сроков лечения.

Способ лечения гипертонической болезни включает магнитную обработку крови с последующим лазерным облучением в течение 10-15 минут при мощности лазерного излучения 17,0 мВт при ее реинфузии.

(21) N 99/001381 A

(22)(23) 24.07.98

(51) A 61 B 17/58

(76) Abdullayev Azər Cəfər oğlu

(54) Osteosintez üçün Abdullayev A.C. aparatı.

(57) İxtira tibb sahəsinə, xüsusən də travmatologiyaya və ortopediyaya aiddir.

İxtiranın məqsədi sümük fraqmentlərinin sərt fiksasiyasını təmin etmək və əməliyyatın travmatikliyinə azaltmaqdır.

İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, iki ədəd yivli ştanqdan və millər bərkidilmiş milsaxlayanlardan ibarət olan osteosintez üçün aparat əlavə olaraq, milsaxlayanla eyni hündürlükdə yerləşən iki ədəd yivli ştanqa paralel quraşdırılan daha iki ədəd yivli ştanqla təchiz olunmuşdur, həm də milsaxlayanlar dairəvi formada olub, millərin bərkidilməsi üçün xaç şəklində açılmış dörd deşiklə və eyni zamanda, bollar üçün dörd deşiklə təchiz olunmuşdur, yivli ştanqlar isə elə yerləşdirilmişdir ki, onların birində milsaxlayanlar durur, qalanları isə qurguda hər biri iki milsaxlayana bərkidilir.

Osteosintez üçün A.C. Abdullayev aparatının tətbiqi əməliyyatların az travmatik keçirilməsinə, sümüklərin sərt fiksasiyasına imkan yaradır, əməliyyat vaxtını qısaldır.

(76) Абдуллаев Азер Джафар оглы

(54) Аппарат Абдуллаева А.Д. для остеосинтеза.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к травматологии и ортопедии.

Задачей изобретения является обеспечение жесткой фиксации обломков кости и уменьшение травматичности операции.

Сущность изобретения заключается в том, что в аппарате для остеосинтеза, содержащем две резьбовые штанги и спице держатели с установленными в них стержнями дополнительно введены две резьбовые штанги, установленные параллельно относительно двух других резьбовых штанг, находящихся на одинаковой высоте относительно спице держателей, причем резьбовые штанги расположены так, что на одной из них находятся спице держатели, а остальные фиксируют каждая по два спице держателя в сборе.

Применение аппарата Абдуллаева А.Д. для остеосинтеза способствует проведению менее травматичных операций, жесткой фиксации кости, сокращает время операции.

содержит сульфаниол, в качестве увеличения стойкости пенны стабилизатора водорастворимый полимер иономер серии "Л" (ВРП "Л") в следующем соотношении компонентов, мас. %

ПАВ - сульфаниол	8,0-8,0
ВРП иономер серии "Л"	0,04-0,08
Морская вода	остальное

(21) N 98/001103 A

(22)(23) 03 03 98

(51) A 61 F 5/04

(76) Quliyev Əjdər Məmmədqulu oğlu

(54) Uşaqların bud-çanaq oynaqının patologiyasının müalicəsi üçün aparat.

(57) İxtira təbabətə, məhz uşaq ortopediyasına aiddir.

İxtiranın məqsədi uşaqların bud çıxığının yavaş-yavaş dozalarla salınması, daxili rotasiya elementlərinin qorunub saxlanması və budlara orta fizioloji vəziyyətin verilməsidir.

Aparat xamutlar (1,2), lövhələr (3,4), bərkidici vintlər (5,6), günclük (7) və oval şəkilli profil bərkidicisindən (8) ibarətdir.

Uşaqlarda bud-çanaq oynaqlarının patologiyasının müalicəsi üçün aparatdan istifadə etdikdə bud çıxığının yavaş-yavaş dozalarla salınması, bud-çanaq oynaqlarının daxili rotasiyasının qorunub saxlanması, dartılması və bu vəziyyətdə fiksə edilməsi ilə yanaşı uşaqlara qulluq asanlaşır.

(76) Кулиев Аждар Мамедгулу оглы

(54) Аппарат для лечения детей с патологией тазобедренного сустава.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к детской ортопедии.

Задачей изобретения является постепенное дозированное вправление вывихов бедер у детей с сохранением элементов внутренней ротации с последующим приданием бедром среднефизиологического положения.

Аппарат состоит из хомутов 1,2, распорок 3 и 4 со стопорными винтами 5 и 6, угольников 7, дугообразных профильных креплений 8.

Аппарат для лечения детей позволяет обеспечить постепенное дозированное вправление при сохранении внутренней ротации в тазобедренных суставах, а также

вытяжение, вправление и фиксацию в этом положении бедер, облегчает уход за ребенком.

(21) N 99/001258

(22)(23) 28.09.98

(51) A 61 K 7/00

(76) Əliyeva Nərgiz Hüseyn qızı

(54) "Nərgiz" losyonu.

(57) İxtira kosmetoloqiya sahəsinə, xüsusən, üzün dərisinə qulluq üçün kosmetik vasitələrə aiddir.

İxtiranın məqsədi cavanlaşdırıcı, təmizləyici, tonuslandırıcı və yumşaldıcı xüsusiyyətlərə malik, üzün dərisinə qulluq üçün yüksək effektiv kosmetik vasitənin yaradılmasıdır.

Qarşıya qoyulan məqsədə onunla nail olunur ki, tərkibində spirt və su olan üzün dərisinə qulluq üçün losyon tərkibində əlavə olaraq, komponentlərin novbəti nisbətində limon ekstraktı, çobanyastığı çiçəklərinin cövhələrini, su zanbağı ləçəklərinin cövhərini və qızılqül ləçəklərinin cövhərini saxlayır, küt. %-lə:

96%-li spirt	18-22
limon ekstraktı	18-22
çobanyastığı çiçəklərinin cövhələri	18-22
su zanbağı ləçəklərinin cövhələri	10-12
qızılqül ləçəklərinin cövhəri	8-10
su	18-22

losyondakı bütün sadalanan komponentlər üzün dərisinə effektiv təsir qəstərir, qırışlar tam açılır, üzün dərisi yumşaq, incə, elastik olur, canlı və saqlam şəkil alır, sizanaqlar və civzələr itir.

(76) Алиева Наргиз Гусейн кызы

(54) Лосьон "Наргиз" по уходу за кожей лица.

(57) Изобретение относится к области косметологии, в частности, к косметическим средствам по уходу за кожей лица.

Задачей изобретения является создание высокоэффективного косметического средства для ухода за кожей лица, обладающего очистительным, тонизирующим и смягчающим свойствами.

Поставленная задача достигается тем, что лосьон по уходу за кожей лица, включающий спирт и воду, дополнительно содержит лимонный экстракт, настой цветков

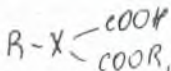
Bu birləşmələr mikroblara qarşı aktivlik xassəsinə malik olaraq, qrammüsbət və qrammənfi mikroblara, Kandida cəsinə mənsub olan göbələklərə qarşı işlədilə bilər. Bu birləşmələrin 1%-li spirtli məhlulunu işlətdikdə etibarlı və effektiv nəticələr əldə edilir. Təklif edilən preparatların tətbiqi bu məqsədlə işlədilən müvafiq preparatların geniş təsir spektrini təmin edərək, belə məqsədlə vasitələrin çeşidini genişləndirəcəkdir.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН Азерб Респуб

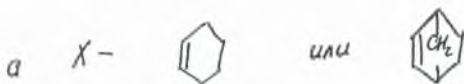
(72) Мусаев Муса Рамазан оглы
Гасанов Ариф Гасан оглы
Рустамов Муса Исмаил оглы
Азизов Акиф Гамид оглы
Алиева Лейлуфар Имран кызы
Гаджизаде Агигат Нурбала кызы

(54) Антимикробный препарат

(57) Изобретение относится к биологически активным веществам, а именно к применению в качестве антимикробного препарата моно эфиров двух основных кислот гидроароматического ряда общей формулы:

где R-водород или метил, $R_1=C_2-C_6$ алкил, аллил, пропаргил,

Эти соединения обладают антимикробной активностью против грамположительных и грамотрицательных микробов, а также дрожжеподобного гриба рода Кандида. Применение разбавленного 1% спиртового раствора этих соединений обеспечивает широкий спектр действия, эффективность и надежность, а также расширение ассортимента средств для этой цели.

Bölmə B.
Müxtəlif texnoloji proseslər.

Раздел В.
Различные технологические процессы.

(21) N 98/001029 A

(22)(23) 17.02.98

(51) B 01 D 24/00

(76) Həsənov İslaməli Qardaşəli oğlu

(54) Suyun təmizlənməsi üçün "Şəffaf su" qurğusu.

(57) İxtira süzəcəlmə ilə su təmizləyən avadnlığa, konkret olaraq, içmək və xörək hazırlamaq üçün istifadə olunan suyun təmizlənməsi üçün qurğulara aiddir.

İxtiranın məqsədi qeyri-məhdud istismar müddətinə malik yığcam və sadə və keyfiyyətə bulaq suyuna yaxın su almğa imkan verən su təmizləyən qurğunun yaradılmasıdır.

Qarşıya qoyulmuş məqsədə nail olmaq üçün, təmizlənəcək suyun qabından, süzğəcdən və təmiz suyun qabından ibarət içərisində qurğuda təmizlənəcək su olan qab, qapağında iki tərəfdən deşik olan altlığda bərkidilmişdir, həmçinin bu qabın çıxış deşiyi həmin qabın dibində beton qatla bərkidilmiş süzğəcin giriş deşiyi və altında təmiz suyun qabı quraşdırılmış altlığın qapağındakı deşikle üst-üstə düşür, süzğəcin korpusunda isə dəliklənmiş aşağı təzyiqliq polietileni, ağac kömürü və balıqqulağından ibarət süzğəcləyici elementlər fraksiyalarının aşağıdan yuxarıya doğru böyüməsi ilə qat-qat yerləşdirilmiş və bu qatlar, mərkəzində deşik olan beton layları ilə bərkidilmişdir.

(76) Гасанов Исламали Гардашали оглы

(54) Установка для очистки воды "Шаффаф су".

(57) Изобретение относится к средствам для очистки воды фильтрованием, конкретно, к средствам для очистки воды, употребляемой в качестве питья и для приготовления пищи.

Задачей предполагаемого изобретения является создание установки для очистки воды упрощенной и компактной конструкции с неограниченным сроком эксплуатации и позволяющей получить воду по качеству близкую к родниковой.

Поставленная задача достигается тем, что в установке, содержащей сосуд с очищаемой водой, фильтр и сосуд с очищенной водой, сосуд с очищаемой водой закреплен на подставке со сквозным отверстием в крышке, причем выходное отверстие сосуда с очищаемой водой совмещено с выходным отверстием фильтра, укрепленного на дне сосуда с очищаемой водой бетонным слоем, и с отверстием в крышке подставки, под которой установлен сосуд с очищенной водой, а в корпусе фильтра послойно уложены фильтрующие элементы из перфорированного полиэтилена низкого давления, древесного угля и ракушек с увеличением размеров фракций фильтрующих элементов снизу вверх, причем слои фильтрующих элементов уплотнены бетонными слоями с отверстием по центру.

(21) N 99/001351 A

(22)(23) 28.04.99

(51) B 24 D

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti

(72) Abasov Vaqif Abas oğlu

Həşimov Həşim Abdulla oğlu

Qəmbərova Həcər Mahmud qızı

(54) Abraziv alətlərin hopdurulması üsulu.

(57) Abraziv alətlərin kimyəvi maddələrlə hopdurma üsulu maşınqayırmada çətin emal edilən materialların pardaqlanmasında tətbiq edilə bilər.

Təklif edilən abraziv alətlərə hopdurma üsulunun mahiyyəti aşağıdakılardan ibarətdir: abraziv alət əvvəlcədən hopdurulan tərkibin ərime temperaturundan 40-50°S artıq qızdırılır, temperaturu alətinədən yuxarı saxlanılan xüsusi kamerada yerləşən dəzgah şpindelində quraşdırılır, əridilmiş tərkibə lazımı dərinlikdə batırılır və aramla, 10-20 dövr/dəq sürətlə fırladılır. Hopdurma prosesi qurtarıqdan sonra ani anda daire 1000 dövr/dəq sürətlə fırlandırılır.

Təklif olunan abraziv alətin hopdurma üsulu hopdurulan tərkibin sərfinin xeyli azaldılmasına imkan verir. Bu zaman kəsmə üçün lazım olan qüvvə azalır, emal olunan səthin kələ-kötürlüyü isə yaxşılaşır.

(71)(73) Азербайджанский Технический Университет

(72) Абасов Вагиф Абас оглы

Гашимов Гашим Абдулла оглы

Гамбарова Хаджар Махмуд кызы

(54) Способ пропитки абразивного инструмента

(57) Способ пропитки абразивного инструмента относится к области машиностроения, в частности к технологии пропитки абразивного инструмента для шлифования.

Сущность способа пропитки абразивного инструмента следующая: инструмент предварительно нагревается на 40-50°C выше температуры плавления пропиточного состава, устанавливается на шпиндель станка, находящийся в специальной камере, температура которой выдерживается выше температуры инструмента, окунается в расплавленный состав пропитки в диаметральном направлении до требуемой толщины и медленно вращается (10-20 об/мин), далее извлеченный из состава инструмент в течении одной минуты вращается со скоростью 1000 об/мин.

На основании результатов эксперимента можно прийти к выводу, что предложенный метод пропитки абразивных кругов при прочих равных условиях позволяет снизить расход пропиточного состава, при этом уменьшить силы резания, а шероховатость обработанной поверхности улучшить.

Bölmə C.

Kimya və metallurgiya.

Раздел С.

Химия и металлургия.

(21) N 96/000734 A

(22)(23) 26.01.96

(51) C 07 C 69/14

(71)(73) Azərb. Respub. EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Quliyeva Mələk Əbdül qızı

Qasimova Qəribə Abbasəli qızı

Novotorjina Nelya Nikolayevna

Səfərova Mehparə Rəsul qızı

(54) Aroksikarbonilalkilen hallogenidlərin alınma üsulu.

(57) İxtira, kimyəvi birləşmələrin sintezi sahəsinə, konkret olaraq aroksikarbonilalkilen hallogenidlərin yeni alınma üsuluna aiddir.

İxtiranın məqsədi prosesin sadələşdirilməsi və alınan məhsulun çıxımının artırılmasıdır.

Qarşıya qoyulan məqsədə fenolla monohaloïdkarbon turşusunun daha sadə üsulla asiləşməsilə nail olunur. Asiləşməyə toluol məhlulunda, katalizator kimi bir neçə damcı H_2SO_4 -in iştirakı ilə 100-110°C temperaturda, ya da benzol mühitində $POCl_3$ -ün iştirakı ilə 70-80°C temperaturda 2-3 saat müddətində aparılır. Bu üsuldə əsas məhsulun çıxımı 90-95%-ə qədər artır.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азерб Респуб

(72) Мустафаев Назим Пирмамед оглы

Кулиева Мелек Абдул кызы

Касымова Гариба Аббасали кызы

Новоторжина Неля Николаевна

Сафарова Мехпара Расул кызы

(54) Способ получения ароксикарбонилалкилен галоидов

(57) Изобретение относится к области синтеза новых химических соединений, а именно к способу получения ароксикарбонилалкилен галоидов, которые могут быть использованы в качестве исходного сырья в органическом синтезе, а также для синтеза присадок к смазочным маслам.

Задачей изобретения является упрощение процесса, увеличение выхода целевого продукта.

Поставленная задача достигается взаимодействием фенолов с моногалоидкарбоновой кислотой при температуре 70-110°C применением в качестве водо-отнимающих реагентов серной кислоты или хлор окиси фосфора.

(21) N 96/000711 A

(22)(23) 10.10.95

(51) C 07 C 154/02

(71)(73) Azərb. Respub. EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Quliyeva Mələk Əbdül qızı

Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Qulubəyova Tamilla Nəsrəddin qızı

(54) Ksantogenat turşularının benzoiloksimetil efirlərinin alınma üsulu.

(57) İxtira sürtgü yağlarında yeyilmə və siyirməyə davamlı aşqar kimi istifadə edilə bilən ksantogenat turşularının benzoiloksimetil efirlərinin alınma üsuluna aiddir.

İxtiranın məqsədi əsas məhsulun çıxımının artırılması və prosesin sadələşdirilməsidir. Qarşıya qoyulan məqsədə ksantogenat turşularının oksimetil efirləri ilə benzoil xlorid arasında reaksiyanın aparılması ilə nail olunur. Proses 30-35°C-də 1-1,5 saat müddətində aparılır. Bu üsulda maddənin çıxımı 93-95%-ə qədər yüksəlir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азерб. Респуб.

(72) Кулиева Мелек Абдул кызы

Мустафаев Назим Примамед оглы

Кулубекова Тамилла Насреддин кызы

(54) Способ получения бензоилоксиметилловых эфиров ксантогеновых кислот.

(57) Изобретение относится к способу получения бензоилоксиметилловых эфиров ксантогеновых кислот, которые могут быть использованы в качестве противозадирных и противоизносных присадок к смазочным маслам. Задачей изобретения является увеличение выхода целевого продукта и упрощение процесса продукта. Поставленная задача достигается взаимодействием оксиметилловых эфиров ксантогеновых кислот с хлористым бензоилом при температуре 30-35°C в течение 1-1,5 часов.

(21) N 96/000720 A

(22)(23) 19.10.95

(51) C 08 F 4/26

(71)(73) Azərbaycan EA Qeyri-üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu

(72) Tağıyev Dilqəm Bəbir oğlu

Məmmədova Pəri Seyfəl qızı

Munşiyeva Mina Kərim qızı

(54) Metilensiklopropanın trimerləşməsi üsulu.

(57) İxtira tsiklik olefinlərin oliqomerləşmə üsuluna, əsasən metilensiklopropanın trimerləşməsinə aiddir. İxtiranın məqsədi metilensiklopropanın trimerlərinin sintezi və eyni zamanda məhsulun konversiyasını artırmaqdır. Qarşıya qoyulan məqsəd sıfır valentli nikelin heksaetiltriamidofosfin kompleksinin $\{Ni [P(Net_2)_3]_2\}_x$ (burada $x > 1$) efir məhlulundan ikiqat kristallaşma ilə alınan $Ni[P(Net_2)_3]_2$ kompleksindən istifadə etməklə həll olunur. Bu proses qapalı reaktorda, benzol mühitində, katalizatorun metilensiklopropana 1:4 nisbətində, 60°C-də aparılır. Bu şəraitdə

ibarət çəki %-lə aşağıdakı komponentlər nisbətində istifadə etməklə nail olunur

Kauçuk SKS-30 ARKM-15	47,9-50,3
Şam ağacı kanifolu	3,3-3,6
Kobalt naftenat sikkativi	0,3-0,4
Uayt-spirit	45,9-48,5

Təklif olunan əlif saxlanma vaxtı yüksək stabilliyə yüksək bərkliyə malik olur və onun əsasında suya davamlı örtüklərin alınmasını təmin edir, bu da nəticədə daha yüksək keyfiyyətli lakboya materiallarının alınmasına gətirib çıxarır.

- (76) Зейналов Идрис Аллахверди оглы
Зейналов Низами Аллахверди оглы
(54) Синтетическая олифа

(57) Изобретение относится к области производства пленкообразующих лакокрасочных материалов, являющихся синтетическими олифами.

Задачей изобретения является разработка новой синтетической олифы, обладающей повышенной стабильностью при ее хранении, повышенной твердостью и водостойкостью покрытий на ее основе, и получения более качественных лакокрасочных материалов на ее основе.

Поставленная задача достигается тем, что синтетическая олифа, включающая синтетический полимер, сиккатив и уайт-спирит, в качестве синтетического полимера содержит каучук SKS-30 ARKM-15 и дополнительно содержит канифоль сосновую при следующем соотношении компонентов, вес. %:

Каучук SKS-30 ARKM-15	47,9-50,3
Канифоль сосновая	3,3-3,6
Сиккатив кобальтовый наftenат	0,3-0,4
Уайт-спирит	45,9-48,5

Предлагаемая олифа имеет повышенную стабильность при хранении, обеспечивает повышенную твердость и водостойкость покрытий на ее основе, что в итоге приводит к получению более качественных лакокрасочных материалов на ее основе.

- (21) N 98/001108 A
(22)(23) 25.06.98
(51) C 09 D 5/34

(76) Zəynalov Nizami Allahverdi oğlu

Zəynalov İdris Allahverdi oğlu

(54) Əlifsiz sintetik şpatlyovka

(57) İxtira tikintidə aparılan bəzək işlərində istifadə olunan şpatlyovkalara aiddir.

İxtiranın əsas məqsədi – yüksək suya davamlılığa, tez quruyan, az toksiki və yüksək adgeziyaya davamlılığa malik yeni şpatlyovkanın işlənilib hazırlanmasından ibarətdir.

Qarşıya qoyulan məqsədə onunla nail olunur ki, tərkibini öztükəmələgətirən maddə, sümük yapışqanı, təsərrüfat sabunu, xırdalanmış təbaşir və su təşkil edən əlifsiz sintetik şpatlyovkada öztükəmələgətirən maddə kimi, aşağıdakı komponentlər nisbətində, çək.%, SKS-65 QP B markalı lateksdən istifadə olunur:

Lateks SKS-65 QP B markalı	7,8-8,6
Sümük yapışqanı	3,4-3,7
Təsərrüfat sabunu	0,3-0,4
Xırdalanmış təbaşir	53,2-57,2
Su	31,3-34,2

Təklif olunan şpatlyovka sıx, bircinsi, təbəqələrə ayrılmayan kütlə olub, tez quruyur, yüksək plastikliyə, adgeziyaya davamlılığa və az toksikiyə malikdir.

(76) Зейналов Идрис Аллахверди оглы

Зейналов Низами Аллахверди оглы

(54) Шпатлевка безолифная синтетическая

(57) Изобретение относится к шпатлевкам, применяемым в строительстве при производстве отделочных работ.

Задача изобретения - разработка новой шпатлевки, обладающей повышенной прочностью на отрыв и водостойкость, сокращенным временем высыхания, меньшей токсичностью и повышенной адгезионной прочностью.

Поставленная задача достигается тем, что шпатлевка безолифная синтетическая, включающая пленкообразующее вещество, костный клей, мыло хозяйственное, мел молотый и воду, в качестве пленкообразующего вещества содержит латекс SKC-65 при следующем соотношении компонентов, мас. %:

латекс SKC-65, ГП марки Б	7,8-8,6
клей костный	3,4-3,7
мыло хозяйственное	0,3-0,4
мел молотый	53,2-57,2
вода	31,3-34,2

Предлагаемая шпатлевка представляет собой густую, однородную, нерасплаивающуюся массу, обладает пониженным временем высыхания, повышенной пластичностью и адгезионной прочностью. менее токсична

(21) N 98/001026 A

(22)(23) 15.07.97

(51) C 09 K 5/00, E 21 B 43/00, 37/00

(71)(73) Zeynalov Naib Eynal oglu

(72) Qurbanov Rəhman Əliskəndər oglu

Orucov Böyükəgə Zərbəli oglu

Şirin zadə Alçın Əlisəftər oglu

Şaxbazov Eldar Kaşəm oglu

Zeynalov Naib Eynal oglu

Zeynalov Anar Naib oglu

Tatliyev Xələddin Sədrəddin oglu

Əliyev Abasəli Əbduləli oglu

(54) Asfalten-parafin çöküntülərini təmizləyən və onun yaranmasının qarşısını alan tərkib

(57) İxtira neft sənayesində yeraltı və yerüstü avadanlıqlarda parafin çöküntülərinin əmələ gəlməsinin qarşısını alınmasına və eləcə də onlardan təmizlənməsinə aiddir.

Yeni təklif olunmuş tərkib ağır piroliz qatranı (24,45-69,50 % kütlə üzrə), bentol (25-75%), polipropilenqlikol (yaxud qliserin) – 0,5-5%, kiçikmolekullu polietilen (0,05-0,5) qarışıqlarından hazırlanmışdır.

Yeni aktivləşmiş tərkib parafin çöküntülərinin neft avadanlıqları üzərində əmələ gəlməsinə qarşı və onlardan təmizlənməsi üçün mə'lum tərkiblərdən çox effektivdir.

(71)(73) Зейналов Наиб Эйнал оглы

(72) Курбанов Рахман Алискандар оглы

Оруджев Бейюкага Зарбали оглы

Ширинзаде Алчин Алисафтар оглы

Шахбазов Эльдар Кашам оглы

Зейналов Наиб Эйнал оглы

Зейналов Анар Наиб оглы

Татлиев Халеддин Садреддин оглы

Алиев Абасали Абдулалли оглы

(54) Состав для удаления и предотвращения асфальтено-смолопарафиновых отложений

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности, а именно к составам и реагентам для удаления и одновременного предотвращения асфальтено-смолопарафиновых отложений в нефтяных скважинах

Для этой цели предлагается использовать качественно новый состав, состоящий из тяжелой пиролизной смолы (24,45-69,50%), бентола (25-75%), полипропиленгликоля (или полиглицерина) 0,5-5% и низкомолекулярного полиэтилена 0,05-0,5%.

Предложенный состав повышает эффективность удаления асфальтено-смолопарафиновых отложений с поверхности нефтепромыслового оборудования, а также эффективность предотвращения их образования

(21) N 96/000709 A

(22)(23) 06.05.95

(51) C 09 K 17/00

(71)(73) Azərbaycan EA Torpaqşünaslıq və aqrokiçya İnstitutu

(72) İsayeva Fəridə Hacı-aga qızı

Məmmədov Qərib Şamil oğlu

Bəşirov Rəşadət İsmayıl oğlu

(54) Torpaq münbitliyinin yaxşılaşdırıcısı

(57) İxtira kənd təsərrüfatına, xüsusilə kimyəvi maddə ilə torpağın münbitliyini yaxşılaşdırmağa aiddir.

İxtiranın məqsədi yüksək effektə malik olan, ucuz xammal bazası olan torpaqyaxşılaşdırıcıların növünün genişləndirilməsidir. Qoyulan məqsədə nail olmaq üçün torpaqyaxşılaşdırıcı kimi seolitin serpentinit ilə kompozisiyası (KSS)-dən istifadə edilmişdir. KSS – seolit ilə serpentinitin 1:1 nisbətində mexaniki qarışığından ibarətdir. Alınmış kompozisiyanın rəngi yaşılımtıl-külə çalan, kimyəvi tərkibi aşağıdakı kimidir, % kütlə: SiO_2 - 50,29; Al_2O_3 - 6,37; TiO_2 - 0,09; Fe_2O_3 - 3,52; FeO - 1,25; CaO - 5,97; MgO - 29,35; K_2O - 1,48; Na_2O - 1,36; SO_3 - 0,32. Yandırıldıqdan sonra qalan qalıq 11,73%.

Təklif olunan torpaqyaxşılaşdırıcı kimi KSS-in açıq çöl və örtülü istixana şəraitində kənd təsərrüfatı bitkilərinə təsiri öyrənilmişdir.

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, təklif olunan KSS torpaqyaxşılaşdırıcı kimi istər açıq çöl, istərsə də örtülü istixana şəraitində hektara 0,25; 0,5; 1,0; 2,5; 5,0 və 10,0 ton verilməsi nəticəsində torpaqda üzvi maddə, udulmuş Ca, Mg kationları, suyadavamlı aqreqatların faizi, hikroskopik nəmliyi, su sızdırma və

sululma qabiliyyetini artırır və əksinə su buxarlandırma qabiliyyetini azaldır. pH-ı aşağı salır. Eyni zamanda torpaqda bəzi tərəfindən əsas mənimşənən fosforun miqdarını artırır. Bütün bəzi torpaqın münbitliyini artırır ki, nəticədə açıq çöl şəraitində prototip ilə müqayisədə pambıq məhsulu hektara 3,5-6,9, arpa danı 1,7-4,1 sentner, örtülü sahədə isə 1 kv m sahədə pomidor məhsulu 2,3-6,7 kq, xiyar isə 1,1-4,2 kq artmışdır. Eyni zamanda alınan məhsulun keyfiyyəti də yüksək olmuşdur.

(71)(73) Институт почвоведения и агрохимии АН Азерб. Респуб.

(72) Исаяева Фарида Гаджи-ага кызы

Мамедов Гариб Шамиль оглы

Баширов Рашадат Исмаил оглы

(54) Улучшатель плодородия почв

(57) Изобретение относится к области сельского хозяйства, в частности, к химическим средствам, улучшающим плодородие почв

Задача изобретения – расширение ассортимента более эффективных и экономичных почвоулучшателей с неограниченной сырьевой базой.

Поставленная задача достигается тем, что в качестве почвоулучшателя плодородия почв предлагается композиция, состоящая из цеолита и серпентинита – КЦС – в соотношении 1:1 следующего химического состава, % масс.: SiO_2 - 50,29; Al_2O_3 - 6,37; TiO_2 - 0,09; Fe_2O_3 - 3,52; FeO - 1,25; CaO - 5,97; MgO - 29,35; K_2O - 1,48; Na_2O - 1,36; SO_3 - 0,32. Потеря при прокаливании составляет 11,73%.

Действие почвоулучшателя КЦС было испытано в тепличных и полевых условиях. Результаты изучения эффективности композиции цеолита и серпентинита – КЦС в качестве почвоулучшателя в условиях тепличного комбината и полевые опыты показали, что от применения КЦС в дозах 0,25; 0,5; 1,0; 2,5; 5,0 и 10,0 т/га увеличивается содержание органического вещества, поглощенных катионов Ca^{2+} , Mg^{2+} , процент воднопрочных агрегатов, гигроскопическая влага, фильтрационная способность, влагоемкость и снижается набухание, испаряемость и величина pH, что всё это положительно сказывается на плодородии почвы. Урожайность хлопчатника увеличивается на 3,5-6,9, зерна ячменя – 1,7-4,1 ц/га, томатов в условиях тепличного хозяйства – на 2,3-6,7 и огурцов – 1,1-4,2 кг/кв. м по сравнению

с прототипом. Улучшается также качество урожая томатов и огурцов

(21) N 96/000750 A

(22)(23) 14.06.95

(51) C 10 G 53/00, 53/08

(71)(73) Azərbaycan EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-kimya Prosesləri İnstitutu

(72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Semədova Fazilə İbrahim qızı

Qaşımova Aliyə Mirzə qızı

Əliyeva Vəcihə Məmməd Sadıx qızı

(54) Vazelinin alınma üsulu

(57) İxtira neft və neft-kimya xammalından müxtəlif məhsullar istehsalı sahəsinə, xüsusən. Təbabətdə, elektrotexnikada və səthlərin istismar zamanı korroziyadan qorumasında tətbiq edilən vazelinin alınmasına aiddir.

İxtiranın məqsədi vazelinin alınma texnologiyasını sadələşdirmək, çıxımını artırmaq, istifadə olunan reagentlərin miqdarını azaltmaq, əmələ gələn çətin utilizə olunan tullantıların miqdarını azaltmaq, yə'ni ekoloji təmiz üsul yaratmaqdır.

Məsələ aşağıda göstərilən qayda ilə həll edilib: xammal – neft məhsullarının qarışığı sulfat turşusu ilə, turş yağ isə adsorbentlə kontakt təmizləməyə düçar edilir. Xammal, yə'ni asfaltsızlaşmış qudrunun rafinatı və qaç 1:1-1:0,7 nisbətində götürülür, onun turşu ilə təmizlənməsindən alınan turş yağ məsələləri 90-100 A olan (10-15%) "Y" tipli seolitli adsorbent ilə təmizlənir.

Təqdim edilən üsul vazelinin çıxım faizinin artmasına səbəb olur.

(71)(73) Институт Нефтехимических процессов АН Азерб.Респуб.

(72) Рустамов Муса Исмаил оглы

Самедова Фазиля Ибрагим кызы

Касумова Алия Мирза кызы

Алиева Веджиха Мамед Садых кызы

(54) Способ получения вазелина

(57) Изобретение относится к области переработки нефтяного и нефтехимического сырья для получения различных продуктов, в частности, вазелина, применяемого в медицине,

электротехнике и предохранении поверхностей от коррозии при хранении и эксплуатации.

Задачей изобретения является упрощение технологии способа, увеличение выхода вазелина, снижение количества расходуемых реагентов, сокращение образовавшихся трудноутилизируемых отходов, т.е. создание простого экологически чистого способа.

Задача решена тем, что предложен способ получения вазелина из смеси нефтепродуктов, включающий обработку ее серной кислотой и контактирование кислого продукта адсорбентом, причем очистке серной кислотой подвергают смесь нефтепродуктов состава: рафинат деасфальтата и гача, взятых в весовом соотношении 1:1-1,0,7, после чего кислый продукт подвергают обработке цеолитсодержащим адсорбентом типа «У» с размером пор 90-100 А при расходе адсорбента 10-15%.

(21) N 98/001095 A

(22)(23) 24.04.98

(51) C 10 M

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti

(72) Abbasov Vaqif Abas oğlu

Qəmbərova Həcər Mahmud qızı

(54) Abraziv dairelərinə hopdurmaq üçün tərkib

(57) Abraziv dairelərinə hopdurmaq üçün istifadə edilən tərkib maşınqayırmada çətin e'maledilən materialların pardaqlanması təbiiq edilə bilər.

Tərkibə, komponentlər aşağıdakı nisbətdə, daxildir küt. %:

Sink stearat	28-32
Ammonium stearat	14-16
Kalium permanqanat	9-11
Natrium sulfid	4-6
Stearin turşusu	qalanı.

Təklif edilən tərkib pardaqlamada məhsuldarlığı 45-50% artırmağa, temperaturu 20-25%, kəsməyə lazım olan qüvvəni isə 30-35% azaltmağa imkan verir. E'rnal edilmiş səthin kələ-götürlüyü də Ra=0,25-0,63 mkm həddində alınır.

(71)(73) Азербайджанский Технический Университет

(72) Аббасов Вагиф Абас оглы

Камбарова Хаджар Махмуд кызы

(54) Состав для пропитки абразивных кругов

(57) Состав для пропитки абразивных кругов относится к области машиностроения и может быть использован для шлифования труднообрабатываемых материалов

Состав содержит компоненты в следующем соотношении, мас. %:

Стеарат цинка	28-32
Стеарат аммония	14-16
Перманганат калия	9-11
Сульфид натрия	4-6
Стеариновая кислота	остальное.

Предлагаемый состав позволяет увеличить производительность шлифования на 40-50%, уменьшить температуру на 20-25%, при этом сила резания снижается на 30-35%. Шероховатость обработанной поверхности достигается в пределах $Ra=0,25-0,63$ мкм.

(21) N 96/000749 A

(22)(23) 08.01.96

(51) C 10 M 105/78, 133/12, 133/14, // C 10 M 105/78, 133/12, 133/14, 133:54, 133:06, 155:02

(71)(73) Azərbaycan EA Aşqarlar kimyası İnstitutu

(72) Əliyeva Elmira Əli qızı

Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu

Zeynalova Gövhər Əli qızı

Kazımsadə Əli Kazım oğlu

Kazımova Natella Saleh qızı

(54) Sürtgü kompozisiyası

(57) İxtira neft və neft kimyası sahəsinə, konkret olaraq sintetik yağlar əsasında hazırlanan, yüksək temperaturlarda oksidləşməyə qarşı davamlı sürtgü kompozisiyalarına aiddir.

İxtiranın məqsədi – sürtgü kompozisiyasının yüksək temperaturlarda oksidləşməyə qarşı davamlılığını artırmaqdır.

Qarşıya qoyulmuş məsələ baza yağı kimi C_5-C_9 yağ turşularının borlaşdırılmış pentaeritrit efirindən və polietilsiloksan mayesindən istifadə etməklə və antioksidləşdirici N,N'-dibenzil-n-fenilendiamin, 1,5-bis(4-N-fenilaminofeniloksi)pentan aşqarlarını əlavə etməklə həll olunur.

(71)(73) Институт Химии присадок АН Азерб.Респуб.

(72) Нагиева Эльмира Али кызы

Фарзалиев Вагиф Меджид оглы

Зейналова Гохар Али кызы
Кязимзаде Али Кязим оглы
Кязимова Нателла Салех кызы

(54) Смазочная композиция

(57) Смазочная композиция относится к области нефтехимии конкретно, к составам смазочных композиций на основе синтетических масел с улучшенной термоокислительной стабильностью для авиационной техники.

Задача изобретения – повышение термоокислительной стабильности смазочной композиции.

Поставленная задача достигается использованием в качестве базовой основы борированного эфира пентаэритрита и синтетических жирных кислот C₅-C₉ и полиэтилсилоксановой жидкости и дополнительно антиокислительных присадок N,N'-добензил-п-фенилендиамин, 1,5-бис(4-N-фениламинофенилокси)пентана.

(21) N 96/000742 A

(22)(23) 13.02.96

(51) C 10 M 125/10 (135:18, 137:10)

(71)(73) Azərbaycan EA Aşqarlar kimyası İnstitutu

(72) Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Quliyeva Mələk Əbdul qızı

Qaşımova Qəribə Abbasəli qızı

Qulubəyova Tamilla Nəsrəddin qızı

Novotorjina Nelya Nikolayevna

(54) Aşqarlanmış sənaye yağı

(57) İxtira neft və neft kimyası sahəsinə, konkret olaraq, orta və yüksək yük altında işləyən sənaye avadanlığının dişli və vintli mexanizmlərdə istifadə olunan aşqarlanmış sənaye yağlarına aiddir.

İxtiranın məqsədi aşqarlanmış sənaye yağlarının misin iştirakı ilə korroziyaya və termooksidləşməyə qarşı davamlılığını yüksəltməkdir.

Qarşıya qoyulmuş məqsədə aşağıdakı komponent tərkibli, yüksək keyfiyyətli aşqarlanmış sənaye yağının işlənilib hazırlanması ilə nail olunur (kütlə, %-lə):

S-metallidietilditiokarbamat (IXP-14M)	3,0-4,5
Polimetakrilat «D»	0,5-1,0
Kalsium karbonatın mineral yağda kalsium sulfonatla və kalsium hidroksid ilə stabilləş-	

dirilmiş kolloid dispersiyası (S-150)
Mineral yağ

1,0-1,5
100-ə qədər.

(71)(73) Институт Химии присадок АН Азерб Респуб

(72) Мустафаев Назим Пирмамед оглы

Кулиева Мелек Абдул кызы

Касумова Гариба Аббасали кызы

Кулибекова Тамилла Насреддин кызы

Новоторжина Неля Николаевна

(54) Легированное индустриальное масло

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, конкретно, к легированным индустриальным маслам, применяемым в зубчатых и червячных механизмах промышленного оборудования, работающих при средних и высоких нагрузках.

Задачей изобретения является улучшение антикоррозионных свойств и термоокислительной стабильности в присутствии меди легированного индустриального масла.

Поставленная задача достигается разработкой эффективного легированного индустриального масла, содержащего следующее соотношение компонентов в мас. %:

S-металлилдиэтилдитиокарбамат
(ИХП-14М)

3,0-4,5

Полиметакрилат «Д»

0,5-1,0

Коллоидная дисперсия карбоната
и гидроксида кальция, стабилизированная сульфонатом кальция

1,0-1,5

Нефтяное масло

до 100.

(21) N 96/000726 A

(22)(23) 08.01.96

(51) C 10 M 133/02, 137/04, 137/06, 135/02, 129/02, 155/02

(71)(73) Azərbaycan EA Aşqarlar kimyası İnstitutu

(72) Nağıyeva Elmira Əli qızı

Fəzəliyev Vəqif Məcid oğlu

Zeynalova Gövhər Əli qızı

Kazımsadə Əli Kazım oğlu

Məmmədova Rəhilə Əmiraslan qızı

(54) Sürtgü yağı

(57) İxtira neft kimyası sahəsinə, konkret olaraq daxili yanma mühərrikləri üçün hazırlanan sürtgü kompozisiyalarına aiddir.

İxtiradan məqsəd sürtgü yağının antikorroziya, antioksidləşdirici xassələrini yaxşılaşdırmaq və eyni zamanda küllüliyünü aşağı salmaqdır.

Qarşıya qoyulmuş məsələ məlum yağın tərkibinə küllüliyi az olan, yuyucu, antioksidləşdirici, antikorroziya xassəsi yüksək olan İXP-114 aşqarı əlavə etməklə həll olunur. Bu aşqar alkilfenol, formaldehid, ammiak kondensləşməsi məhlulunun kalsium duzundan ibarətdir.

Təklif olunan tərkib yüksək temperaturda yağın istismar keyfiyyətini yaxşılaşdırmağa imkan verir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азерб. Респуб.

(72) Нагиева Эльмира Али кызы

Фарзалиев Вагиф Меджид оглы

Зейналова Гохар Али кызы

Кязимзаде Али Кязим оглы

Мамедова Рахилия Амираслан кызы

(54) Смазочное масло

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, конкретно к составам смазочных материалов для двигателей внутреннего сгорания.

Задачей изобретения является улучшение антиокислительных, антикоррозионных свойств и снижение зольности смазочного масла.

Поставленная задача достигается введением в состав известного масла малозольной, моющей, антиокислительной, антикоррозионной присадки ИХП-114 (кальциевая соль продукта конденсации алкилфенола с формальдегидом и аммиаком).

(21) N 96/000725 A

(22)(23) 08.01.96

(51) C 10 M 133/12, 137/04, 133/06, 133/04, 155/02

(71)(73) Azərbaycan EA Aşqarlar kimyası İnstitutu

(72) Nəgiyeva Elmira Əli qızı

Fərzəliyev Vəqif Məcid oğlu

Zeynalova Gövhər Əli qızı

Kazımzadə Əli Kazım oğlu

Kazımova Natella Saleh qızı

(54) Sürtgü kompozisiyası

İstiranan məqsədi işlənmiş yağların regenerasiyası üçün səmərəli ekoloji təmiz usul tapmaq və alınmış keyfiyyətli yağların çıxımını artırmaqdan ibarətdir. Nəticədə alınan regenerasiya yağları növlərinin genişlənməsinə imkan verir.

İşlənmiş yağların təklif edilmiş regenerasiya usulu belə həyata keçirilib ki, yağ əvvəlcədən susuzlaşdırılır, turşulaşmış maddələrin təmizlənməsi üçün qovulur, süzgeclənir, həmçinin əvvəlcədən susuzlaşdırılmış işlənmiş yağ tərkibində karbon atomunun miqdarı C_8-C_{14} olan alken karbohidrogen fraksiyası ilə kontaktlaşdırılır. Yağın karbohidrogen fraksiyasına nisbəti belədir 1:(1-0,8). Kontaktlaşma 3,5-4,0% kütlə miqdarında turşu katalizatorun (aluminium xlorparafinin həlledici mühitindəki kompleks düzəldicisi) iştirakı ilə aparılır.

Usulun ekolojiyi və alınmış yağın yüksək çıxımı, işlənmiş yağın müəyyən miqdarda karbohidrogen atomuna malik karbohidrogen fraksiyası ilə kontaktlaşmasından asılıdır.

Usulun həyata keçməsilə müxtəlif özlülüklü yağ almaq mümkündür.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН Азерб Респуб

(72) Самедова Фазила Ибрагим кызы

Гасанова Рейхан Зия кызы

Гадымалиева Наргиз Зираддин кызы

Шахгусейнова Гюльхар Гашим кызы

(54) Способ регенерации отработанного масла

(57) Изобретение относится к области нефтепереработки, а именно, к регенерации смазочных масел.

Задачей изобретения является создать простой экологически чистый способ регенерации отработанных масел, обеспечивающий высокий выход качественного масла, позволяющий расширить ассортимент получаемых регенерированных масел.

Задача решена тем, что предложен способ регенерации отработанного масла, включающий предварительное обезвоживание, перегонку, удаление кислых продуктов, фильтрацию, причем предварительно обезвоженное отработанное масло контактирует с углеводородной фракцией, содержащей алкены с числом углеродных атомов C_8-C_{14} при соотношении масло:углеводородная фракция равно 1:(1-0,8) в присутствии кислотного катализатора, взятого в количестве 3,5-4,0% масс, представляющего собой комплексную соль алюминия в среде хлорпарафинового

растворителя. Экологичность способа и высокий выход получаемого регенерированного масла обусловлен применением при контактировании отработанного масла с УФ с определенным числом атомов углерода. Осуществление способа позволяет получить масла различного уровня вязкости

(21) N 96/000740 A

(22)(23) 10.01.96

(51) C 23 C 12/00

(71)(73) Azərbaycan EA Mineral Xammalın Kompleks Emalı üzrə Təcrübə İstehsalatı Xüsusi Konstruktor-texnoloji Bürosu (MXKE TİXXTB)

(73) Həsənov Qəhrəman Söyün oğlu

Yusifov Vaqif Hübət oğlu

Talıblı Əli İsmayıloviç

Məmmədova Səadət Abbas qızı

İmanov Elbrus Şirulla oğlu

(54) Polad mə'mulatlının kompleks doydurulması üçün tərkib

(57) İxtira metalların termokimyəvi e'malına aiddir və polad mə'mulatları və maşınların, mexanizmlərin və cihazların polad hissələrini korroziya və hidroabraziv aşınmadan mühafizə etmək üçün istifadə oluna bilər.

Təqdim olunan ixtirada qarşıya qoyulan məsələ alınan örtüyün hidroabraziv aşınmaya davamlılığını və ovuntu qarışığından çoxdəfəli istifadə olunmaq imkanını artırmaqdan ibarətdir.

Qarşıya qoyulmuş məsələ tərkibində vanadiumlu maddə kimi ferrovanadium, keçid metallının karbidi kimi titanın karbidi, haloid aktivləşdirici kimi nikel xlorid və ammonium xlorid və həmçinin dəmir, ferroxrom, ferromolibden və alüminium oksidi olan ovuntu tərkibinin istifadə olunması ilə həll edilir.

Göstərilən tərkibin təklif olunan hədlərdə tətbiq edilməsi bir dəfə hazırlanmış tərkibdən beş dəfə istifadə etməyə imkan verir, bu halda tərkibin 4 dəfə istifadəsindən sonra alınan örtüyün qalınlığı 30-38 mkm təşkil edir. Mə'mulatlardan səthi termokimyəvi e'maldan sonra təmiz qalır, örtük bütöv alınır və onun hidroabraziv aşınmaya davamlılığı 1,5-2,5 dəfə artır.

(71)(73) Специальное Конструкторско-технологическое Бюро Комплексной Переработки Минерального Сырья с Опытным Производством АН Азерб.Респуб.

(72) Гасанов Кахраман Союн оглы
Юсифов Вагиф Гумбат оглы
Талыблы Али Исмаилович
Мамедова Саадат Аббас кызы
Иманов Эльбрус Ширулла оглы

(54) Состав для комплексного насыщения стальных изделий

(57) Изобретение относится к химико-термической обработке и может быть использовано для защиты стальных изделий и деталей машин, механизмов и приборов для защиты от коррозии и гидроабразивного износа.

Задачей заявляемого изобретения является повышение стойкости покрытия к гидроабразивному изнашиванию и увеличение кратности использования состава.

Поставленная задача решается использованием состава для комплексного насыщения стальных изделий, содержащий в качестве ванадийсодержащего вещества феррованадий, в качестве карбида переходного металла - карбид титана, в качестве галогенидного активатора - эквимольную смесь хлорида никеля и аммония, а также порошок железа, феррохром, ферромолибден и окись алюминия.

Использование данного состава в заявляемых пределах позволяет пятикратно использовать его. При этом глубина диффузионного слоя после 4-кратного использования составляет 30-38 мкм; поверхность изделий чистая, покрытие сплошное и стойкость покрытия при гидроабразивном износе увеличивается в 1,5-2,5 раза.

(21) N 96/000752 A

(22)(23) 01.06.95

(51) C 23 F 13/00

(71)(73) Neft və qaz yataqlarının mənimsənilməsi üzrə Dövlət elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu «Dənizneftqazlayihə»

(72) Qurbanov Eloglan Cabaroviç

Əliyev Adil Qamzayeviç

Qurbanov Arif Eloglanoviç

(54) Dərin dəniz stasionar platformalarının metal konstruksiyalarının korroziyadan katod mühafizəsi sisteminin anodlarının quraşdırılması üsulu və onun yerinə yetirilməsi üçün qurğu

(57) İxtira dərindən dəniz stasionar platformalarının dayaq bloklarının metal konstruksiyalarını korroziyadan qorumaq üçün olan avadanlığa aiddir.

İxtiranın məqsədi anodların yerləşdirilməsi üsulunun və anodları yerləşdirmə qurğusunun işlənilib hazırlanmasıdır ki, bu da dayaq bloklarının metal konstruksiyalarının onların bütün hündürlükləri boyunca katodlu qorunmasını təmin edir.

İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, anod düyünlərini suya batırılmış pontonda quraşdırırlar, dayaq blokunda qurulmuş qasnaqın bir ucu pontona birləşdirilir, o biri isə bucurgadın barabanına sarınmış kabel-trosun köməyi ilə onların dayaq blokunun sualtı hündürlüyü boyunca yerini dəyişir.

(71)(73) ГосНИПИ «Гипроморнефтегаз»

(72) Гурбанов Эль-оглан Джабарович

Алиев Адиль Гамзаевич

Гурбанов Ариф Эль-огланович

(54) Способ установки анодов системы катодной защиты от коррозии металлоконструкций глубоководной морской стационарной платформы и устройство для его осуществления

(57) Изобретение относится к оборудованию для защиты от коррозии металлоконструкций опорных блоков глубоководных морских стационарных платформ.

Задачей изобретения является разработка способа размещения анодов и устройства для их размещения, которые обеспечивают катодную защиту от коррозии металлоконструкций опорных блоков по всей его высоте.

Сущность изобретения заключается в том, что анодные узлы устанавливаются на понтоне, заглубленным в воду, и перемещаются по всей высоте подводной части опорного блока с помощью шкива, установленного на опорном блоке, и кабель-троса, один конец которого соединен с понтоном, а другой конец намотан на барабан лебедки.

(21) N 99/001275 A

(22)(23) 05.01.99

(51) E 21 B 23/01, 17/01, C 23 F 15/00

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimsənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu «Dənizneftqazlayihə»

(72) Mirzəcanzadə Azad Xəlil oğlu

Ханларова Анаханым Hüseyn qızı

Rzabəyov İdris İbrahim oğlu
İsmayılov Sərxan Cəfər oğlu
Nəgıyeva Yaxşıxanım Mırsalı qızı
Əliyev Adil Həmzə oğlu
Məmmədzadə Arif Mikayıl oğlu
Kazımov Gündrət Cəlil oğlu
Nəgıyev Osman Məmməd oğlu
Məmmədov Fazil Əliaga oğlu

(54) Nasos-kompressor borularını korroziyadan mühafizə üçün vasitə.

(57) İxtira məhsulunun tərkibində neftdən başqa minerallaşmış lay suyu, biogen hidrogen sulfid, parafin, duz çöküntüsü və sulfat reduksiya edici bakteriyalar olan neftçixarma quyularında nasos-kompressor borularının kalonunu korroziyadan və parafin çöküntüsündən mühafizə probleminə aiddir.

İxtiranın məqsədi neftçixarma quyularında yeni maqnit qurğusunun işlənilib hazırlanmasıdır ki, bu qurğunun tətbiqi neftçixarma quyularında nasos-kompressor boruları kolonunu korroziyadan, parafin və duz çöküntüsündən mühafizə etməyə imkan versin, eləcədə maqnit qurğusunun quraşdırılmasını və quyudan çıxarılmasını asanlaşdırsın.

İxtiranın məqsədi ondan ibarətdir ki, neftçixarmada stabilliyi təmin etmək məqsədi ilə, quyudan çıxarılan maye məhsulun axını bütün həcmilə 5 dəfə maqnit sahəsindən keçir, bu işə quyudan çıxarılan maye məhsulun aqressivliyini azaldaraq nasos-kompressor borularının korroziyaya, parafin- və duz çöküntülərinə qarşı davamlılığını artırır.

(71)(73) ГосНИПИ «Гипроморнефтегаз»

(72) Мирзаджанзаде Азад Халил оглы
Ханларова Анаханум Гусейн кызы
Рзабеков Идрис Ибрагим оглы
Исмаилов Сархан Джафар оглы
Нагиева Яхшиханум Мирсалы кызы
Алиев Адыль Гамзаевич
Мамедзаде Ариф Микаил оглы
Керимов Гудрат Джалил оглы
Нагиев Осман Мамед оглы
Мамедов Фазиль Алиага оглы

(54) Устройство для защиты от коррозии насосно-компрессорных труб

(57) Изобретение относится к оборудованию для защиты от коррозии, парафино- и солеотложения и др., колонны насосно-компрессорных труб в добывающей скважине, в продукции которой, кроме нефти, содержится минерализованная пластовая вода, в составе которых содержится биогенный сероводород, парафины, соли и сульфатредуцирующие бактерии.

Задачей изобретения является повышение защиты от коррозии колонны НКТ путем установки магнитной установки внутри колонны НКТ и упрощение установки и съема магнитной установки.

Сущность изобретения заключается в том, что с целью обеспечения стабилизации добычи нефти, добываемой поток жидкости по всему объему и пятикратно проходит через магнитное поле, которое снижает агрессивность добываемой жидкости и тем самым повышается стойкость насосно-компрессорных труб к коррозии, парафино- и солеотложению и др.

BÖLMƏ E.
TİKİNTİ, MƏDƏN İŞLƏRİ.

РАЗДЕЛ E. **СТРОИТЕЛЬСТВО, ГОРНОЕ ДЕЛО.**

(21) N 94/000342 A

(22)(23) 21.04.94

(51) E 02 F 7/10

(71)(73) Azərbaycan su problemləri elmi-tədqiqat İnstitutu

(73) Bağırov Məmməd Nəcəf oğlu

Qaşımov Ağabala Sahib oğlu

Hacıəliyev Akif Təhməz oğlu

(54) Üfüqi durulducunun yuyulma üsulu

(57) Təklif olunan ixtira hidrotexnika sahəsinə daha dəqiq fasiləsiz işləyən üfüqi durulducuların lillərdən yuyulmasına aiddir və daha çox çoxkamaralı üfüqi irriqasiya durulducularının kombinə üsulu ilə yuyulmasında istifadə oluna bilər.

İxtiranın məqsədi üfüqi irriqasiya durulducularının tərkibində nəzərə çarpacaq miqdarda əlaqəli və gilli hissəciklər olan lillərin,

отсека, расположенного в ее конце по направлению движения пульпы

(21) N 96/000835 A

(22)(23) 19 01 96

(51) E 21 B 7/28

(71)(73) Azərbaycan Neft Maşınqayırma İnstitutu «AZINMAŞ»

(72) Qurbanov Nəriman Hüseyn Qulu oğlu

(54) Pərli genişləndirici

(57) İxtira qazma texnikasına, xüsusilə də qazma prosesində quyuların genişləndirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş qurgulara aiddir.

İxtirada qarşıya qoyulan məsələ, boruarxası fəzada yuyucu mayenin sirkulyasiyası zamanı hidravlik itkilərin azaldılması və boruarxası kəsiyin daralmaması üçün bərk hissəciklərin genişləndiricinin pərləri arasında ilişib qalmasının qarşısını almaqdan ibarətdir.

Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll edilir ki, gövdədən, bərk xətləli dişcikləri olan pərlərdən ibarət olan pərli genişləndiricidə pərləri birləşdirən qabırgalar genişləndiricinin eninə kəsik müstəvisinə nəzərən 45° -dən az olmayaraq vəziyyətdə qaynaq edilir, qabırgaların özündə isə aksial dəşiklər açılır.

Belə konstruksiya böyük hidravlik itkilər olmadan əks yuma (lülə boyunca aşağıya doğru axın) texnologiyası üzrə də işləyə bilər. Belə ki, əks yuma halında qabırgalar əks bucaq altında quraşdırılır (45° bucaq genişləndiricinin eninə kəsik müstəvisindən aşağı tərəf hesablanır).

Bundan əlavə, axının əlavə turbulentləşdirilməsi yolu ilə yuyulmanın intensivləşdirilməsi məqsədi ilə sərtlik qabırgaları xarici diametrə toxunan istiqamətdə əlavə mailliyə malik ola bilər.

(71)(73) Азербайджанский Институт Нефтяного
Машиностроения «АЗИНМАШ»

(72) Курбанов Нариман Гусейн Кули оглы

(54) Лопастной расширитель

(57) Изобретение относится к буровой технике, а именно, к устройствам, предназначенным для расширения скважин в процессе их бурения.

Задачей изобретения является уменьшение гидравлических потерь при циркуляции промывочной жидкости в затрубном пространстве и ликвидация залипания

Положительный эффект от использования устройства определяется за счёт сокращения числа спуска-подъёмных операций и отказов и поломок устройства при проведении ремонта скважин исключения необходимости снабжения буровой бурильными трубами с левой резьбой

(21) N 99/001318

(22) 04.12.97

(51) E 21 B 33/12

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Əliyev Yolçu Misir oğlu

Kazımov Şükürelə Paşa oğlu

Kamilov Mirnağı Ağa Seid oğlu

Mövlamov Şahbala Siqbət oğlu

Rəhimov Cavid Əbdüllətif oğlu

(54) Quyuların boruarxası fəzadan qazların yığılması üçün qurğu

(57) İxtira neft sənayesinə, əsasən quyularda boruarxası fəzadan qazın yığılmasına aiddir.

İxtirada qarşıya qoyulan məsələ qurğunun işləmə etibarlılığının artırılmasından ibarətdir. Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, boruarxasından qazın yığılması liftin aşağı və yuxarı hissələrində əsas və əlavə nasoslardan ibarət olan məlum qurguda əlavə nasosun əvəzində ejetor qurgusu qoyulur.

Təklif olunan qurğunun məgzi ondan ibarətdir ki, quyudan əsas nasosun vurdugu maye məhsul ecektordan keçərkən yüksək kinetik enerji alaraq, qazın boruarxasından sorulmasını təmin edir. Təklif olunan ixtiradan alınan iqtisadi səmərə, qaz hasilatının artması və istismar xərclərinin azalması hesabına əldə edilir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный научно-исследовательский и проектный институт нефтяной промышленности АЗНИПИнефть.

(72) Алиев Йолчу Мисир оглы

Казымов Шукюрели Паша оглы

Клишлов Мирнаги Ага Сеид оглы
Моисламов Шахбала Сигбат оглы
Рагимов Джавид Абдулплатиф оглы

(54) Установка для сбора газа из затрубного пространства скважин

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности в именно к сбору газа из затрубного пространства нефтяных скважин

Задачей изобретения является повышение надёжности работы установки

Поставленная задача решается тем, что в известной установке для сбора газа из затрубного пространства скважин состоящей из основного и дополнительного насосов установленных в нижней и верхней части лифта, в качестве верхнего дополнительного насоса устанавливают эжекторное устройство

Сущность изобретения заключается в том, что жидкая продукция скважины откачиваемая основным насосом, при прохождении эжектора приобретает большую кинетическую энергию за счёт которой в приёмной камере эжектора создается разрежение способствующее отсасыванию газа из затрубного пространства эксплуатационных скважин

Экономический эффект от предлагаемого изобретения получается в дополнительной добычи газа и уменьшении эксплуатационных затрат по сравнению с базовым объектом

(21) N 95/000513
(22) 23.09.94
(51) E 21 B 33/13

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Hüseynov Oqtay Xəlil oğlu
Bagirov Mikayil Kazım oğlu
Kamilov Mirnagi Aга Seid oğlu
İbrahimov Oqtay Mirzaga oğlu
Məmmədov Məmməd-Rza Fərəc oğlu
Tahirov Tahir Rasim oğlu
Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

(54) Layın quyudibi ətrafı zonasının bərkidilməsi üsulu.

(57) İxtira neftçixarma sənayesinə, əsasən qum təzahürü olan neft və qaz quyularının quyudibi ətrafi zonasının bərkidilməsinə aiddir.

İxtiranın məqsədi işlədilən komponentlərin sayını azaltmaq, süxurun keçiriciliyini, birləşmə möhkəmliyini və süzülməyə qarşı dözümlülüynü artırmaq yolu ilə layın quyudibi ətrafının bərkidilməsinin səmərəliliyini yüksəltməkdir.

Layın quyudibi ətrafi zonasının bərkidilməsi üsulu lay və quyunun süzgəci arxasına ardıcıl olaraq birləşdirici mayenin, bərkidicinin, doldurucunun və çökdürücünün, vurulmasından ibarətdir.

Bu məqsədlə birləşdirici və qumaparıcı maye kimi sintetik, anionoaktiv, bifunksional, tərkibində amid və karboksil qrupu olan sopolimer, İonomer VO-U-nun (poliakrilonitrilin qidrolizati) suda məhlulundan, çökdürücü kimi (elektrolit) 10-15%-li xlorid turşusundan istifadə edilir.

İonomer VO-U- sulu məhlulu (müvafiq parametrlərlə) çınqıl və sementlə birlikdə, çökdürücü-xlorid turşusunun sulu məhlulu aralıq mayesindən sonra vurulur və su ilə quyudibi ətrafi zonaya sıxışdırılır.

Göstərilən komponentlər aşağıdakı miqdarda götürülür.

	Kütlə%
İonomer VO-U sopolimerin sulu məhlulu	78
Çınqıl	19
Sement	3

Çökdürücü (elektrolit) kimi təklif olunmuş polimerin 1,2-si həcmində xlorid turşusunun 10-15%-li sulu məhlulundan istifadə olunur.

Təklif olunan üsulun tətbiqindən alınan iqtisadi səmərə, baha qiymətli və az tapılan KMS-ni nisbətən ucuz olan sopolimer İonomer VO-U əvəz edilməsi və həm də qum tıxacı yaranmasının qismən və ya tamamilə kəsilməsi nəticəsində əldə edilir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.

(72) Гусейнов Октай Халил оглы
Багиров Микаил Казым оглы
Камилов Мирнаги Ага Сеид оглы
Ибрагимов Октай Мирзага оглы
Мамедов Мамед-Рза Фарадж оглы

Тәиров Тәир Рәсим оғлы
Эфәндиев Ибрагим Юсиф оғлы

(54) Способ крепления призабойной зоны пласта

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности к креплению призабойной зоны пескопроявляющих нефтяных и газовых скважин

Задачей изобретения является повышение эффективности крепления путем уменьшения закачиваемых компонентов, повышения проницаемости, прочности сцепления пород, фильтрационной устойчивости

Сущностью изобретения является то, что способ крепления призабойной зоны пласта включает последовательное закачивание в пласт связывающего вещества (одновременно выполняющего функции жидкости песконосителя), наполнителя, крепителя и осадителя, причем в качестве связывающего вещества и жидкости песконосителя используют водный раствор синтетического, анионоактивного, бифункционального сополимера Иономер ВО-У (гидролизат полиакрилонитрила), содержащего в цепи амидные и карбосилатные группы, а в качестве осадителя (электролит) – 10-15% соляную кислоту.

Водный раствор сополимера Иономер ВО-У, с соответствующими параметрами, гравий и цемент используют при следующем соотношении мас. %:

Водный раствор сополимера (Иономер ВО-У)	78
Гравий	19
Цемент	3

При этом, осадитель (электролит) – 10-15%-ный водный раствор соляной кислоты выбирают в 1,2 объема водного раствора предложенного сополимера.

(21) N 96/000803

(22) 21.05.96

(51) E 21 B 33/072

(71)(73) Azərbaycan neft maşınqayırma İnstitutu «AzİNMAŞ»

(72) Səfiyev Namiq İlyas oğlu

(54) Tros kipləyicisi.

(57) İxtira neft və qaz mədən avadanlığına, daha konkret dedikdə trosda endirilən alət və avadanlıqla müxtəlif əməliyyatlar aparılarkən quyu ağızını kipləşdirmək üçün istifadə edilən qurgulara aiddir.

İxtiranın məqsədi həmin əməliyyatlar zamanı quyunun kipliyini yüksək səviyyədə təmin edən, yəni atmosfərə çıxaraq yangın təhlükəsi törədən və ətraf mühiti çirkləndirən quyu məhsulu axıntılarının qarşısını alan tros kipləyicisinin yaradılmasıdır.

Qoyulmuş məsələni həll etmək üçün gövdədən və onun daxilində yerləşdirilmiş və tros üçün daxili kanalı olan kipləyici elementlərdən ibarət olan tros kipləyicisində kipləyici elementlər gövdədə yan səthləri üzrə araboşluqlarla yerləşdirilmişdir, radial və ya vətər istiqamətli müstəvilərlə bir neçə seqmentə bölünmüşdür, seqmentlər isə bir birilə onların radial istiqamətlərdə hərəkət etməsinə maneçilik törətməyən və kipləyici elementlərin trosda araboşluqsuz qovuşmasını təmin edən elastik əlaqələrlə birləşdirilmişdir.

Bundan əlavə, kipləyici elementlər tək-tək və ya bir neçəsi birlikdə bir birləndən arakəsmələrlə ayrılmış kameralarda yerləşmişlər.

Kipləyici elementlərlə tros arasında araboşluğun olmaması quyudan tros kanalı vasitəsilə bayıra, atmosfərə çıxıbılən quyu məhsulu axıntılarının qarşısını alır. Elementlərin ayrı-ayrı kameralarda yerləşdirilməsi həmin axıntıların elementlərlə gövdənin divarları arası ilə bayıra axmasınının daqarşısını alır.

(71)(73) АзИНМАШ.

(72) Сафиев Намиг Ильяс оглы

(54) Уплотнитель троса.

(57) Изобретение относится к оборудованию для ремонта нефтяных и газовых скважин, в частности к средствам для герметизации устья скважин при проведении в них различных работ с помощью оборудования и инструментов, спускаемых на трассе. Задачей изобретения является создание уплотнителя троса, обеспечивающего высокую герметичность устья, т.е. исключаяющего утечки продукции скважины в атмосферу для предотвращения опасности пожаров и загрязнения окружающей среды.

Поставленная задача решается за счёт того, что уплотнительные элементы в предложенной конструкции установлены в корпусе с зазором по боковым поверхностям и

выполнены составными из двух или более сегментов, образованных радиальными или хордальными сечениями и соединенных воедино упругими связями. Связи удерживают сегменты в виде единого целого и одновременно прижимают их к тросу, обеспечивая их беззазорное сопряжение с тросом, в то же время не препятствуют возможности радиального перемещения сегментов. Кроме того, уплотнительные элементы установлены в корпусе по одному или более в отдельных камерах, отделённых друг от друга поперечными перегородками.

Отсутствие зазоров в сопряжении троса с уплотнительными элементами исключает возможность утечек продукции скважины в атмосферу по каналу между тросом и уплотнительными элементами. Установка уплотнительных элементов в отдельных камерах устраняет возможность утечек по зазору между уплотнительными элементами и корпусом.

(21) N 99/001256

(22) 06.01.98

(51) E 21 B 43/16

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Bagırov Mikayıl Kazım oğlu

Tahirov Tahir Rasim oğlu

Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

Tagıyeva Məhirə Ramiz qızı

Əlsəfərova Mətanət Eldar qızı

(54) Layın neftverməsinin artırılması üsulu.

(57) İxtira neftçıxarılmasının texnologiyasına, xüsusilə layın neftverməsinin yüksəldilməsi sahəsinə aiddir.

İxtirada qoyulan məsələ səthdə klatrat birləşmələri əmələ gətirən reagentlərin vurulması yolu ilə layda qatılaştırılmış lay mayesi haşiyəsi (neft və su) yaratmaqdan ibarətdir.

Qoyulmuş məsələ, qatılaştırıcı kimi klatratəmələgətirici birləşmələrdən, məsələn, tuffit-liparitdən istifadə olunması yolu ilə həll olunur. Bu reagentlər lay amillərinin, xüsusilə təzyiq və temperaturun təsiri altında klatrat birləşmələri əmələ gətirir.

İxtiranın tətbiqindən alınan müsbət səmərə xərclərin xeyli azaldılması, ətraf quyuların məhsuldarlığının artırılması və layın neft veriminin əhəmiyyətli dərəcədə artması ilə nəticələnir.

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Səhiyyə Nazirliyi Tədqiqat və Təcrübə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Abdullayeva Elmira Sabir qızı

Nəsrollayev İbad Əsəd oğlu

Bagirova Şükufə İsmayıl qızı

Alsaferova Mətanət Əldar qızı

(54) Sposob povыsheniya nefteotdachi plasta

(57) Изобретение относится к технологии добычи нефти, в частности к области повышения нефтеотдачи пласта

Задачей данного изобретения является создание в пласте загущенной пластовой жидкостью (нефть и воды) оторочки, путём закачки с поверхности клатратообразующих соединений.

Поставленная задача решается путём применения в качестве загустителя клатратообразующих соединений, таких как туффиты-липариты на любой (вода и углеводородной) жидкости. Эти реагенты под воздействием пластовых факторов, в частности давления и температуры, образуют клатратные соединения.

Положительный эффект от применения изобретения достигается из-за сокращения расходов более значительным увеличением производительности окружающих скважин и существенным повышением нефтеотдачи пласта.

(21) N 99/001254

(22) 06.01.98

(51) E 21 B 43/16

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Abdullayeva Elmira Sabir qızı

Nəsrollayev İbad Əsəd oğlu

Bagirova Şükufə İsmayıl qızı

(54) Layın neftverməsinin artırılması üsulu.

(57) İxtira neft hasilatı, xüsusən layın neft veriminin artırılması sahəsinə aiddir.

İxtirada qoyulan məsələ layın neft veriminin artırılmasıdır.

Qoyulan məsələ onunla həll olunur ki, layın neft veriminin artırılmasında karbon-4-oksidin vurulmasından ibarət məlum üsulda karbon-4-oksidi döyülmüş kristallik toz şəklində tətbiq olunur.

İxtiranın məzisi ondan ibarətdir ki, karbon-4-oksidi kristallik tozu quyu gövdəsində və quyudibi zonadakı temperatur təsirinə karbon qazına çevrilərək mayədə həll olur və bu həllolma H_2CO_3 -un zəif turşu məhlulunun əmələ gəlməsi ilə müşayiət olunur ki, bunun da nəticəsində lay suxurları ilə reaksiyaya girən turşu onun kollektorluq xüsusiyyətini yaxşılaşdırır. Suda karbon qazının həlli olmasından alınan məhlul onun özüllüyünü artırır və su-neft kontaktının hamarlaşmasına səbəb olur. Neftli zonada qaz neftin özüllüyünü azaldır, bu da məsaməli mühitdə neftin süzülməsinə yaxşılaşdırır və nəticədə layın neftverimi artır.

İqtisadi səmərə, təsir sahəsinin artırılması və neftin qazlaşdırılmış maye (su) ilə itələnilib çıxarılmasının yaxşılaşdırılması nəticəsində əldə edilir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.

(72) Хасаев Ариф Муртуз Али оглы
Абдуллаева Эльмира Сабир кызы
Насруллаев Ибад Асад оглы
Багирова Шукюфа Исмаил кызы

(54) Способ повышения нефтеотдачи пласта.

(57) Изобретение относится к области нефтедобычи, в частности, к способам повышения нефтеотдачи пласта.

Задачей изобретения является улучшение нефтеотдачи пласта.

Поставленная задача решается путём закачки в пласт воды добавлением в неё оксида углерода (4) в виде молотого кристаллического порошка (сухого льда).

Сущность изобретения состоит в том, что кристаллический порошок оксида углерода(4) существенно охлаждая воду, резко повышает её вязкость, придаёт ей необходимые реологические свойства (ярко выраженную вязкоупругость, псевдопластичность и т.д.), и постепенно под влиянием температуры в стволе скважины и призабойной зоне

потока в лифтовых трубах фонтанных и компрессорных скважин.

Эффект от использования предполагаемого изобретения выражается в уменьшении гидравлических сопротивлений при лифтировании, экономном использовании пластовой энергии, уменьшении удельного расхода сжатого рабочего агента, увеличении КПД лифтирования и в конечном счёте, увеличении добычи нефти.

(21) N 96/000705

(22) 27.09.95

(51) E 21 B 43/26

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Ağalarov Fazil Fərrux oğlu

Kazımov Şükürəli Paşa oğlu

Şirinov Şirin Həsən oğlu

Rəhimov Cavid Əbdüllətif oğlu

(54) Laya və quyudibi sahəyə təsir üsulu.

(57) İxtira neftli laya fiziki-kimyəvi təsir üsullarına aid olub, quyularda təcridedici-bərpa işləri və turşu ilə işləmə apararkən tətbiq oluna bilər.

İxtirada qoyulmuş məsələ tamponaj materialının struktur-mexaniki xüsusiyyətlərinin yaxşılaşdırılması hesabına üsulun effektivini artırmaqdır.

Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, ardıcıl olaraq laya tamponaj materialı və turşu vurulmasından ibarət quyuyu və layın quyudibi zonasına məlum təsir üsulunda turşu quyudibi zonasında 4-6 saat saxlandıqdan sonra oraya əlavə olaraq vurulmuş turşunun 3-4 həcmi miqdarında neft emalının yağ-qələvi tullantıları vurulur, bu halda əlavə vurulan tərkib kütlə hesabı ilə aşağıdakı kimi olur:

Ag neft liqroin fraksiyası	6,3-7,0
Naften turşusu	4,5-5,0
Yağlar	1,8-2,5
0,2÷0,3%-li natrium hidroksidin sulu məhlulu	qalan hissə.

(71)(73) Azərbaycanlı Dövlət Tədqiqat və Layihə İnstitutu
İtaliya, Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesi Akademiyası
Azərbaycanlı Dövlət Neft Sənayesi Akademiyası
Azərbaycanlı Dövlət Neft Sənayesi Akademiyası

(72) Ağalarov Fəzail Fərrux oğlu
Kəsimov Şükürəli Pəşə oğlu
Şirinoğlu Şirin Fəzail oğlu
Rəhimov Cəvəd Abdullətif oğlu

(54) Səbəb təsiri üzərində işləyən qazın sızması
yaxud sızdıran qazın sızması

(57) İxtirə fiziki-kimyəvi təsiri üzərində işləyən qazın sızması
yaxud sızdıran qazın sızması. İxtirə qazın sızması
yaxud sızdıran qazın sızması. İxtirə qazın sızması
yaxud sızdıran qazın sızması. İxtirə qazın sızması
yaxud sızdıran qazın sızması.

Керосино-лигроиновая фракция	6,3-7,0%
Нафтеновые кислоты	4,5-5,0%
Масла	1,8-2,5%
Водный раствор гидроокиси натрия с концентрацией 0,2-0,3%	остальное

(21) N 98/001064

(22) 12.07.95

(51) E 21 F 5/00

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə
Institutu

(72) Əliyev Yolçu Misir oğlu
İsmayilov Rəsim Teymur oğlu
Xətayev Arif Murtuzəli oğlu

(54) Mədən zərbələrinin qarşısının alınması üsulu.

(57) İxtirə mədən işlərinə aiddir və faydalı qazıntı yataqlarının
yığılması üsulu işlənməsində istifadə oluna bilər.

осуществляется не за счёт резкого повышения напряжений в зоне воздействия, а путём его резкого снижения и потому является более безопасным. Импульс давления гидравлического удара в предлагаемом способе передаётся в глубину массива в основном по пористому пространству в грунте. В этом случае располагая скважины в пределах радиуса распространения импульсов давления можно охватить воздействием всю предусматриваемую зону.

Положительный эффект – получается за счёт сокращения затрат на осуществление технологического процесса и исключение загрязнения окружающей среды, а также обеспечения безопасности работающих.

Bölmə F.

Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsət, partlatma işləri.

Раздел F.

Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.

(21) N 99/001250

(22) 30.06.98

(51) F 04 F 1/24

(71)(73) Azərbaycan Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu
Axundova Elmira Murtuza qızı
Qurbanov Muxtar Abusət oğlu
Tağıyeva Mahirə Ramiz qızı
İbrahimov Xıdır Mənsur oğlu
Eyvazov Əlirza İskəndər oğlu

(54) Quyuların qazlift istismar üsulu.

(57) İxtira neft sənayesinə aiddir və mayeni qazliftlə qaldırmaq üçün istifadə etmək olar.

İstirada qoyulan məsələ işçi agentin – sıxılmış qazın enerjisindən daha çox istifadə etməklə usulun FİƏ-nin artırılmasıdır.

Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, əlavə qarışıq daxil etməklə sıxılmış qazın vurulmasından ibarət olan məlum qazlift istismar usulunda əlavə qarışıq kimi tezəriyəni gilli suxurların yandırılmasından alınan keçirici divarları olan içi boş sferik hissəciklərdən – keramzindən istifadə edilir.

İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, prototipdən fərqli olaraq təklif olunan usulda əlavə qarışıq kimi vurulan hissəciklər, içərisi boş və divarları məsaməli kürəciklərdən ibarətdir və qaldırıcı bonuların aşağı hissəsinə vurulduqda qaz – maye qarışığı ilə kontakta girir və içəriləri qazla dolur, bundan əlavə kürəciklər öz səthində qaz qabarcıqlarını toplayaraq maye ilə birlikdə yuxarı qalxır. Yuxarı qalxdıqca təzyiqlər fərqi nəticəsində qaz kürəciklərdən maye mühitinə keçir. Sferik hissəciklər yuxarı qalxdıqca təzyiqlər fərqi artır və nəticədə mayədə xırda qaz hissəcikləri çoxalır.

Usulun tətbiqindən alınan iqtisadi mənfəət qaz sərfinin azalması və işçi agentin az sərfilə FİƏ-nin artması hesabına əldə olunur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.

(72) Хасаяев Ариф Муртуз Али оглы
Ахундова Эльмира Муртуза кызы
Гурбанов Мухтар Абусет оглы
Тагиева Махира Рамиз кызы
Ибрагимов Хыдыр Мансум оглы
Эйвазов Алирза Искендер оглы

(54) Способ газлифтной эксплуатации скважин.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности и может быть использованно для подъёма жидкости газлифтом.

Задачей изобретения является повышение КПД путём более полного использования энергии рабочего агента – сжатого газа.

Поставленная задача решается тем, что в известном способе газлифтной эксплуатации скважин, включающим подачу рабочего агента с дополнительным компонентом, в качестве дополнительного компонента используют изготовленные из продукта обжига легкоплавких глинистых

пород полые сферические образования с проницаемой стенкой – керамзит.

Сущность изобретения: закаченные в нижнюю часть подъемных труб дополнительные компоненты в отличии от прототипа, обладает полным объемом и пористой стенкой, они контактируя с газо-жидкостной смесью наполняются газом, помимо этого, накапливают на своей поверхности газовые пузырьки и вместе с жидкостью поднимаются вверх.

По мере подъема, газ из сферических образований через их пористую стенку переходит в жидкостную среду. Переход газа из внутренней полости образований в жидкостную среду происходит в результате разности давлений внутри и за стенкой сферических образований. Чем выше поднимаются сферические образования, тем больше разность давлений и тем выше насыщенность жидкости мелкими газовыми пузырьками.

Экономический эффект от использования данного способа состоит из уменьшения расхода рабочего агента и повышения КПД.

(21) N 98/001070

(22) 13.04.98

(51) F 16 D 65/04

(76) Cənəhmədov Əhəd Xanəhməd oğlu
Əliyev Ələsgər Məhərrəm oğlu
Cənəhmədov Elmar Əhəd oğlu

(54) Əyləc lenti.

(57) Əyləc lenti qazıma avadanlığı dünyələrində aiddir və bucurqad barabanını əyləmək üçün tətbiq olunur.

İxtiranın məsələsi kündələrin dəyişmə prosesini sürətləndirməkdir və kündələr üçün istiqamətləndiricili tutqac daxil etməklə və eninə yerdəyişmədən onları məhdudlaşdırmaqla əldə olunur.

Kündələrin tez dəyişdirilə bilməsi üçün xüsusi tutqaqların daxil olunması yenilikdir.

(76) Джанахмедов Ахад Ханахмед оглы
Алиев Алескер Магеррам оглы
Джанахмедов Эльмар Ахад оглы

(54) Тормозная лента.

(57) Тормозная лента откидывается в узлам буровому оборудованию и предназначен для торможения барабана лебедки

Задачей изобретения является ускорение процесса смены колодок что достигается введением скоб с направляющими для колодок и узлами фиксации их от продольного перемещения

Новизной является введение специальных скоб позволяющих производить быструю смену колодок

(21) N 98/001193

(22) 13.05.98

(51) F 16 H 57/04

(76) Vəliyev Məmməd Əkbər oğlu

Baqirov Eldar Həsən oğlu

Muratov Vasil İvanoviç

(54) S2 tipli ikipilləli silindrik reduktor.

(57) İxtira maşınqayırma sahəsinə, xüsusilə neftçixarmada istifadə olunan mançanaq dəzgahlarının reduktorlarına aiddir.

İxtiranın məqsədi reduktorun enini, hündürlüyünü və kütləsini azaltmaq, hər pillədəki öz aralarında kinematik əlaqədə olan dişli çarx cütü arasında qüvvələrin bərabər paylanmasını təmin etmək, işləmə müddətini artırmaqdır.

Məsələnin həlli üçün dişli çarxları oxboyu simmetrik yerləşmiş və birinci pilləsi qoşalaşmış dişli çarxdan ibarət kinematikaya malik olan C2-450-40 tipli reduktorun sakitgedişli pilləsi, dişli çarxları oxboyu simmetrik yerləşmiş C2-450-40 tipli sakit gedişli pilləsi qoşalaşmış kinematikaya malik olan reduktorun işə itigedişli pilləsi götürülmüşdür.

Hər iki pillə öz aralarında ixtiranın düsturunda və izahatında göstərilmiş yeni texniki həllin köməyi ilə bir birləşdirilmişdir ki, bu da təklif olunan reduktorun texniki göstəricilərini yaxşılaşdırmaya imkan vermişdir.

İstehsalatda istifadə olunan reduktordan daha yüksək texniki göstəricilərə malik təklif olunan yeni ikipilləli reduktorun tətbiqi imkan verəcəkdir ki, onun işləmə müddəti artsın, hazırlanma texnologiyası asanlaşsın və hər reduktorun hazırlanmasında 260 kq metala qənaət edilsin.

(76) Вәлиев Мәмәд Әкбәр оғлы

Багиров Эльдар Гасан оглы
Муратов Василий Иванович

(54) Цилиндрический двухступенчатый редуктор типа Ц2

(57) Изобретение относится к области машиностроения, частности к станкам-качалкам, для нефтедобычи.

Задачей изобретения является уменьшение габаритов редуктора по ширине и высоте, уменьшение веса, обеспечение равномерного распределения нагрузки между кинематически связанными между собой зубчатыми парами в каждой ступени, увеличение срока службы.

Задача решена следующим способом.

В цилиндрическом 2-х ступенчатом редукторе, содержащем корпус, крышку, подшипниковые опоры, систему смазки, ведущий вал – шестерню, ведомый вал с зубчатым колесом, где обе ступени редуктора объединены между собой выполнением промежуточного вала в виде вала-шестерни с шейкой посередине зубьев шестерни, на шейку установлены и закреплены между собой два вкладыша, наружная поверхность которых в сборе образует конус с фланцем; на конус установлено и закреплено зубчатое колесо с одной стороны имеющие кинематическую связь, с ведущим валом-шестерней, а с другой – входит в кольцевой паз выполненный посередине зубчатого колеса ведомого вала.

Такое техническое решение позволило уменьшить габарит редуктора по ширине и высоте, обеспечить равномерное распределение нагрузки в зубчатых парах в каждой ступени и повысить жёсткость валов-шестерён.

Применение предложенного 2-х ступенчатого редуктора с более высокими техническими характеристиками, чем применяемые в промышленности, позволит использовать новый редуктор с более высоким ресурсом срока его службы, технологичным и сэкономить на изготовлении каждого редуктора 260 кг металла.

(21) N 98/001076

(22) 30.09.97

(51) F 16 K 3/34

(76) Hüseyinov Səməd Oruc oğlu
Axundov Eldar Fikrət oğlu
İbrahimov Xanlar Əzım oğlu

(54) Pnevmoitqallı siyirtmələrin bağlanma sürətinin tənzimlənməsi üsulu.

(57) İxtira neft quyularının fontan armaturunda və boru kəmərlərində istifadə olunan pnevmoitqallı siyirtmələrin idarə olunmasına aiddir.

İxtiranın məqsədi siyirtmənin bağlanma vaxtının elə optimallaşdırılmasıdır ki, hidravliki zərbə alınmasın, həm də siyirtmə tez bağlansın. Bu məqsədə pnevmosilindirdən buraxılan işçi agentin (hava, qaz) yəni üsul ilə-porşenin hərəkəti ilə əlaqədar drossellənməsi vasitəsilə nail olunur.

(76) Гусейнов Самед Орудж оглы
Ахундов Эльдар Фикрет оглы
Ибрагимов Ханлар Азим оглы

(54) Способ регулирования скорости закрытия задвижки с пневмоприводом.

(57) Изобретение относится к управлению пневмоприводных задвижек применяемых на фонтанных арматурах нефтяных скважин и на трубопроводах.

Задачей изобретения является оптимизация времени закрывания задвижки так, что с предотвращением гидравлического удара, сократить также время её закрывания.

Задача достигается применением нового способа – дросселирования рабочего агента (воздух, газ) выпускаемого из пневмоцилиндра, связано с движением поршня.

(21) N 95/000605

(22) 22.02.95

(51) F 16 K 5/04

(71)(73) Azərbaycan Neft Maşınqayırma İnstitutu.

(72) Hacıyev Rafik İbrahim oğlu
Əhmədov Nazim Əhməd oğlu

(54) Tıxaclı kran.

(57) İxtira boru kəmərləri armaturasına, daha dəqiq, yüksək təzyiqli nasos qurgularının boru kəmərlərində, manifold bloklarında quraşdırıla bilən yüksək təzyiqli tıxaclı kranlara aiddir və neft və qaz quyularının sementlənməsi, layların hidravlik yarılməsi, hidravlik

qum şımaqlı deşmə, turşu ilə emalı və s. zamanı abrazivlə tezberkiyən və yüksək təcavüzlü maye mühit vurularkən bəzi kəmərləri yollarını açıb-bağlamaq üçün nəzərdə tutulur.

İxtiranın əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, 25 MPa-dan yuxarı təzyiqlərdə tıxaclı kranın işləmə qabiliyyəti yaxşılaşdırılsın.

İxtiranın əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, gövdəsində giriş və çıxış deşikləri, içərisində hermetik yerləşdirilmiş yəhər, keçid deşiyə malik olan tıxac, idarəetmə quyrucuğu və qapağı olan tıxaclı kran, tıxacda əksentrik vəziyyətdə deşik açılmış və deşikdə lingi və keçid deşikləri olan əlavə tıxac hermetik yerləşdirilmişdir. gövdənin içərisində isə çıxış deşiyi tərəfdə əlavə tıxacın açılı vəziyyətində giriş deşiyi ilə əlaqəsi olan dərinləşmə yorina yetirilmişdir.

(71)(73) АЗИНМАШ.

(72) Гаджиев Рафик Ибрагим оглы
Ахмедов Назим Ахмед оглы

(54) Пробковый кран.

(57) Изобретение относится к трубопроводной арматуре, а более конкретно, к пробковым кранам высокого давления, которые могут быть установлены на трубопроводах насосных установок высокого давления, блоках манифольда и предназначены для закачивания абразивосодержащих быстротвердеющих и высокоагрессивных жидких сред, при цементировании нефтяных и газовых скважин, гидравлического разрыва пластов, гидropескоструйной перфорации, кислотной обработке и т.д.

Задачей изобретения является улучшение работоспособности пробкового крана при давлении свыше 25 МПа.

Сущность изобретения заключается в том, что пробковый кран, содержащий корпус с входным и выходным отверстиями, герметично установленные в нём седла и пробку с проходным отверстием и хвостовиком управления и крышку, в пробке эксцентрично её продольной оси выполнено отверстие и в нём герметично установлена дополнительная пробка с рычагом и проходными отверстиями, а в корпусе со стороны выходного отверстия выполнены углубления, сообщённые с входным отверстием при открытом положении дополнительной пробки.

Рәһмәт Г

Физика

Разден Г

Физика

(21) N 99/001277

(22) 30.03.95

(51) G 01 K 7/24

(71)(73) Azərbaycan İnşaat-Mühəndisləri Universiteti.

(72) İskəndərov İslam Əsəd oğlu

Cəfərov Maarif Əli oğlu

Pənahov Tahir Musa oğlu

Musayev Zabit Səməd oğlu

(54) Temperatur-tezlik çeviricisi.

(57) İxtira ölçü texnikasına aiddir və temperatura nəzarət etmək (onun tezliyə aralıq çevirilməsindən istifadə etməklə) üçün nəzərdə tutulub. İxtiranın başlıca məqsədi sxemin sadələşdirilməsi, çevrilmənin kifayət qədər xəttliliyini və dəqiqliyini təmin etməklə elektrik parametrlərinin yaxşılaşdırılmasından ibarətdir.

Çeviricinin tərkibinə iki cərəyan generatoru, rezistiv korpu, inteqrator, komparator həmçinin rezistiv körpünün tərkibinə sabit rezistorlar, termistor və astana signalı verən dəyişən rezistor daxildir. Rezistiv körpünün qolu əməliyyat gücləndiricisinin üzərində qurulmuş inteqratorun birinci girişinə, inteqratorun çıxışı isə ikinci girişi ümumi xətlə birləşən komparatorun birinci girişinə qoşulub. Astana signalının xətti isə inteqratorun ikinci girişinə qoşulub. Xəttlilik diapazonunu genişləndirmək üçün çeviriciyə, onun əks əlaqə dövrəsində inteqratorun girişi ilə komparatorun çıxışı arasında qoşulan xəttliləşdirmə elementi əlavə olunub. Dəqiqliyi artırmaq və elektrik parametrlərini yaxşılaşdırmaq üçün inteqrator və komparator presizion və azgüclü əməliyyat gücləndiriciləri üzərində qurulublar.

(71)(73) Азербайджанский Инженерно-строительный
Университет

(72) Искендеров Ислам Асад оглы
Джафаров Маариф Али оглы
Панахов Таир Муса оглы
Мусеев Забит Самед оглы

(54) Преобразователь температура - частота

(57) Изобретение относится к технике измерения, предназначено для контроля температуры с использованием промежуточного преобразования её в частоту. Задача изобретения – упрощение схемы, улучшение электрических параметров при достижении достаточной линейности, точности преобразования.

Преобразователь содержит генератор двух токов, резистивный мост, интегратор, компаратор. Принцип резистивный мост содержит постоянные резисторы, термистор и переменный резистор, с помощью которого подается пороговый сигнал. Плечо резистивного моста подключено к первому входу интегратора, построенного на операционном усилителе, а выход интегратора подключен к входу компаратора, второй вход у которого подключен к общему шине. Для расширения диапазона линейности в него введен элемент линеаризации, который включен в обратной связи преобразователя, между входом интегратора и выходом компаратора. Шина порогового сигнала подключена к второму входу интегратора. Для повышения точности и улучшения электрических параметров интегратор и компаратор выполнены на прецизионных и маломощных операционных усилителях.

(21) N 97/000870

(22) 08.04.96

(51) G 01 N 21/00

(74) Tagiyev Zubeyit Haxverdi oglu
Qasimova Rəna Cümşüd qızı

(54) Maddənin qeyri-xətti optik qavrayıcılığının təyini üsulu.

(57) İxtira qeyri-xətti optik mühitin parametrlərinin – maddələrin yüksək tərtibli qavrayıcılığının ölçülmə üsuluna aiddir.

İxtiranın məqsədi yüksək tərtibli qeyri-xətti qavrayıcılığı qarşılıqlı təsirdə olan dalğaların faza dəyişməsinə nəzərə alan sabit intensivlik yaxınlaşması əsasında təyin etməkdir. Bununla yanaşı qeyri-xətti mühitdə udma nəticəsində bütün qarşılıqlı təsirdə olan dalğaların sönməsi nəzərə alınır.

Sabit intensivlik yaxınlaşmasında sabit amplitud yaxınlaşmasından fərqli olaraq harmonika intensivliyi minimumlarının yeri maddələrin qeyri-xətti qavrayıcılığından $X^{(q)}$ asılıdır. Bu fakt mövcud üsullardan fərqli olaraq daha sadə üsulla qeyri-xətti qavrayıcılığı dəqiq təyin etməyə imkan verir.

(76) Тагиев Зубеит Ахверди оглы
Касумова Рена Джумшуд кызы

(54) Способ измерения нелинейной оптической восприимчивости веществ.

(57) Изобретение относится к способу измерения параметра нелинейной оптической среды – восприимчивости высших порядков веществ.

Задачей изобретения является определение нелинейной восприимчивости высших порядков, основанное на приближении заданной интенсивности, учитывающем изменение фаз взаимодействующих волн. При этом учтено затухание всех взаимодействующих волн за счёт поглощения в нелинейной среде.

В приближении заданной интенсивности место расположения минимумов интенсивности гармоник в отличие от результатов приближения заданного поля зависит от нелинейной восприимчивости $X^{(q)}$ веществ. Именно этот факт позволяет более простым способом определить $X^{(q)}$ точнее, чем существующими способами.

(21) N 95/000579

(22) 19.05.94

(51) G 01 R 31/04

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Abdullayev İsa Mədət oğlu
Əhmədov Azər Əhəd oğlu
Cəfərov Məhərrəm Cəfər oğlu
İbrahimov Erkin Eldar oğlu
Hüseynov Vüqar Məsim oğlu

(54) Asinxron mühərrikin gücünə nəzarət usulu

(57) Gücə nəzarət usulu elektrik ölçmələrinə aid olub asinxron mühərriklərin sınaqdan keçirilməsində, həmçinin onların işləmə qabiliyyəti məqsədilə keçirilən yoxlama sınaqlarında istifadə olunma hüququna malikdir. İxtira asinxron mühərriklərin sərf etdiyi gücə dəqiq nəzarət etməyə imkan verir ki, bu da yüksüz işləmə və qidaqatma rejimlərində aparılan sınaqlar zamanı qidalanma gərginliyinə nəticələrə təsiri aradan qaldırmaq yolu ilə əldə olunur.

Gücə nəzarət üsulunda məqsədə nail olmaq üçün istifadə olunan gücün qiyməti sabit cərəyan siqnalına, sonra isə rəqəm koduna çevrilir və ölçülən gücə ekvivalent olan rəqəm koduna buraxıla bilən qiymətlərlə müqayisə olunur. Rəqəm koduna çevrilmədən əvvəl qidalanma gərginliyinin ölçülməsi əməliyyat yerinə yətinir, qidalanma gərginliyindən onun nominal qiyməti çıxılır, bu fərq nominal gərginliyin qiymətinin iki mislinə vurulur, alınmış siqnal ölçülən və nominal qiymətləri fərqinin kvadratına ekvivalent olan siqnalla cəmlənir və ölçülən gücün qiymətinə ölçülən gərginliyin qiymətinin kvadratına nisbətində ekvivalent olan siqnala vurulur, bu siqnal istifadə olunan güc siqnalından çıxılır.

(71)(73) Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Akademiyası

(72) Abdullaev İsa Mədat oğlu

Axmedov Azər Axad oğlu

Djafarov Məgərrəm Djafar oğlu

İbrahimoğlu Ərkin Əldar oğlu

Güseynoğlu Vüqar Məsim oğlu

(54) Способ контроля мощности асинхронных двигателей

(57) Способ контроля мощности, относится к электрическим измерениям, к области испытания асинхронных двигателей и может быть использованно при приёмо-сдаточных испытаниях АД.

Изобретение обеспечивает высокую достоверность контроля потребляемой мощности АД, достигаемую исключением влияния изменения напряжения питания на результаты контроля при испытаниях в режимах холостого хода и короткого замыкания.

Задача достигается тем, что в способ контроля мощности заключающийся в том, что значение потребляемой мощности преобразуется в сигнал постоянного тока, который

преобразуется в цифровой код и полученные цифровые эквиваленты измеряемой мощности сравниваются с допусками, перед преобразованием в цифровой код вводятся операции измерения напряжения питания, вычитания из напряжения питания его номинального значения, формирования сигнала, равного произведению разности сигнала на удвоенное значение номинального напряжения, суммирование сформированного сигнала с сигналом эквивалентным квадрату разности значений измеряемого и номинального напряжений и умножение на сигнал эквивалентный отношению значения измеряемой мощности к значению квадрата измеряемого напряжения, вычитания полученного сигнала из сигнала потребляемой мощности.

(21) N 94/000293

(22) 22.02.94

(51) G 01 R 31/08

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Abdullayev İsa Mədət oğlu

Ələkbərov Mahmud Mədəd oğlu

İsayev Azər Rəşid oğlu

Mayilov Rauf Arif oğlu

(54) Kabel xəttlərində izolyasiyanın zədələnmə yerini təyin etmək üçün qurğu.

(57) İxtira elektroölçmə və kabel texnikasına aid edilir, həmçinin güc və rabitə kabellərinin izolyasiyasının zədələnmə yerini təyin etmək üçün də istifadə edilə bilər.

İxtiranın məqsədi qurğunun etibarlılığını artırmaq və kabelin izolyasiyasının yandırılması prosesini tezləşdirmək üçündür.

Qoyulmuş məqsədə onunla nail olunur ki, qidalanma bloku, impuls kondensatoru, tiristor, birinci və ikinci kontaktlı çevirici açar, birinci və ikinci sargılı transformator, idarə bloku, yüksək gərginlikli düzləndirici, ölçü bloku, üçfazlı düzləndirici, ballast rezistoru, diod və yüksək gərginlikli açardan təşkil olunmuş kabel xəttlərində izolyasiyanın zədələnmə yerini təyin edən qurğuya əlavə olaraq gərginlik cəmləyicisi və ikinci açar daxil edilir ki, bu da qurğunun etibarlılığını artırır. Bu zaman mənbənin enerjisindən daha faydalı istifadə olunur və FİƏ 92%-ə çatır (əvvəlkilərdə FİƏ 50% olurdu).

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(73) Abdullaev İsa Madat oğlu
Alekperov Məxmud İsrail oğlu
İsəev Azər Rəşid oğlu
Məilov Rəuf Ərif oğlu

(54) Cihaz üçün müəyyənləşdirmə yeri zədələnmə
izolyasiya kabel xətlərində

(57) İxtirə əlaqədar olaraq ölçmə cihazları
kabel texnikasında, istifadə edilən müəyyənləşdirmə yeri zədələnmə izolyasiya kabel xətlərində
kabel xətlərində.

İxtirənin məqsədi güclü olma təminatı artırma
cihazı və sürətləndirmə prosesini izolyasiya
kabeli

Qoyulmuş tapşırıq həyata keçirilir, çünki cihazda
müəyyənləşdirmə yeri zədələnmə kabel xətlərində, enerji qrupu, impuls kondensatoru,
tranzistor, keçiricisi birinci və ikinci kontaktlarla
transformator birincil və ikincil sargılarında
rezistor, idarəetmə qrupu, yüksək voltajlı düzəltmə
kondensator, ölçmə qrupu, üçfazlı düzəltmə
ballast rezistor, diod və yüksək voltajlı kəsmə
əlavə olaraq gərginlik artırıcı və ikinci
keçiricisi, bu təminatı artırma güclü
cihazı və sürətləndirmə prosesini izolyasiya
kabeli. Bu vaxt faydalı istifadə edilən enerji mənbəyi
(KPD təxminən 92%), əvvəlkiyə nisqətən, burada
KPD 50%.

(21) N 94/001376

(22) 10.07.97

(51) G 01 W 33/26

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Hüseynzadə Oktay Cəmal oğlu
Dilbazi Zəhid Hacı oğlu

(54) Neft və qaz yataqlarının geoloji tədqiqatlarında struktur
formaların aşkar edilmə üsulu.

(57) İxtira neft və qaz yataqlarının axtarılan sahəsində aparılan tədqiqatlara aiddir və neft-qaz sənayesi sistemində geniş tətbiq oluna bilər.

İxtiranın məqsədi neft-qaz yataqlarının axtarılan sahəsində struktur formaları detallarla aşkara çıxarılmasının səmərəsini yüksəltməkdir.

Yeni üsulun mahiyyəti nəticə etibarilə yer qabığında baş verən müasir hərəkətlərin mühit şəraitindəki diferensiasiyasının bərpasından və paylaşdırma xarakterini aşkara çıxarmaqla ibarətdir ki, bunların da əsasını təkrar həndəsi nisvətirləmənin nəticələri və geoloji interpretasiya təşkil edir. Sonra, hərəkətlərin hesablanmış orta illik sürətləri izoxətlərlə təsvir olunmaqla struktur xəritələrə oxşar yer qabığının müasir hərəkətlərinin xəritəsi tərtib edilir. Burada yüksək göstəricilərlə qırıqın tağı ayırd olunur. Uzaq kömülmə istiqaməti səthində isə intensivliyin tədricən azalması nəzərə çarpır, yeni mühit şəraitində hərəkətlərin müəyyən ardıcılıqla diferensiasiyası baş verir. Lakin qırılmalar və tektonik pozulmalar yer səthindəki qonşu nöqtələrin yüksəkliklərində anomallıların yaranması ilə müəyyən edilir.

Beləliklə, geoloji-axtarış prosesi sürətlənir, onun səmərəsi yüksəldilir, yeni-yeni perspektiv neft-qaz sahələrinin sənaye işlənməsinə verilməsi tezləşdirilir, neftçixarmanın səmərəli sisteminin seçilməsi təmin olunur.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия.

(72) Гусейнзаде Октай Джамал оглы
Дильбази Захид Гаджи оглы

(54) Способ выявления структурных форм при поисках нефтегазовых залежей.

(57) Изобретение относится к исследованиям в области поисков нефтегазовых залежей и может быть широко применён в системе нефтегазовой промышленности. Идея, заложенная в основу изобретения, сформулирована как способ выявления структурных форм при поисках нефтегазовых залежей.

Задача изобретения – повышение эффективности выявления структурных форм в деталях при поисках нефтегазовых залежей.

Сущность разработанного способа в конечном счёте сводится к восстановлению пространственной дифференциации современных движений земной коры и

установление характера её упорядоченности на основании результатов повторных геометрических нивелировок и геологической интерпретации.

С помощью изолиний вычисленных среднегодовых скоростей движений подобно построению структурных карт составляется карта современных движений земной коры. Там, где высокими их значениями выделяется свод, а по мере перехода к погружения складки происходит постепенный сдвиг, т.е. выражается упорядоченность их пространственной дифференциации. При этом зоны прохождения разрывных нарушений или же разломов на карте выделяются с образованием аномалий в высотных смещениях отдельных точек земной поверхности.

Итак обеспечивается ускорение геолого-поискового процесса, повышается его эффективность, что необходимо для быстрого ввода в промышленную разработку все новых и новых перспективных нефтегазовых площадей, а также для выбора рациональной системы нефтегазозвлечения.

(21) N 93/000126

(22) 05.05.93

(51) G 06 F, G 09 B, H 04 B, G 08 C

(76) Myaqkov Yuri Oriqoryeviq

(54) Məlumatın klavişsiz daxil edilməsi üçün biotexniki uyğunlaşdırılmış qurgu.

(57) İxtira hesablama texnikası, insan-maşın neyro-elektron sistemlər yaradan neyrobionika, insanda trenajor üzərində kvazinitq koordinator-motor (KM) refleksi şəklində yaranan üçüncü signal sistemində əsaslanan yeni informasiya texnologiyasına aiddir.

Sistem avropa və şərq əlifbasının hərfi işarələrinə ekvivalent KM simvolları ilə universal informasiyanı görmənin iştirakı olmadan əl barmaqlarının dəqiq hərəkətləri ilə toxunmaqla daxil edən KM kvazinitq refleksinə aiddir.

Qurgu biouyğunlaşmış insan-maşın interfeysi kimi işlədile bilər və KM simvolu avtomat qurguya universal informasiyanın məsafədən daxil edilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

İxtirada məqsəd prototip qurgunun sadələşdirilməsindən, informasiyanın daxil edilməsinin yüngülləşdirilməsindən, əl hərəkətlərin əlavə hazırlığını istisna etməklə sətir koordinatının və

matrisin KM dəyişməsi hesabına insanda yeni ali psixi funksiya yaratmaqdan ibarətdir.

Qoyulmuş məqsədə nail olmaq üçün barmaqlarla təsir olunan elementi, skanirləmə bloku, birinci və ikinci KM aktivlik deşifratorları olan qurguya verici ünvan bloku olan kod simvolarını formalaşdıran, sətir bloku, birinci və ikinci girişləri ikinci KM aktivliyi deşifratorun hazırlıq blokunun çıxışları ilə birləşdirilmiş matris seçən blok əlavə olunur.

Verici ünvan blokunun birinci və ikinci girişləri göstərilən deşifratorların strob yazısını formalaşdırıcının çıxışları ilə birləşdirilmişdir. Deşifratorun birinci girişi qurğunun birinci qrup çıxışlarına verici ünvan blokunun birinci çıxışına, üçüncü çıxış takt şinasına birləşdirilmişdir.

Takt şinasının ikinci çıxışı qurğunun yazı çıxışıdır. Qurğunun ikinci və üçüncü çıxışları sətir və matris seçən blokların çıxışlarıdır. Sətir blokunun birinci və ikinci girişləri göstərilən deşifratorların ümümləşdirici blokunun çıxışları ilə birləşdirilmişdir.

Sətir blokunun üçüncü girişi birinci KM aktivliyi deşifratorunun hazırlıq blokunun birinci çıxışına birləşdirilmişdir.

Birinci KM aktivliyi deşifratorun ikinci çıxışı qurğunun beşinci çıxışıdır.

(76) Мягков Юрий Григорьевич

(54) Биотехническое адаптируемое устройство для безклавишного ввода информации.

(57) Биотехническое адаптируемое устройство для безклавишного ввода информации относится к вычислительной технике, к нейробионическим системам человек-машина, к новой информационной технологии, основанной на третьей сигнальной системе и координатно-моторном (KM) квазиречевом рефлексе, который заключается в умении выполнять точные движения пальцев рук и касания ими сенсоров панелей двух дешифраторов KM активности без привлечения зрения, приводе универсальной информации KM символами, эквивалентными европейским и восточным алфавитам.

Устройство может быть использовано в качестве биоадаптируемого человеко-машинного интерфейса и предназначено для дистанционного ввода универсальной информации в устройства автоматики KM символами.

Задача изобретения заключается в упрощении устройства-прототипа и облегчения ввода информации формирования у человека новой высшей психической функции за счёт исключения дополнительных движений преднастройки кисти руки и КМ переключения матриц и координаты строки.

Поставленная задача достигается тем, что в устройстве, содержащее элементы воздействия пальцев, блок сканирования, первый и второй дешифраторы КМ активности, дополнительно установлен формирователь кода символа, который содержит блок адреса датчика, блок строки и блок выбора матрицы, первый и второй входы которого соединены с выходами блока преднастройки второго дешифратора КМ

Bölmə H.
Elektrik.

Раздел H. Электричество.

(21) N 93/000126

(22) 05.05.93

(51) G 06 F, G 09 B, H 04 B, G 08 C

(76) Myağkov Yuri Qriqoryeviç

(54) Məlumatın klavişsiz daxil edilməsi üçün biotexniki uyğunlaşdırılmış qurğu.

(57) İxtira hesablama texnikası, insan-maşın neyro-elektron sistemlər yaradan neyrobionika, insanda trenajor üzərində kvazinitq koordinator-motor (KM) refleksi şəklində yaranan üçüncü siqnal sisteminə əsaslanan yeni informasiya texnologiyasına aiddir.

Sistem avropa və şərq əlifbasının hərfi işarələrinə ekvivalent KM simvolları ilə universal informasiyanı görmənin iştirakı olmadan

əl barmaqlarının dəqiq hərəkətləri ilə toxunmaqla daxil edən KM kvazinitq refleksinə aiddir.

Qurgu biouygunlaşmış insan-maşın interfeysi kimi işlədilə bilər və KM simvolu avtomat qurguya universal informasiyanın məsafədən daxil edilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

İxtirada məqsəd prototip qurğunun sadələşdirilməsindən, informasiyanın daxil edilməsinin yüngülləşdirilməsindən, əl hərəkətlərin əlavə hazırlığını istisna etməklə sətir koordinatının və matrisin KM dəyişməsi hesabına insanda yeni ali psixi funksiya yaratmaqdan ibarətdir.

Qoyulmuş məqsədə nail olmaq üçün barmaqlarla təsir olunan elementi, skanirləmə bloku, birinci və ikinci KM aktivlik deşifratorları olan qurğuya verici ünvan bloku olan kod simvolarını formalaşdıran, sətir bloku, birinci və ikinci girişləri ikinci KM aktivliyi deşifratorun hazırlıq blokunun çıxışları ilə birləşdirilmiş matris seçən blok əlavə olunur.

Verici ünvan blokunun birinci və ikinci girişləri göstərilən deşifratorların strob yazısını formalaşdırıcının çıxışları ilə birləşdirilmişdir. Deşifratorun birinci girişi qurğunun birinci qrup çıxışlarına verici ünvan blokunun birinci çıxışına, üçüncü çıxış takt şinasına birləşdirilmişdir.

Takt şinasının ikinci çıxışı qurğunun yazı çıxışıdır. Qurğunun ikinci və üçüncü çıxışları sətir və matris seçən blokların çıxışlarıdır. Sətir blokunun birinci və ikinci girişləri göstərilən deşifratorların ümumiləşdirici blokunun çıxışları ilə birləşdirilmişdir.

Sətir blokunun üçüncü girişi birinci KM aktivliyi deşifratorunun hazırlıq blokunun birinci çıxışına birləşdirilmişdir.

Birinci KM aktivliyi deşifratorun ikinci çıxışı qurğunun beşinci çıxışıdır.

(76) Мягков Юрий Григорьевич

(54) Биотехническое адаптируемое устройство для безклавишного ввода информации.

(57) Биотехническое адаптируемое устройство для безклавишного ввода информации относится к вычислительной технике, к нейробионическим системам человек-машина, к новой информационной технологии, основанной на третьей сигнальной системе и координатно-моторном (KM) квазиречевом рефлексе, который заключается в умении выполнять точные движения пальцев рук и касания ими сенсоров панелей двух дешифраторов KM активности без

(X TIRAI AR UZRA IDIA SANATI) BRIMIN
 SISTEMI GOSTARICISI
 СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ЗАЯВОК НА
 ИЗОБРЕТЕНИЯ

Коды БТИ (в 12-значном виде)	Коды патента	Коды БТИ (в 12-значном виде)	Коды патента
Коды АИФ (в 10-значном виде)	Коды патента	Коды АИФ (в 10-значном виде)	Коды патента
A 61 B 10/00	95/000580	C 23 F 15/00	99/001275
A 61 B 17/58	99/001381	E 02 F 7/10	94/000342
A 62 D 1/00, 1/04	98/001107	E 21 B 7/28	96/000835
A 61 F 5/04	98/001103	E 21 B 11/00	94/000335
A 61 K 7/00	99/001258	E 21 B 23/01, 17/01	99/001275
A 61 K 31/185, 31/075, 9/08	95/000525	E 21 B 31/00	96/000706
B 01 D 24/00	98/001029	E 21 B 33/12	99/001318
B 24 D	99/001351	E 21 B 33/13	95/000513
C 07 C 61/24, 43/18	95/000525	E 21 B 33/072	96/000803
C 07 C 69/14	96/000734	E 21 B 43/00	98/001026
C 07 C 154/02	96/000711	E 21 B 43/16	99/001256
C 08 F 4/26	96/000720	E 21 B 43/22	99/001254
C 08 L 23/06	99/001251	E 21 B 43/25	99/001240
C 09 D 3/34, 3/54	98/001109	E 21 B 43/26	96/000705
C 09 D 5/34	98/001108	E 21 F 5/00	98/001064
C 09 K 5/00	98/001026	F 04 F 1/24	99/001250
C 09 K 17/00	96/000709	F 16 D 65/04	98/001070
C 10 G 53/00, 53/08	96/000750	F 16 H 57/04	98/001193
C 10 M	98/001095	F 16 K 3/34	98/001076
C 10 M 105/78, 133/11, 155/02	96/000749	F 16 K 5/04	95/000605
C 10 M 125/10	96/000742	G 01 K 7/24	99/001277
C 10 M 133/02, 137/04, 137/06, 135/02, 129/02, 155/02	96/00726	G 01 N 21/00	97/000870
C 10 M 133/12, 137/04, 133/06, 133/54, 155/02	96/000725	G 01 R 31/04	95/000579
C 10 M 175/02	95/000652	G 01 R 31/08	94/000293
C 23 C 12/00	96/000740	G 01 W 33/26	99/001376
C 23 F 13/00	96/000752	G 06 F	93/000126
		H 04 B	93/000126

IXTIRA UZRƏ İDDIA SƏNƏDLƏRİNİN SAY GÖSTƏRİSİ
 НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ
 ЗАЯВОК НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

İddia sənə- Düvən Nömrəsi	Patent nömrəsi	İddia sənə- Düvən nömrəsi	Patent nömrəsi
Номер Заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента
93/000126	G 06 F, G 09 B, H 04 B, G 08 C	97/000870	G 01 N 23/00
94/000342	E 02 F 7/10	98/001029	B 01 D 24/00
94/000335	E 21 B 10/00	98/001070	F 16 D 85/00
94/000293	G 01 R 31/08	98/001095	C 10 M
95/000531	E 21 B 33/13	98/001026	C 09 K 5/00
95/000525	A 61 K 31/185, 31/075,9/08, C 07 C 61/24,43/18	98/001076	E 21 B 43/00
95/000579	G 01 R 31/04	98/001193	E 21 B 37/00
95/000580	A 61 B 10/00	98/001109	F 16 K 3/04
95/000605	F 16 K 5/04	98/001108	F 16 H 57/04
95/000652	C 10 M 175/02	98/001107	C 09 D 3/34,3
96/000702	E 21 B 43/26	98/001107	C 09 D 5/34
96/000711	C 07 C 154/02	98/001103	A 62 D 1/00,11
96/000720	C 08 F 4/26	98/001064	A 61 F 5/04
96/000742	C 10 M 125/10	99/001381	E 21 F 5/00
96/000734	C 10 C 69/14	99/001376	A 61 B 17/00
96/000750	C 10 G 53/00,53/08	99/001351	G 01 W 33/00
96/000752	C 23 F 13/00	99/001318	B 24 D
96/000706	E 21 B 31/00	99/001275	E 21 B 33/12
96/000749	C 10 M 105/78, 133/12,155/02	99/001277	E 21 B 23/00
96/000740	C 23 C 12/00	99/001277	17/01, C 23 F 15/00
96/000726	C 10 M 133/02, 137/04,137/06, 135/02, 129/02, 155/02	99/001254	G 01 K 7/24
96/000725	C 10 M 133/12, 137/04,137/06, 133/54,155/02	99/001250	E 21 B 43/00
96/000709	C 09 K 17/00	99/001256	F 04 F 1/04
96/000835	E 21 B 7/28	99/001240	E 21 B 43/00
96/000803	E 21 B 33/072	99/001251	E 21 B 43/00
			C 08 L 23/00

Bölmə A.

İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.

Раздел А.

Удовлетворение жизненных потребностей человека.

(11) I 990144

(21) 94/000316

(22) 25.03.94

(51) A 01 F 2/02 (2/16)

(71)(73) Lensing Aktiengesellschaft, AU

(72) Henrih Firgo

Markus Eyble

Yohan Şikermullyer

(54) Fibrilləşməyə az meyilli olan sellüloz liflərinin alınma üsulu.

(54)(57) 1. Fibrilləşməyə az meyilli sellüloz lifinin alınma üsulu lifi, uclu aminoksidə sellüloz məhlulundan ayırməkdən, onunla fərqlənir ki, təzə ayrılmış lifin, ən azı, iki reaktiv qrupa malik olan toxucu-köməkçi maddə ilə qələvi mühitində kontaktını yaradırlar və onu sulu bufer məhlulu ilə yuyurlar.

2. 1-ci bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, toxucu-köməkçi maddə kimi, boyaq maddəsindən və ya rəngsiz maddədən istifadə edirlər.

3. 1-ci və ya 2-ci bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, reaktiv qrupu kimi, ən azı bir vinilsulfon qrupuna malik olan toxucu-köməkçi maddədən istifadə edirlər.

4. 1-ci bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, qələvi mühitini, qələvi karbonatı və qələvi hidrokssidi ilə yaradırlar.

5. 1-4-cü bəndlərin biri və ya bir neçəsi üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, toxucu-köməkçi maddə ilə kontaktda olan lifi termiki emal edirlər.

6. 5-ci bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, liflərin termiki emalını, elektromaqnit dalgaları ilə şüalandırmaqla yerinə yetirirlər.

7. 6-cı bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, termiki emalı mikrodalgalar vasitəsilə yerinə yetirirlər.

(71)(73) Ленцинг Актиенгезельшафт, АТ

(72) Фирго Хайнрих

Айбл Маркус

Целлюлозные волокна

(54) Способ получения целлюлозных волокон повышенной спонностью к фибриллированию

(54)(57) 1 Способ получения целлюлозных волокон повышенной спонностью к фибриллированию при растворении целлюлозы в третином аминноксиде, отличающийся тем, что свежепряденные волокна контактируют с текстильно-вспомогательным веществом, имеющим по меньшей мере две реактивные группы щелочной среде и промывают водным буферным раствором. 2 Способ по п.1, отличающийся тем, что в текстильно-вспомогательного вещества применяют краситель или бесцветное вещество.

3 Способ по п.1 или 2, отличающийся тем, что применяют текстильно-вспомогательное вещество, имеющее по меньшей мере одну винилсульфоновую группу в качестве реактивной группы.

4 Способ по п.1, отличающийся тем, что щелочную среду создают щелочным карбонатом и щелочной гидроокисью.

5 Способ по одному или нескольким из п.п. 1-4, отличающийся тем, что контактирующее с текстильно-вспомогательным веществом волокно подвергают термообработке.

6 Способ по п.5, отличающийся тем, что термообработку волокон проводят путём облучения электромагнитными волнами.

7 Способ по п.6, отличающийся тем, что термообработку проводят с помощью микроволн.

(11) I 990153

(21) 94/000002

(22) 21.10.92

(51) A 01 H 1/06, A 01 N 65/00

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Genetika və Seleksiya İnstitutu

(72) Ələkbərov Urxan Kazım oğlu

Əliyev Alik Ağayevič

Quliyev Fərman Ağadada oğlu

Hüseynov Məmmədhusəyn Babalı oğlu

Vəliyev Novruz Məhəmmədəli oğlu

(54) Orqanizmlerin etraf mühit amillərinin mutagen təsirinə davamlılığının artırılma üsulu.

(54)(57) Bioloji orqanizmlərin antitmutagen təsiri maddənin məhlulu ilə işlənməsi daxil olan, etraf mühit amillərinin mutagen təsirinə qarşı orqanizmlərin davamlılığının yüksəldilməsi üsulu onunla fərqlənir ki, antitmutagen maddə kimi ali bitkilərdə 0,00001-0,1 mq/ml və heyvanlarda 100 q kütləyə 1,0-10 mq qatılıqlarda, 35-37% quru maddələr saxlayan feyxoa meyvələrinin spirtli-sulu ekstraktı istifadə edilir.

(71)(73) Институт Генетики и Селекции АН Азербайджанской Республики.

(72) Алекперов Урхан Кязимович

Алиев Алик Агаевич

Кулиев Фарман Агадада оглы

Гусейнов Мамедгусейн Бабалы оглы

Велиев Новруз Магомедали оглы

(54) Способ повышения устойчивости организмов к мутагенному воздействию факторов окружающей среды.

(54)(57) Способ повышения устойчивости организмов к мутагенному воздействию факторов окружающей среды включающий обработку биологических организмов раствором вещества с антимутагенным действием, отличающийся тем, что в качестве антимутагенного вещества используют спиртово-водный экстракт плодов фейхоа с содержанием сухих веществ 35-37% в концентрациях 0,00001-0,1 мг/мл на высших растениях и 1,0-10мг/100г массы на животных.

(11) İ 990151

(21) 93/000030

(22) 11.03.93

(51) A 23 F 1/30

(76) Ələkbərov Urxan Kazimoviç

Əliyev Alik Ağayeviç

Mehdizadə Emin Rza oğlu

Mövsümzadə Arif Ağamirzə oğlu

(54) Antimutagen əlavələrə malik olan ketchup əsasında əhviyyəti

(54)(57) Ketchup əsasında yeyinti məhsulu onunla fərqlənir ki, mühit amillərinin qentoksikliyi təmizləmək üçün malik əlavə bəzi mənşəli kompozisiya aşağıdakı tərkibdədir:

1kq ketchup - xırda üyüdülmüş yeyinti sumaqı -500 mq,
quru, xırdalanmış ispanaq, 500 mq/kq quru, xırdalanmış
kərəviz -500 mq,
quru, xırdalanmış vəzəri, biyanın sulu ekstraktı -250 mq,
buğda cücətilərindən alınmış alfa-tokoferol -250 mq,

(76) Алекперов Урхан Кязимович
Алиев Алик Агаевич
Мехти-заде Эмин Рза оглы
Мовсум-заде Ариф Агамирза оглы

(54) Пищевая приправа на основе кетчупа
антимутагенными добавками.

(54)(57) Пищевой продукт на основе кетчупа, отличающийся тем, что он дополнительно содержит композицию растительного происхождения следующего состава, на 1g кетчупа:

сумах пищевой мелкого помола	500mg/kg кетчупа
сухой измельченный шпинат	500mg/kg
сухой измельченный сельдерей	500mg/kg
сухой измельченный кресс-салат	
водный экстракт из солодки голой	250mg/kg
альфа-токоферол, выделенный	
из проростков пшеницы	250mg/kg

(11) I 990152
(21) 93/000037
(22) 14.03.93
(51) A 23 L 1/30
(76) Ələkbərov Urxan Kazimoviç
Əliyev Alik Agayeviç
Hüseynov Əli Hüseynoviç

высушенных проросших семян пшеницы при соотношении компонентов на 100 мл воды

α-токоферол	50 мг
экстракт из солодки голой	50 мг
мука мелкого помола	10 мг

(11) 1990162

(21) 94/000329

(22) 05 04 94

(51) A 61 B 17/56

(71)(73) Əliyev adına Azərbaycan Dövlət həkimləri təkmilləşdirilmə institutu

(72) Səməd-zadə Rəsim Məsum oğlu
Səməd-zadə Rüstəm Rəsim oğlu
Əliyev Cavad Məmməd Bağır oğlu
Təpəlxi Dürdanə Xanbəbə qızı

(54) Sumuk transplantatının yeridilmə üsulu.

(54)(57) Sumuk transplantatının yeridilmə üsulu dəri və dəri altı yumşaq toxumaların kəsilməsi, qamış sümüyünün aşağı və yuxarı 1/3-nin sümük defektinin əvəz edilməsi olub onunla fərqlənir. Dəri və yumşaq toxumaların kəsilməsi ocaqdan kənar ayana səthdə aparılır, sonra mil sümük iliği kanalına yeridilir, qamış sümüyünün hər iki fraqmentindən keçməklə keçirilmiş milə uyğun olaraq azad sümük transplantatı da eyni ilə yeridilir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Институт Усовершенствования врачей им. А.Алиева

(72) Сəмед-задə Рəсим Мəсум оғлы
Сəмед-задə Рəстəм Рəсим оғлы
Əлиев Дəвəд Мəмед Бəгир оғлы
Тəпəlхли Дүрдəнə Хəнбəбə кызы

(54) Способ внедрения костного трансплантата.

(54)(57) Способ внедрения костного трансплантата, заключающийся в разрезе кожного покрова, подкожных мягких тканей, замещения дефекта кости в нижней и средней трети большеберцовой кости, отличающийся тем, что разрез кожного покрова и подкожных мягких тканей производят вне

очага костного дефекта с подошвенной стороны, затем проводят спицу через костно-мозговой канал обоих фрагментов большеберцовой кости по которой проводят свободный костный трансплантат

(11) P 990106

(21) 94/000333

(22) 27.08.96

(51) A 61 H 21/00

(71)(73) A Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə institutu.

(72) Cavadzadə MirMəmməd Cavad oğlu

Hacımuradov Kamil Nizam oğlu

Vəzirov Murad Suleyman oğlu

İbrahimov Samir Nadir oğlu

(54) Böyrək çatışmazlığı olan xəstələrdə anestezioloji təminat üsulu.

(54)(57) Böyrək çatışmazlığı olan xəstələrdə, uroloji cərrahi əməliyyatın aparılmasında anestezioloji təminat üsulu kimi neyroleptanalqeziya zamanı azdaha miqdarda dərman maddələrindən istifadə etməklə təklif olunan üsulun fərqli cəhəti odur ki, epidural boşluğa əlavə olaraq 40 mq 2%-li lidokain məhlulu, bundan 5-dəqiqə sonra və eyni zamanda narkoza girişdən sonra və operasiya başlanmamışdan əvvəl təkrar olaraq 2,2 mq/kg hesabı ilə lidokain vurulur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Институт Усовершенствования Врачей им. А.Алиева

(72) Джавад-заде Мир-Мамед Джавад оглы

Гаджимурадов Камиль Низам оглы

Везилов Мурад Сулейман оглы

Ибрагимов Самир Надыр оглы

(54) Способ анестезиологического обеспечения у больных с почечной недостаточностью.

(54)(57) Способ анестезиологического обеспечения при операциях у урологических больных с почечной

недостаточностью, включающий нейролептаналгезию использованием сниженных доз препаратов, отличающийся тем, что дополнительно вводят в эпидуральное пространство 40 мг 2%-го раствора лидокаина, через 5 минут после этого также после вводного наркоза перед началом операции повторные дозы лидокаина из расчёта 2,2 мг/кг.

(11) P 990103

(19) AZ

(21) 95/001066

(22) 13.03.98

(51) A 61 K 9/06

(76) Abdullayev Azər Cəfər oğlu

(54) A.C. Abdullayevin yara sağaldan maddəsi.

(54)(57) Yara sağaldan maddə, tərkibində naften karbohidrogenlərlə olmaqla onunla fərqlənir ki, tərkibinə tetrasiklin və parafin və ya vazelin əlavə etməklə komponentlərin nisbəti aşağıda göstərilən kimidir : çəki hissəsi %-lə

Naften karbohidrogenləri	20-50
Tetrasiklin	1-2
Parafin və ya vazelin	48-79

(76) Абдуллаев Азер Джафар оглы

(54) Ранозаживляющее средство Абдуллаева А.Д.

(54)(57) Ранозаживляющее средство, содержащее нафтеновый углеводород, отличающийся тем, что дополнительно содержит тетрациклин и парафин или вазелин при следующем соотношении компонентов: в.ч. %

Нафтеновый углеводород	20-50
Тетрациклин	1-2
Парафин или вазелин	48-79

(11) I 990141

(21) 95/000509

(22) 01.12.94

(51) A 61 K 9/08, 31/00

(71)(73) N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb Universiteti

(72) Hüseynov Dursun Yaqub oğlu

(54) Dərman vasitəsi.

(54)(57) İnciçiçəyi tinkurasından, valerian tinkurasından və validoldan ibarət olan dərman vasitəsi onunla fərqlənir ki, tərkibində əlavə olaraq, komponentlərin aşağıdakı nisbətlərində yemişan ekstraktı və kalium bromid saxlayır, çəki hissəsilə:

İnciçiçəyi tinkurası	15-30
Valerian tinkurası	15-30
Yemişan ekstraktı	20-40
Kalium bromid	6-12
Validol	4-8

(71)(73) Азербайджанский Медицинский Университет
им.Н.Нариманова

(72) Гусейнов Дурсун Якуб оглы

(54) Лекарственное средство.

(54)(57) Лекарственное средство, содержащее настойку ландыша, настойку валерианы и валидола, отличающееся тем, что оно дополнительно содержит экстракт боярышника, калия бромид при следующем соотношении компонентов, вес.ч.:

настойка ландыша	15-30
настойка валерианы	15-30
экстракт боярышника	20-40
калия бромид	6-12
валидол	4-8

(11) I 990130

(21) 93/000026

(22) 24.02.93

(51) A 61 B 17/58

(71)(73)Elmi-tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu.

(72) Məmmədov Kamaləddin Məqsud oğlu

Davudov Əli Zəkulla oğlu

(54) Akromial-körpücük oynagının bərpa üsulu.

(54)(57) Fiksatorlardan birinin körpücüyün akromial ucuna ikincisinin isə kürəyə yeridilməsindən ibarət akromial-körpücük oynagının bərpası üsulu onunla fərqlənir ki, plastmas dayan meydançasına malik birinci fiksator şaquli olaraq körpücüyü akromial ucuna yeridilir, ikinci fiksator isə cüt oxlar şəklində birinə paralel olaraq kürək qabırğasına perpendikulyar daxil edilir və onları birləşdirən ölçülü yivə malik tirlər vasitəsi ilə fiksatorlar arasındakı məsafə dəyişilir.

(71)(73) Научно-исследовательский институт травматологии и ортопедии.

(72) Меликов Камалладин Максуд оглы

Давудов Али Закулла оглы

(54) Способ восстановления акромиально-ключичного сустава.

(54)(57) Способ восстановления акромиально-ключичного сустава, заключающийся в введении первого фиксатора в акромиальный конец ключицы, а второго в лопатку, отличающийся тем, что первый фиксатор с пластмассовой упорной площадкой вводят в акромиальный конец ключицы вертикально. А второй фиксатор в виде пары стержней вводят параллельно друг другу и перпендикулярно в гребень лопатки и изменяют расстояние между фиксаторами посредством соединяющей их балки с метрической резьбой.

(11) P 990105

(21) 95/000530

(22) 21.05.96

(51) A 61 K 31/00

(71)(73) A. Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimlər Təkmilləşdirmə institutu.

(72) Əliyev Mahir Məmməd oğlu

(54) Ağız boşluğunun selikli qişasının kimyəvi yanıqlarının müalicəsi

Üsulu

(54)(57) Özundə ağırsızlaşdırma və epitelizasiyanı sürətləndirən preparatlardan istifadəni cəmləşdirən ağız-selik qişasının kimyavi zədələnmələrinin müalicə üsulu digərlərindən onunla fərqlənir ki, ağırsızlaşdırma anestetiklərə proteolitik fermentlər əlavə etməklə gündə 3 dəfə destruktiv dəyişikliklər ləğv olunanadək aparılır, sonra iruksol məlhəmi ilə applikasiya və 5%-li AKT (ağız vannaları) patoloji proseslərin stabilizasiyasınadək davam etdirilir, müalicənin son etapında isə əsasını bitki yağları-təşkil edən epitelizasiyanı stimulasiya edən preparatlar və fiziki müalicə usullarından heli-neon lazeri, elektroforez və refleksoterapiya təyin olunur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Институт Усовершенствования Врачей им. А. Алиева

(72) Алиев Махир Мамед оглы

(54) Способ лечения химического поражения слизистой оболочки полости рта.

(54)(57) Способ лечения химического поражения слизистой оболочки полости рта, заключающийся в обработке слизистой оболочки лекарственными средствами, включающий в себя обезболивание и обработку препаратами, ускоряющими эпителизацию, отличающийся тем, что обезболивание проводят с добавлением протеолитических ферментов 3 раза в день до заживления деструктивных изменений, затем проводят смазывание ируксомом и параллельно применяют 5% раствор Е-АКК в виде ротовых ванночек до стабилизации патологического процесса в полости рта, а затем при назначении стимулирующих эпителизацию препаратов параллельно проводят физиотерапию гелий-неоновым лазером, электрофорез и рефлексотерапию.

(11) P 990114

(21) 96/000813

(22) 21.06.96

(51) A 61 K 31/00

(76) Ağayeva Təmillə Sultan qızı

(54) Kataraktanın müalicə üsulu .

(54)(57) Kataraktanın müalicə üsulu orqanizmin medikament müalicəsindən və göz damlaları instilyasiyasından ibarət olmaqla onunla fərqlənir ki, billur şəffallaşanaqədək gözə dövrü olaraq 10 gün fasilə ilə 1 ay ərzində gündə 3 dəfə 2 damla 0,5% "Alumen" preparatı məhlulu damızdırılır.

(76) Агаева Тамилла Султан кызы

(54) Способ лечения катаракты.

(54)(57) Способ лечения катаракты, заключающийся в медикаментозном лечении организма и инсталляции в глазную полость капле, отличающийся тем, что в качестве глазных капель применяют 0,5% водный раствор препарата "ALUMEN" по 2 капли 3 раза в день до просветления хрусталика курсом лечения в течении месяца и перерывами в течении 10 дней.

(11) | 990145

(21) 61/771-p

(22) 11.11.94

(51) A 61 K 31/675

(71)(73) Steigerwald Arzneimittelwerk, GmbH

(72) Verner Şnayder

Britta Mayer

Erix F.Elstner

(54) Qlikoproteinlə əlaqəli peroksidlərin təsirindən yaranan damar xəstəliklərinin profilaktikası üçün vasitə.

(54)(57) Qlikoproteinlə əlaqəli peroksidlərin təsirindən yaranan damar xəstəliklərinin profilaktikası üçün vasitə, onunla fərqlənir ki, həmin vasitə kimi, lazım gəldikdə tərkibində maqnezium duzu olan maqnezium-piridoksal-5-fosfat-qlütaminat tətbiq edilir.

(71)(73) Штайгервальд Арцнайmittelwerk, ГмБХ, ДЕ

(72) Вернер Шнайдер

Бритта Майер

Эрих Ф. Эльстнер

(54) Средство для профилактики сосудистых заболеваний, обусловленных действием гликопротеинсвязанных пероксидов.

(54)(57) Применение магний-пиридоксаль-5-фосфат глютамината, при необходимости, содержащего марганцевую соль в качестве средства для профилактики сосудистых заболеваний, обусловленных действием гликопротеинсвязанных пероксидов

(11) I 990135

(21) 95/000562

(22) 28.03.95

(51) A 61 K 35/62

(71)(73) Ə Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu

(72) Ağakişiyev C.C.

Məmmədov Ə.M.

(54) Xroniki uretrogen prostatitlərin müalicə üsulu.

(54)(57) Xroniki uretrogen prostatitin müalicə üsulu bioloji aktiv nöqtələrə təsir göstərilməsindən ibarət olub onunla fərqlənir ki, aşağıdakı nöqtələrə tibbi zəliflər tətbiq edilir: Ü31 şan-lyao, Ü32 tsi-lyao, Ü33 çjun-lyao, Ü34 sya-lyao, ÜS3 çjun-tsi, E29 quy-lay.

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Təhsil Nazirliyinin Azərbaycan Dövlət Tibbi Universiteti

(72) Ağakişiyev Djalal Džavanşir oğlu

Mamedov Amir Muslum oğlu

(54) Способ лечения уретрогенного простатита.

(54)(57) Способ лечения уретрогенного простатита, заключающийся в воздействии на биологически активные точки, отличающийся тем, что воздействуют медицинскими пиявками, а точками воздействия являются V 31 шан-ляо, V32 цы-ляо, V33 чжун-ляо, V34 ся-ляо, VC чжун-цзи, E 29 гуй-лай.

(11) P 990104

(21) 96000841

(22) 27.08.96

(51) A 61 K 36/62

(71)(73) A Əliyev adına Azərbaycan Dövlət
Təbiişifə İnstitutu

(72) Ağakərim Cəlal Cavanşir oğlu
Cavadzadə MirRiad MirMəmməd oğlu
Məmmədov Əmir Müslüm oğlu
Hacıyeva Almaz Tofiq qızı

(54) Xroniki sальпингоофоритlərin müalicə üsulu.

(54)(57) Antibiotikoterapiyadan istifadə edilməklə aparılan xroniki sальпингоофоритlərin müalicə üsulu onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq 2 kurs hirudopunktura günəşini bioloji aktiv nöqtələrə aşağıda ardıcılca təyin olunur: 1-ci seans – 2 ədəd tibb zəlişi cüt V32 nöqtəsinə, 2-ci seans – 2 ədəd tibb zəlişi cüt V32 nöqtəsinə, 3-cü seans – 3 ədəd tibb zəlişi cüt R13 və tək VC3 nöqtəsinə, 4-cü seans – 2 ədəd tibb zəlişi cüt E27 nöqtəsinə, 5-ci seans – 4 ədəd tibb zəlişi eyni zamanda cüt RP6 və RP10 nöqtələrində.

(71)(73) Azərbaycanский Государственный
Усовершенствования Врачей им. А.Алиева

(72) Агахишев Джалал Джаваншир оглы
Джавад-заде Мир-Риад Мир-Мамед оглы
Мамедов Амир Муслум оглы
Гаджиева Алмаз Тофик кызы

(54) Способ лечения хронических сальпингоофоритов.

(54)(57) Способ лечения хронических сальпингоофоритов, заключающийся в использовании антибиотикотерапии, отличающийся тем, что дополнительно применяют два курса гирудопунктуры, проводимых через день на следующие биологически активные точки в следующей последовательности: 1сеанс – 2 пиявки на точки V 28, 2сеанс – 2 пиявки на точки V 32, 3сеанс – 3 пиявки на парные точки R13 и на точку VC3, 4сеанс – 2 пиявки на точки E 27, 5сеанс – пиявки одновременно на парные точки RP 6 и RP 10.

- (11) I 990147
 (21) 60/770-P
 (22) 11.11.94
 (51) A 61 K 35/78
 (71)(73) Steigerwald Arzneimittelwerk, GmbH
 (72) Verner Şnayder
 Elizabet Kleiber
 Erix F.Elstner
 (54) Dopaminer aktiviyə malik olan bitki ekstraktı.

(54)(57) 1. Dopaminer aktiviyinə malik bitki ekstraktı, onunla fərqlənir ki, həmin ekstrakt, 2,5:10 nisbətində, *Coridalis* və *Eschscholtzia* ayrılıqda, spirt ilə ekstraksiya edib, sonra ekstraktları, *Coridalis* ekstraktı və *Eschscholtzia* ekstraktının quru maddələrinin 1:1-20 kütlə nisbətərində qarışdırmaqla alınıb.

2. 1-ci bənd üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, *Coridalis* və *Eschscholtzia* spirt ekstraktlarının həcmi nisbəti 1:2-10 təşkil edir.

3. 1-ci bənd üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, *Coridalis* və *Eschscholtzia* spirt ekstraktlarının həcmi nisbəti 1:4 təşkil edir.

4. 1-3-cü bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, o, *Coridalis cavae rhizoma* və *Eschscholtzia californicae herba* ekstraktlarının qarışığından ibarətdir.

5. 1-4-cü bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, o, poroşokdan ibarətdir.

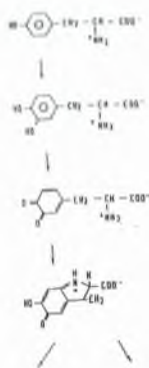
6. 1-5-ci bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, onun tərkibində əlavə olaraq, əczaçılıq cəhətdən yararlı olan məqsədli əlavələr vardır.

7. 1-6-ci bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, o, oral daxil edilmə üçün formaya malikdir.

8. 1-4, 6, 7-ci bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, o, cövhərdən ibarətdir.

9. 1, 6, 7-ci bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, o, tabletka . draje və ya kapsuldan ibarətdir.

10. 1-9-cu bəndlər üzrə ekstrakt, onunla fərqlənir ki, o, qurudulmuş bitkilərdən alınıb.

(71)(73) Штайгервальд Арцнайmittelwerk, ГмБХ, ДЕ

(72) Вернер Шнайдер

Эрих Ф. Эльстнер

Элизабет Клейбер

(54) Растительный экстракт, обладающий допаминергической активностью.

(54)(57)1. Растительный экстракт, обладающий допаминергической активностью, отличающийся тем, что получен раздельной экстракцией спиртом (2,5:10) *Corydalis* *Eschscholtzia* с последующим смешением экстрактов в массовом соотношении сухих веществ экстракта *Corydalis* экстракта *Eschscholtzia* 1:1-20.

2. Растительный экстракт по п.1, отличающийся тем, что объемное соотношение спиртовых экстрактов *Corydalis* *Eschscholtzia* составляет 1:2-10.

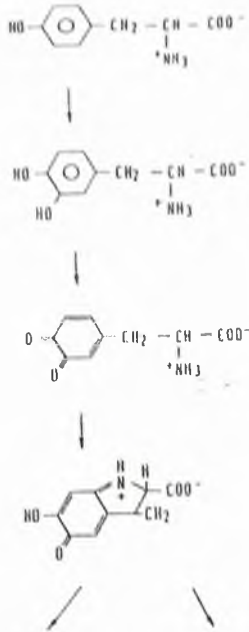
3. Растительный экстракт по п.1, отличающийся тем, что объемное соотношение спиртовых экстрактов *Corydalis* *Eschscholtzia* составляет 1:4.

4. Растительный экстракт по п.п.1-3, отличающийся тем, что он представляет собой смесь экстрактов *Corydalis cavae* *rhiz* и *Eschscholtzia californicae* *herba*.

5. Растительный экстракт по п.п.1-4, отличающийся тем, что он представляет собой порошок.

6. Растительный экстракт по п.п.1-5, отличающийся тем, что он дополнительно содержит фармацевтически приемлемые целевые добавки.

- 7. Растительный экстракт по п п 1-6, отличающийся тем, что он представляет собой форму для орального введения
- 8. Растительный экстракт по п п 1-4,6,7, отличающийся тем, что он представляет собой настойку
- 9. Растительный экстракт по п п 1,6-7, отличающийся тем, что он представляет собой таблетку, драже или капсулу
- 10. Растительный экстракт по п п 1-9, отличающийся тем, что он получен из высушенных растений.

- (11) I 990167
- (21) 95/000608
- (22) 01.03.95
- (51) A 61 L 15/03
- (76) Dadaşov Xalid Dadaş oğlu
Məmmədov Cəfər Əlfida oğlu
Qurbanəliyev Dünyamin Firudin oğlu

(54) Yaraların işlənməsi və müalicəsi üçün material.

(54)(57) Üzerində dərman preparatı immobilizə edilmiş tipli konstruksiya materialı əsasında yaraların müalicəsi üçün material onunla fərqlənir ki, konstruksiya kimi məsələlərinin ümumi həcmi $0,5 \text{ sm}^3/\text{q}$ və $1500 \text{ m}^2/\text{q}$ olan karbon lifləri istifadə olunur, dərman preparatı isə fenollar qrupundan olan antioksidant istifadə olunur.

(72) Дадашов Халид Дадаш оглы
Мамедов Джафар Альфида оглы
Курбаналиев Дуньямин Фирудин оглы

(54) Материал для обработки и лечения ран.

(54)(57) Материал для обработки и лечения ран на основе конструкционного материала типа моноволокна иммобилизованным на нём лекарственным препаратом, отличающийся тем, что в качестве конструкционного материала используют углеродные волокна с суммарным объемом пор $0,5 \text{ см}^3/\text{г}$, и удельной поверхностью $1500 \text{ м}^2/\text{г}$ в качестве лекарственного препарата используют антиоксиданты из группы пространственно затруднённых фенолов.

(11) I 990168

(21) 95/000615

(22) 03.08.95

(51) A 61 N 5/00, 5/06

(76) Umudov Xalid Məmməd-Sadiq oğlu

Quliyev Rauf Ələfsər oğlu

(54) Qanın ultrabənövşəyi şüalandırılması üsulu.

(54)(57) Damarın punksiyasından və pO_2 göstəricisini tənzim etmək üçün öz qanının şüalandırılmasından ibarət olan qanın ultrabənövşəyi şüalandırılması üsulu onunla fərqlənir ki, öz qanın şüalandırılması damar yatağının daxilində yerləşən, baş tərəfi UB-şüalar fokuslanan işıqyönəldici vasitəsilə həyata keçirilir, belə ki, əlavə olaraq, pCO_2 göstəricisi müəyyən edilir mikroprosessorla daxil olan subkutikal yolla müəyyən edilən pO_2 pCO_2 göstəricilərinə əsasən şüalandırma prosesi tənzim olunur.

полость и введении в раствор ультразвукового инструмента, отличающийся тем, что лекарственный раствор подается в гнойную ушитую полость в виде ультразвуковой лекарственной аэрозоли через одну дренажную трубку, отток раневого содержимого производят в герметичный сборник через другую дренажную трубку, причём дренажные трубки вводят в гнойную полость через проколы в коже, устанавливают так, чтобы боковые отверстия, выполненные на них, находились в полости гнойника.

Bölmə B.

Müxtəlif texnoloji proseslər.

Раздел В.

Различные технологические процессы.

(11) İ 990174

(21) 94/000269

(22) 11.02.94

(51) B 01 D 17/00, E 21 B 43/37

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat Layihə İnstitutu

(72) Məlikov Şəmsi Muxtar oğlu

Kamilov Mirnağı Ağaseyid oğlu

Ağalarov Fazil Fərrux oğlu

Əliverdizadə Tale Kərim oğlu

Axuncov Adil Ağalar oğlu

(54) Neftin hazırlanması üçün qurğu.

(54)(57) Neftin hazırlanması üçün qurğu, çıxarılan flüidın girmə neftin və suyun çıxması üçün xətlərlə təchiz edilmiş çökdür rezervuarından, həm də neftin qızdırılması üçün içərisində qızdırıcı borucuqlarla və neftin və istilikdaşıyıcısının girməsi və çıxması üçün xətlər olan tutumla təchiz edilmiş aparatdan ibarət olması ilə fərqlənir ki, neftin qızdırılması üçün aparat çökdürücü-rezervuarı içərisində yerləşdirilmişdir, istilikdaşıyıcısı kimi çıxarılan flüid istifadə edilir, flüidgirən rezervuar xətti, istilikdaşıyıcısı girən xətti ilə birləşdirilmişdir, neftin çıxması üçün rezervuar və aparat xətləri bir-biri ilə birləşmişlər, neftin girməsi və istilikdaşıyıcısının

çıxması üçün xətlər isə çökdürücü-rezervuarın boşluğu ilə birləşdirilmişlər.

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Neft Akademiyası
 Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası
 Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası
 Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Məlikov Şamxi Muxtar oğlu
 Kamilov Mirnaqi Ağasəid oğlu
 Ağalarov Fəzail Fərrux oğlu
 Əliverdizadə Tələ Kerim oğlu
 Axundov Adil Ağalar oğlu

(54) Ustanovka dlya podgotovki nefiti.

(54)(57) Ustanovka dlya podgotovki nefiti, vlyuchayushaya v sebya rezervuar-otstoynik, snabzhenный liniyami dlya vvoda dobyvaemogo fluyida i vvoda nefiti i vody, a takzhe apparat dlya naxreva nefiti, snabzhenный ёmkosťou c razmeshchenным vnutyri trubchatym naxrevatelem i liniyami dlya vvoda i vvoda nefiti i teplonositelya, otlichayushiyся tem, što apparat dlya naxreva nefiti razmeshchen vnutyri rezervuara-otstoynika, v kachestve teplonositelya ispolzuetsya dobyvaemyy fluyid, liniya rezervuara dlya vvoda fluyida sovmeshchena s liniyey apparata dlya vvoda teplonositelya, liniya rezervuara i apparata dlya vvoda nefiti sovmeshcheny drug s drugom, a liniya apparata dlya vvoda nefiti i vvoda teplonositelya soobshchayutsya s polostyey rezervuara-otstoynika.

(11) İ 990126

(21) 97/000964

(22) 02.10.97

(51) B 01 D 46/02 –46/54

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Hüseynov Emin Nəymətoviç

(54) Solenoid maqnit süzqəci.

(54)(57) Korpus, giriş və çıxış qısa borulardan və solenoiddən ibarət olan solenoid maqnit süzqəci onunla fərqlənir ki, o qeyri-silindrik hissələrdə əlavə iki süzülmə qısa borular ilə təchiz edilmişdir.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Hüseynov Əmin Nəymətoviç

(54) Solenoidniy magnitniy fil'tr.

(54)(57) Solenoidniy magnitniy fil'tr, korpus, vxođnoy i vxođnoy patrubi, otličayıtsya tem, çto on snažben dvumya dopolnitel'nymi sliynnymi patrubi, raspoložennymi na torcaх.

(11) I 990127

(21) 97/000963

(22) 02.10.97

(51) B 01 D 46/02 -46/54

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Əlizadə Pərviz Həsənoviç

Kuliyev Hikmət Məmmədhusəyn oğlu

Hüseynov Əmin Nəymətoviç

(54) Elektromagnit siklon separator - ozonatoru.

(54)(57) Gövdə, giriş, çıxış və tökmə qısa boruları, solenoid dəyişən cərəyan mənbəyindən ibarət olan siklon elektromagnit separator-ozonatoru, onunla fərqlənir ki, tökmə qısa borularının mərkəzi hissəsi təmizlənmiş xarici izolyasiyaya malik olan ayrı-ayrı elektrik şargacı şəklində yerinə yetirilmişdir.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Əlizadə Pərviz Həsənoviç

Kuliyev Hikmət Məmmədhusəyn oğlu

Hüseynov Əmin Nəymətoviç

(54) Циклонный электромагнитный сепаратор-озонатор.

(54)(57) Циклонный электромагнитный сепаратор-озонатор, включающий корпус, входной, выходной и сливной патрубки, отличающийся тем, что центральная часть сливного патрубка выполнена в форме

спирали — электической катушки с защищённой внешней изоляцией

(11) I 990180

(21) 93/000178

(22) 26.04.93

(51) B 01 J 21/00-25/04, C 07 C 41/00

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Alxasov Tofiq Həsənoviç

Allahverdova Nailə Xəlil qızı

Əliyeva Sara Məmməd Səfər qızı

Poladov Firuz Muslim oğlu

Atif Əbdül Rəhim

Mirzəyeva Fəridə Qəzənfər qızı

(54) Etil spirtinin etilasetata oksidləşməsi üçün katalizator.

(54)(57) Mo-Sb oksidləri əsasında etanolun etilasetata oksidləşmə prosesinin katalizatoru onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq tərkibində qalay oksidi vardır. Sn:Mo:Sb = 9:(2+2,5):(2,5+3,5) atom nisbətindədir.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Алхазов Тофик Гасанович

Аллахвердова Наиля Халил кызы

Алиева Сара Мамед Сафар кызы

Поладов Фируз Муслим оглы

Атиф Абдул Рагим

Мирзоева Фарида Газанфар кызы

(54)Катализатор для окисления этилового спирта в этилацетат.

(54)(57) Катализатор процесса окисления этанола в этилацетат на основе оксидов Mo и Sb, отличающийся тем, что он дополнительно содержит оксид олова с атомным соотношением Sn:Mo:Sb = 9:(2+2,5):(2,5+3,5).

(11) I 990131

(21) 98/001122

(22) 25.12.97

(51) B 01 I 27/183, C 07 C 4/06

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Qarayev Siyavuş Fərhad oğlu

Qarayeva Şokət Vahid qızı

Hüseynov Şaiq Ömər oğlu

Talibov Güləhməd Mirəhməd oğlu

(54) Propargil efirlərinin alınması üçün katalizator.

(54)(57) Propargil efirlərinin alınması üçün fosforvolfram turşusundan istifadə edilməsi.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Академия

(72) Караев Сиявуш Фархад оглы

Гусейнов Шаиг Омар оглы

Караева Шокет Вахид кызы

Талыбов Гюляхмед Мирахмед оглы

(54) Применение фосфорновольфрамовой качестве катализатора.

(54)(57) Применение фосфорновольфрамовой качестве катализатора для получения пропаргилловых кислоты

(11) I 990117

(21) 96/000790

(22) 29.07.94

(31) 08/100847

(32) 02.08.93

(51) B 29 L 31/08

(71)(73) Hudson Products Corporation, US

(72) Robert K. Monroy, US

(54) Ventilator perli.

- (54)(57) 1. Ventilyator pəri, xarici baş və daxili quyruq sonluqları arasında qabaq və arxa haşiyələri olan gövdədən və arxa haşiyə ilə bağlı olan tildən ibarət olub, onunla fərqlidir ki, til ən azı iki hissədən yığılır, həm də tilin birinci hissəsi pərin uzunlununun birinci hissəsi boyunca arxa haşiyədən xaricə birinci bucağı əmələ gətirir, tilin ikinci hissəsi pərin uzunlununun ikinci hissəsi boyunca arxa haşiyədən xaricə ikinci bucağı əmələ gətirir.
2. 1-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, tilin birinci və ikinci hissələri bir-birindən açıq kəsiklə, bucaqların ayrı-ayrılıqda tənzimlənməsi imkanı ilə ayrılır.
3. 1-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, tilin birinci hissəsi trapesiya formasındadır.
4. 1-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, tilin ikinci hissəsi kor bucaqlı üçbucaq formasındadır.
5. 1-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, tilin birinci və ikinci hissələri baş sonluq istiqamətində daralı, həm də birinci hissənin eni ikinci hissənin eninə nisbətən daha böyükdür.
6. 1-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, birinci və ikinci bucaqlar eyni deyil.
7. 2-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, tilin birinci və ikinci hissələri xətti istiqamətdə üst-üstə düşür.
8. 2-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, tilin birinci və ikinci hissələri xətti istiqamətdə üst-üstə düşmür.
9. 2-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, birinci və ikinci hissələr bir müstəvidə yerləşir.
10. 2-ci bənd üzrə ventilyator pəri onunla fərqlidir ki, birinci və ikinci hissələr bir müstəvidə yerləşmir.

(71)(73) Хадсон Продактс Корпорейшн, США

(72) Роберт К. Монрой

(54) Лопасть вентилятора.

(54)(57) 1. Лопасть вентилятора, состоящая из тела, имеющего переднюю и заднюю кромки между внешними головным и внутренним хвостовыми концами и ребровое средство, связанное с задней кромкой, отличающееся тем, что ребровое средство состоит по крайней мере из двух частей, причём первая часть ребра образует первый угол наружу от задней кромки вдоль первого отрезка длины лопасти, а вторая часть ребра образует второй угол наружу от задней кромки вдоль второго отрезка длины лопасти.

2. Лопасть вентилятора по п.1, отличающаяся тем, что первая и вторая части ребра отделены одна от другой отступом, с возможностью отдельного регулирования угла наклона.
3. Лопасть вентилятора по п.1, отличающаяся тем, что первая часть ребра имеет форму трапеции.
4. Лопасть вентилятора по п.1, отличающаяся тем, что первая часть ребра имеет форму тупого треугольника.
5. Лопасть вентилятора по п.1, отличающаяся тем, что первая и вторая части ребра имеют ширину, сужающуюся в направлении головного конца, причём ширина первой части ребра, которая сужается, больше, чем сужающаяся ширина второй части ребра.
6. Лопасть вентилятора по п.1, отличающаяся тем, что первая и второй углы не равны.
7. Лопасть вентилятора по п.2, отличающаяся тем, что первая и вторая части ребра сопрягаются в линейном направлении.
8. Лопасть вентилятора по п.2, отличающаяся тем, что первая и вторая части ребра не сопрягаются в линейном направлении.
9. Лопасть вентилятора по п.2, отличающаяся тем, что первая и вторая части ребра лежат в одной плоскости.
10. Лопасть вентилятора по п.2, отличающаяся тем, что первая и вторая части не лежат в одной плоскости.

(11) I 990158

(21) 98/001082

(22) 11.05.98

(51) B 60 G 7/00

(76) Hüseynov Hüseyn Əli oğlu

(54) Avtomobilin qabaq asqılarının həddən kənar məillik bəzi siqnalizatoru.

(54)(57) Avtomobilin qabaq asqılarının həddən kənar məillik bəzi siqnalizatoruna kənar tərəfindən eyni ox üzərində dəşiklər olan şəkilli kronşteyn, dəşiklərlə eyni ox üzərində yerləşdirilmiş sök qaykalar və onlara sət birləşmiş dielektrik materialdan olan iç gövdə, onun içərisində elektrik açarı və siqnal lampası ilə eyni qılda mənbəinə qoşulmuş kontakt – arakəsmə daxildir, sök

qaykaların mərkəzi dəyişiklərindən üzərində yaylı kontaktlar oturdulmuş ştoklar keçir, həmçinin gövdənin daxilində yaylı kontaktlarla kontakt-arakesmə arasında kiçik boşluq qalır. П-şəkilli kronshteyn köndələn sükan dartılarının daxili ucluqlarını daşıyan oxlara reyka vasitəsilə elə sərt bağlanır ki, gövdənin oxu reykanın oxuna paralel olur, ştokların xarici ucları teleskopik dayaqların döndürən linqləri ilə şamirlə bağlanır.

(76) Гусейнов Гусейн Али оглы

(54) Сигнализатор запредельных углов развала передней подвески автомобиля.

(54)(57) Сигнализатор запредельных углов развала независимой передней подвески автомобиля, преимущественно с реечным рулевым механизмом, содержащий П-образный кронштейн с соосными отверстиями в ушках, несущих в себе распорные гайки с жёстко закреплённым к ним полым корпусом из электроизоляционного материала с контактом-перегородкой, включённым в электрическую цепь с выключателем и контрольной лампой, причём через центральные отверстия распорных гаек проходят штоки, несущие на себе подпружиненные контакты внутри корпуса с зазором между ними и контактом-перегородкой, П-образный кронштейн жёстко закреплён на рейке, на осях, несущих внутренние наконечники поперечных рулевых тяг так, что ось корпуса параллельна оси рейки, а наружные концы штоков шарнирно соединены с поворотными рычагами телескопических стоек.

(11) I 990138

(21) 97/000896

(22) 17.03.97

(51) B 62 D 68/00

(76) Bağırov Eldar Həsən oğlu

(54) Kranlar üçün qoşqu.

2 Quruğu 1-ci bölmə üzrə onunla fərqlənir ki, fiksator üç oyuculu dörd çıxıntılı çəngəl şəklində yerinə yetirilmişdir. ufuqı mustavida qovdenin oxundan keçən iki tərəfi açıq deşiyi var. orta pazda ox oxu ətrafında fırlana bilən oymağa malikdir. kəsilmiş tirində barmaqciqları aparır. ikinci ucu isə çıxıntıların daxili deşiklərində yerləşir. barmaqciqlar irəli-geri hərəkət edə bilər. daxili çıxıntıda sərt bərkidilmiş vintlə kontaktda olan düz qanova malikdir və eləcə də bir birinə əks istiqamətli vintləri qanova malikdir.

3 Quruğu 1-ci bölmə üzrə onunla fərqlənir ki, təkərlərin donma sisteminin oxu üzərində vintli çarx quraşdırılmışdır. üzərində fırlanma imkanlı vintli çarxla birgə reduktor qovdəsi aparır. bu halda reduktor kimi avtomobilin tənzimləyici tormoz lingindən istifadə edilmişdir və o, tormozların pnevmoturucusuna malikdir. reduktorun qovdəsi isə təkərlərin oxu ilə sərt bağlıdır.

(76) Молодцов Игорь Михайлович

(54) Буксировочное устройство .

(54)(57) Буксировочное устройство для буксировки воздушного судна на земле, содержащее полный корпус с петлей на одном конце и жёстко укрепленный на противоположном конце фиксатор, контактирующий с ответными элементами передней стойки шасси воздушного судна, горизонтальную ось с колёсами, перпендикулярную оси корпуса и имеющую возможность вращаться вокруг оси пальцев кронштейнов балки параллельной оси колёс, зафиксированной под корпусом на вертикальной стойке. механизм уборки выпуска колёс, отличающееся тем, что полый корпус состоит из двух частей – причём задняя часть со стороны противоположной фиксатору содержит жёстко закреплённую вилку с парой сквозных отверстий в вертикальной плоскости, проходящей через ось корпуса, несущую в себе цапфу, посаженную с возможностью поступательного движения на передней части корпуса противоположной петле, при этом цапфа зафиксирована пальцами в передних сквозных отверстиях вилки, с возможностью поворота вокруг их оси, а срезной элемент, выполненный например в виде шпильки проходящий через заднюю пару отверстий вилки пронизывает также цапфу и переднюю часть корпуса, содержащуюся в ней, создавая жёсткую систему.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что выполнен в виде вилки с тремя пазами и четырьмя выступами, пронизанными сквозным отверстием горизонтальной плоскости, проходящей через ось, содержит втулку в среднем пазе с возможностью вращения вокруг своей оси, несущую в своих торцах пальцы, вторыми своими концами находящиеся в отверстиях внутренних выступов, причём пальцы могут перемещаться возвратно-поступательно вдоль своих осей, имеют прямую контактирующую с установочным винтом, закрепленным на внутреннем выступе, а также канавку, противоположного направления контактирующую с установочным винтом, закрепленным у торца втулки.

3. Устройство по п.1, отличающееся тем, что на оси поворотной системы колёс жёстко установлено червячное колесо, несущее на себе с возможностью вращения, корпус редуктора с червяком, причём в качестве редуктора используется, например, регулировочный тормозной рычаг автомобиля, имеющего пневмопривод тормозов, а корпус редуктора жёстко связан с осью колёс.

Bölmə C.
Kimya və metallurgiya.

Раздел С.
Химия и металлургия.

(11) | 990148

(21) 93/000064

(22) 23.06.93

(51) C 02 F 1/28

(71)(73) Azərbaycan EA Neft-kimya Prosesləri İnstitutu

(72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu
 Quliyev Akif Dəryax oğlu
 Hüseynov Əskər Böyük-Ağa oğlu
 Xudiyev Ənvər Təymur oğlu
 Əzizov Akif Həmid oğlu

(54) Su hövzələrinin neft və neft məhsulları təbəqəsindən təmizləmə üsulu

(54)(57) 1 Modifikasiya olunmuş alüminium-silikat sorbentinin səthə yayılmaqla, sonra işlənmiş sorbenti yığmaqla su hövzələrinin neft örtüyündən və neft məhsullarından təmizlənmə üsulu. . onunla fərqlənir ki, çirklənmiş səthin emal olunmasını koklaşmış sorbent ilə aparırlar.

2. 1 bənddə göstərilən üsul onunla fərqlənir ki, sorbentin koklaşma dərəcəsi 0,5-12,0 kütlə %-dir.

3. 1 bənddə göstərilən üsul onunla fərqlənir ki, sorbent kimi koklaşmış təbii və sintetik alüminium-silikat fraksiyasından (0,2-2,0 mm) istifadə olunur.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН
 Азербайджанской Республики

(72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu
 Кулиев Акиф Дарьях оғлы
 Гусейнов Аскер Боук-Ага оғлы
 Худиев Энвер Теймур оғлы
 Азизов Акиф Гамид оғлы

(54) Способ очистки водоёмов от плёнок нефти и нефтепродуктов.

(54)(57)1. Способ очистки водоёмов от плёнок нефти и нефтепродуктов нанесением модифицированного алюмосиликатного сорбента на поверхность, с последующим сбором отработанного сорбента, отличающийся тем, что обработку загрязнённой поверхности проводят закоксованным сорбентом.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что степень закоксованности сорбента составляет 0,5-12,0 мас %

3. Способ по п.1, отличающийся тем, что в качестве сорбента используют закоксованные природные или синтетические алюмосиликаты фракции 0,2-2,0 мм.

- (11) İ 990140
 (21) 98/001005
 (22) 07.11.97
 (51) C 02 F 1/50
 (71)(73) Azərbaycan EA Neft-kimya Prosesləri institutu.
 (72) Abbasov Vaqif Məhərrəm oğlu
 Abdullayev Elmar Şahmar oğlu
 Səmədov Ataməli Məcid oğlu
 Məhərrəmov Rasim Sərxan oğlu
 Seyidov Zakir Cəlal oğlu
 Məmmədov Davud Niyazi oğlu
 İsmayilov Teyyub Allahverdi oğlu
 Məmmədov Rufan Məmməd oğlu
 Qurbanov İlqar Xəlil oğlu
 Mürsalov Nizami İbrahim oğlu
 (54) Sulfatreduksiyaedici bakteriyaların həyat-fəaliyyətinin məhsul və hidrogen sulfid korroziyasının qarşısını almaq üçün tərkib.
- (54)(57) Sulfatreduksiyaedici bakteriyaların həyat-fəaliyyətinin məhsul və hidrogen-sulfid korroziyasının qarşısını almaq üçün urotropin, karbamid və sudan ibarət olan tərkib onunla fərqlidir. Tərkibində naften turşularının etanolaminlərlə birləşməsi saxlayan, kütlə payı % olan aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:
urotropin	1-5
karbamid	2-5
naften turşularının	
etanolaminlərlə birləşmələri	15-30
su	qalan hisse.
- (71)(73) Институт Нефтехимических Процессов
 Азербайджанской Республики.
 (72) Аббасов Вагиф Магеррам оглы
 Абдуллаев Эльмар Шахмар оглы
 Самедов Атамали Меджид оглы
 Магеррамов Расим Сархан оглы
 Сеидов Закир Джалал оглы
 Мамедов Давуд Ниязи оглы

Исмаилов Тейюб Аллахверди оглы
 Мамедов Руфан Мамед оглы
 Курбанов Ильгар Халил оглы
 Мурсалов Низами Ибрагим оглы

(54) Состав для подавления жизнедеятельности сульфатвосстанавливающих бактерий и предотвращения сероводородной коррозии.

(54)(57) Состав для подавления жизнедеятельности сульфатвосстанавливающих бактерий и предотвращения сероводородной коррозии, содержащий

уротропин	1-5
карбамид	2-5
соединения нафтеновых кислот с этаноламинами	15-30
вода	остальное.

(11) i 990171

(21) 93/000160

(22) 26.04.93

(51) C 02 F 1/50

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Mugañlinski Faik Fuadoviç

Luşin Mixail Mixayloviç

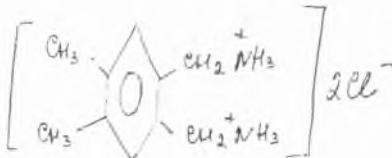
Səmədov Anatoli Məcid oğlu

Saadun Abdala Qurayray

Kandinskaya Ludmila İvanovna

(54) Sulfat ionlarını reduksiya etmək qabiliyyətinə malik olan bakteriyaların həyat fəaliyyətini aşağı salan bakterisid-inqibitor.

(54)(57) Di-hidroxlid-1,2-di (metil)-4,5-di-(aminometil) benzolun

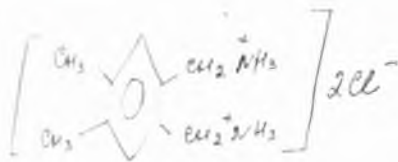
sulfatredüksiyəedici bakteriyaların həyat fəaliyyətini məhv etmək üçün bakteriyə qanun ingibitor kimi istifadə olunması

(71) (73) Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Akademiyası

(72) Mütəllibov Faiq Fəxrəddin oğlu
Lütfəliyev Məhəmməd Məhəmməd oğlu
Səmədov Anadolıy Məhəmməd oğlu
Səadət Abdalə G
Kərimova Lüdmila İvanovna

(54) Bakteriyə qanun ingibitoru üçün sülfat bərpa edən bakteriyə qanun fəaliyyətini

(54) (57) Dəyərli dihidroqanun-1,2-dimetil-4,5-diaminometilbenzolun

v kachestve bakteriyə qanun ingibitoru üçün sülfat bərpa edən bakteriyə qanun fəaliyyətini

(11) I 990184
(21) 98/001042
(22) 03 02 98
(51) C 02 F 1/50, E 21 B 43/00

(71)(73) Azərbaycan EA Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-kimya Prosesləri İnstitutu

(72) Abbasov Vaqif Məhərrəm oğlu
Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu
Bağırov Mikayıl Kazım oğlu
Abdullayev Elmar Şahmar oğlu
Səmədov Ataməli Məcid oğlu
İsmayılov Teyyub Allahverdi oğlu
Rzazadə Nazim Abutalıb oğlu
Qurbanov Famil Mirzəli oğlu
Məhərrəmov Rasim Sərxan oğlu
Qurbanov İlqar Xəlil oğlu
Nəzərov İqrar Qeyrət oğlu

(54) Sulfatreduksiyaedici bakteriaların həyat fəaliyyətinin məhvi, parafinçökmə və hidrogen-sulfid korroziyasının qarşısını almaq üçün tərkib.

(54)(57) Sulfatreduksiyaedici bakteriaların həyat fəaliyyətinin məhvi, hidrogen-sulfid korroziyasının qarşısını və parafinçökmənin qarşısını almaq üçün tərkibində aromatik sulfoturşularla etanolaminlərin kondensləşmə məhsulundan ibarət olan tərkib onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq tərkibində düzəncirli karbohidrogen əsaslı polimer, düzəncirli karbohidrogen əsaslı polimerin nitrolaşma məhsulu və 70-170° C fraksiyalı aromatik karbohidrogenlərin qarışıqları əsasında həlledici saxlayan komponentlər aşağıdakı nisbətlərdə, kütlə payı %-lə olmaqla götürülür:

Aromatik sulfoturşularla etanolaminlərlərin kondensləşmə məhsulu	15-17
Düzəncirli karbohidrogen əsaslı polimer(mol.küt.5000-50000)	3-5
Düzəncirli karbohidrogen əsaslı polimerin(mol.küt.5000-50000) nitrolaşma məhsulu	5-3
70-170° C fraksiyalı aromatik karbohidrogenlərin qarışığı əsasında həlledici	qalan hissə

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН
Азербайджанской Республики

- (72) Аббасов Вагиф Магеррам оглы
 Рустамов Муса Исмаил оглы
 Багиров Михаил Кязим оглы
 Абдуллаев Эльмар Шахмар оглы
 Самедов Атамали Меджид оглы
 Исмаилов Теюб Аллахверди оглы
 Рзазаде Назим Абутальб оглы
 Курбанов Фамиль Мирзали оглы
 Магеррамов Расим Сархан оглы
 Курбанов Ильгар Халил оглы
 Назаров Играр Гейрат оглы

(54) Состав для подавления жизнедеятельности сульфатовосстанавливающих бактерий и предотвращения сероводородной коррозии и парафиноотложения.

(54)(57) Состав для подавления жизнедеятельности сульфатовосстанавливающих бактерий и предотвращения сероводородной коррозии и парафиноотложения, содержащий продукт конденсации ароматической сульфокислоты с этаноламинами, отличающийся тем, что он дополнительно содержит линейный углеводородный полимер, продукт нитрирования линейного углеводородного полимера и растворителя на основе смеси ароматических углеводородов фракции 70-170⁰ С при следующем соотношении компонентов мас. %

Продукт конденсации ароматической сульфокислоты с этаноламинами	15-17
Линейный углеводородный полимер мол. массой 5000-50000	3-5
Продукт нитрирования линейного углеводородного полимера мол. массой 5000-50000	5-3
Растворитель на основе смеси ароматических углеводородов фракции 70-170 ⁰ С	остальное

(22) 09.08.94

(51) C 04 B 24/00, 24/22

(71)(73) Azərbaycan EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Hüseynov Novruz İsmayıl oğlu
Əliyeva Amaliya Qəmbər qızı
Rüstamov Musa İsmayıl oğlu
Əzizov Akif Həmid oğlu
Əhməd-zadə Zemfira Əhməd qızı
Vəzirov Şamil Süleyman oğlu
Nəgiyev Vaqif Əli oğlu

(54) Beton qarışığı üçün plastifikatorun alınması üsulu.

(54)(57) 1. Beton qarışığı üçün katalitik krekinqdən alınan yüngül qazoyl fraksiyasının sulfolaşması, alınmış sulfoturşunun ayrılması, onun su ilə durulması, sonra (4,2-4,5):1 kütlə nisbətində formalin ilə polikondensləşməsi və yüksək temperaturda turş polikondensatın neytrallaşmasından ibarət plastifikatorun alınması üsulu, daxil olaraq onunla fərqlənir ki, tərkibində 65-76% aromatik karbohidrogen olan fraksiya 20-95° C-də sulfolaşdırılır, polikondensləşməsi 90-95° C, polikondensatın neytrallaşması isə 100-200^oC temperaturda natrium karbonatla (Na₂CO₃) aparılır.

2. Üsul birinci bənd üzrə olandan onunla fərqlənir ki, sulfolaşma neftin birbaşa qovulmasından alınan kerosin-qazoyl fraksiyasının (190-325^oC) sulfat turşusu ilə təmizlənməsindən ayrılan qalıqla aparılır.

(71)(73) ИНХП АН Азербайджанской Республики.

(72) Гусейнов Новруз Исмаил оглы
Рустамов Муса Исмаил оглы
Азизов Акиф Гамид оглы
Везилов Шамиль Сулейман оглы
Нагиев Вагиф Али оглы
Алиева Амалия Гамбар кызы
Ахмед-заде Земфира Ахмед кызы

(54) Способ получения пластификатора бетонных смесей.

(54)(57) 1. Способ получения пластификатора бетонных смесей, включающий сульфирование фракции лёгкого газойля каталитического крекинга, отделение полученной сульфомассы, разбавление её водой, последующую

поликонденсацию с формалином при массовом отношении (4,2-4,5): 1, повышенной температуре и нейтрализацию кислого поликонденсата., отличающейся тем, что сульфированию при 20-95° С подвергают фракцию содержащую 65-76% ароматических углеводородов поликонденсацию проводят при 90-95° С, а нейтрализацию поликонденсата проводят Na_2CO_3 при температуре 100-200° С.

2. Вышеуказанный способ отличается тем, что сульфирование проводят отходом от сернокислотной очистки керосино-газойлевой фракции (190-325° С) прямой перегонки нефти.

(11) I 990123

(21) 95/000448

(22) 03.10.94

(51) C 05 C 3/00

(71)(73) M.Ə.Rəsulzadə adına Bakı Dövlət Universiteti

(72) Əhmədov Əli Rəcəb oğlu

Mustafayeva Zənfira Rəhim qızı

(54) Azot kübrəsinin alınma üsulu.

(54)(57) 1.Bitki mənşəli bioloji kütləni sulfat turşusu ilə qarışdırmaqla və qarışığı azotlu birləşmələrlə zənginləşdirməklə azotlu gübrənin alınma üsulu onunla fərqlənir ki, bitki kütləsi sulfat turşusu ilə 10:(3-4) çəki nisbətinə uyğun olaraq qarışdırılır və alınan qarışıq 1-10 sutka müddətində saxlanılır, sonra 82,3%-li susuz amonyakla və ya 20,5%-li sulu amonyakla, qarışığın azota nisbəti 10:(1,0-1,3) bərabər çəkiddə olmaq şərti ilə zənginləşdirilir.

2. 1-ci bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, qarışıq almaq üçün neft emalı sənayesinin tullantısı olan 50-80%-li sulfat turşusu məhlulundan və ya kükürd turşusunun 65%-li sulu məhlulundan istifadə olunur.

(71)(73) Бак.Гос.Университет им. М.А.Расулзаде

(72) Ахмедов Али Раджаб оглы

Мустафаева Зенфира Рагим кызы

(54) Способ получения азотистого удобрения.

(54)(57) Способ получения азотистого удобрения путём смешивания биомассы растительного происхождения с серной кислотой с последующим обогащением азотосодержащим соединением, отличающийся тем, что смесь биомассы и серной кислоты выдерживают в пределах 1-10 суток, при весовом соотношении 10:(3÷4) соответственно, а затем обогащают аммиаком, в виде 82,3%-го безводного аммиака или 20,5% аммиачной воды при условии, что весовое соотношение смеси и азота равно 10:(1,0÷1,3).

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что для получения смеси используют 50-80% раствор серной кислоты в отходах нефтеперерабатывающей промышленности или 65% водный раствор серной кислоты.

(11) İ 990128

(21) 98/001123

(22) 25.12.97

(51) C 07 C 43/15, C 07 C 41/06

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Qarayev Siyavuş Fərhad oğlu

Qarayeva Şokət Vahid qızı

Hüseynov Şaiq Ömər oğlu

Talıbov Güləhməd Mirəhməd oğlu

(54) n-Dekanolun propargil efirinin alınma üsulu.

(54)(57) Propargil spirtinin karbohidrogen birləşməsi ilə qarşılıqlı təsirdən n-dekanolun propargil efirinin alınma üsulu onunla fərqlənir ki, karbohidrogen birləşməsi kimi α -desəndən istifadə edilir və proses benzoilperoksidin iştirakı ilə 60-100⁰ C-də 4-6 saat müddətində və propargil spirti : α -desen: benzoilperoksid = 1:1-1,2:0,0002 mol nisbətərində aparılır.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Караев Сиявуш Фархад оглы

Гусейнов Шаиг Омар оглы

Караева Шокет Вахид кызы

Талыбов Гюльяхмед Мирахмед оглы
(54) Способ получения пропаргилового эфира n-деканола

(54)(57) Способ получения пропаргилового эфира n-деканола путём взаимодействия пропаргилового спирта с углеводородным соединением, отличающаяся тем, что в качестве углеводородного соединения используют α -децен и процесс ведут в присутствии бензоилпероксида при температуре 60-100° С, в течении 4-6 часов и мольном соотношении пропаргиловый спирт: α -децен: бензоилпероксид равном 1:1-1,2:0,0002.

(11) İ 990182

(21) 95/000684

(22) 29.09.95

(51) C 07 C 45/00, 49/00

(71)(73) Azərbaycan EA Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-kimya prosesləri institutu

(72) Hacı-Qasımov Vəli Sultan oğlu

Litvişkov Emil Yuryeviç

Məmmədova Zəmfira Məmməd qızı

Mütəllibova Şəhla Firudin qızı

(54) Divinilin alınma üsulu.

(54)(57) 1. Qamma-oksidi alyuminiyum üzərində, nikel, sürmə və vanadium tərkibli katalizator, su buxarının və oksigenin iştirakı ilə, yüksək temperatur şəraitində n-butanın oksigenli dehidrogenləşməsi ilə divinilin alınması üsulu onunla fərqlənir ki, dehidrogenləşmə ammonyakın iştirakı ilə mol nisbəti; karbohidrogen; oksigen; su buxarı; ammoniak

1:(0,5-1):(5-20):(1-4), karbohidrogenlərin həcmi sürəti 100 saatdan⁻¹ az olmamaqla və temperatur 490-550° C-də, komponentlərin səthi konsentrasiyaları, mkq-a/m², Ni-8,2; Sb-6,1; V-4,2-dən az olmamaqla, modifikasiya edilmiş katalizator üzərində aparılır.

2. 1 bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, dehidrogenləşmə həcmi sürət 100-800 saat⁻¹ şəraitində keçirilir.

(71)(73) Институт Нефтехимических процессов АН
Азербайджанской Республики

(72) Гаджи-Касимов Вели Султан оглы
Литвишков Эмиль Юрьевич
Мамедова Земфира Мамед кызы
Муталлибова Шахла Фируддин кызы

(54) Способ получения дивинила.

(54)(57) 1. Способ получения дивинила окислительным дегидрированием n-бутана при повышенных температурах в присутствии кислорода, водяного пара и катализатора, содержащего оксиды никеля, сурьмы и ванадия на гамма-оксиде алюминия, отличающийся тем, что дегидрирование проводят в присутствии аммиака при мольном соотношении углеводород; кислород; водяной пар; аммиак

1:(0,5-1):(5-20):(1-4) объемной скорости углеводорода не менее 100 ч и температурах 490-550⁰ С на модифицированном катализаторе с величинами поверхностных концентраций активных компонентов, мкг/м², не менее Ni – 8,2; Sb – 6,1; V – 4,2.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что дегидрирование проводят при объемной скорости углеводородов 100-800 ч.

(11) I 990185

(21) 94/000340

(22) 20.04.94

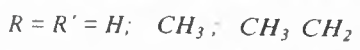
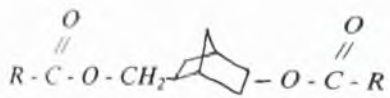
(51) C 07 C 69/02

(71)(73) Azərbaycan EA Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-kimya prosesləri institutu

(72) Məmmədov Mərkəz Kərim oğlu
Süleymanova Elmira Teymur qızı

(54) Sintetik ətirli maddələr keyfiyyətli 2(3)-oksibitsiklo [2,2,1]heptil-5-karbinolun diefirleri alınması üsulu.

(54)(57) 1. Ümumi formulaya malik 2(3)-oksibitsiklo [2,2,1]heptil-5-karbinolun birəsaslı turşularla diefirleri:

sintetik ətirli maddə keyfiyyətlidir.

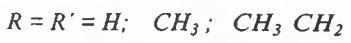
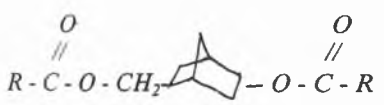
2. Diefirlərin, birəsaslı yağ turşularla tsiklik diolların qarşılıqlı təsirdən alınma üsulu onunla fərqlənir ki, tsiklik diol əvəzinə doymamış bitsiklik spirtin monofirlərindən istifadə edilir və 200° C-də 2-3 saat ərzində ilkin maddələr 5-6:1 mol nisbətində götürülür.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН
Азербайджанской Республики

(72) Мамедов Меркез Керим оглы
Сулейманова Эльмира Теймур кызы

(54) Дизфиры 2(3)-оксибицикло [2,2,1] гептил-5-карбинола одноосновных кислот в качестве синтетических душистых веществ и способ их получения.

(54)(57) Дизфиры 2(3)-оксибицикло [2,2,1] гептил-5-карбинола одноосновных кислот общей формулы:

в качестве синтетических душистых веществ.

2. Способ получения дизфиров одноосновных жирных кислот взаимодействием последних с циклическим диолом, отличающийся тем, что в качестве циклического диола используют моноэферы неопределённого бициклического спирта

в соотношении компонентов 5-6 : 1 моль при температуре 150-200°C в течении 2-3 часов.

(11) i 990139

(21) 94/000388

(22) 23.06.94

(51) C 07 C 87/20

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu.

(72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu

İsmiyev Arif İdris oğlu

Əliyev Səfiyar Məhəmməd oğlu

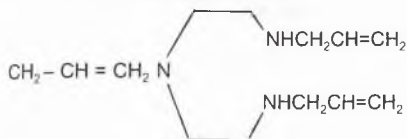
Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu

Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Quliyeva Dilərə Məmməd qızı

(54) N, N', N''-triallildietilentriamin sürtkü yağlarına biosid aşgar kimi.

(54)(57) Formulası

olan N, N', N''-triallildietilentriamin sürtkü yağlarına biosid aşgar kimi.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики.

(72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu

İsmiyev Arif İdris oğlu

Əliyev Səfiyar Məhəmməd oğlu

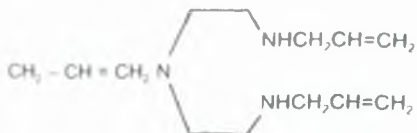
Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu

Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Quliyeva Dilərə Məmməd qızı

(54) N, N, N'- триаллилдиэтилентриамин в качестве биоцидной добавки к смазочным маслам.

(54)(57) N, N, N'- триаллилдиэтилентриамин формулы

в качестве биоцидной добавки к смазочным маслам.

(11) I 990142

(21) 93/000208

(22) 06 07 93

(51) C 07 C 149/16

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Əliyev Səfiyar Məhəmməd oğlu

Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu

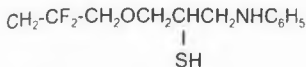
Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu

Hüseynova Afət Teymur qızı

Hacıyeva Məsaferim Adil qızı

(54) 1-(N-Fenilamin)-4-oksi-6,6,7,7-tetraflüor-2-heptantiol sürtkü yağlarına antimikrob xassəsi göstərən aşqar kimi.

(54)(57) 1-(N-Fenilamino)-4-oksi-6,6,7,7-tetraflüor-2-heptantiol

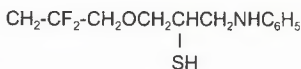
sürtkü yağlarına antimikrob fəallığı göstərir.

(71)(73) Институт Химии и Присадок АН Азербайджанской Республики.

(72) Алиев Сафияр Магомед оглы
 Садыхов Камил Исмаил оглы
 Аллахвердиев Мирза Алекпер оглы
 Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
 Гаджиева Мушафарим Адиль кызы
 Гусейнова Афет Теймур кызы

(54) 1(N-fenilamino)-4-oksa-6,6,7,7-tetraftor-2-qeptantiol,
 proəvləöhiy antimikrobnuö aktivnostğ v smazoçnix maslah.

(54)(57) 1(N-фениламино)-4-окса-6,6,7,7-тетрафтор-2-
 гептантиол

proəvləöhiy antimikrobnuö aktivnostğ v smazoçnix maslah.

(11) İ 990190

(21) 96/000723

(22) 15.12.94

(51) C 10 C 207/00, 207/30

(71)(73) Amerikan Sianamid Kompani

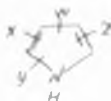
(72) Robert Frensis Doner

Cerri Maykl Barton

(54) 1-(alkoksimetil)pirroi birləşmələrinin alınması üsulu.

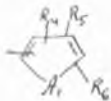
(54):57) 1. İkinci maddeni azot atomuna göre alkoksimetiləşdirilməklə 1-(alkoksimetil)pirrol birləşmələrinin alınması usulu onunla fərqlənir ki, 1-H-pirrol birləşməsi aperton həlledicinin iştirakı ilə di-(alkoksi)metan, dimetilformamid və fosfor oksidilə qarşılıqlı təsira məruz qalır və alınmış reaksiya qarşılıqlı uclu amella işlənilməsi həyata keçirilir, yüksək temperaturun olması vacib deyil

2. b 1-e görə usul onunla fərqlənir ki, 1-H-pirrol birləşməsi 1 formülünün birləşməsidir

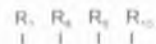

A
II

hərda ki W, CN, NO₂, S(O)_nCR və ya CN R₁R₂-ni, X hidrogen, halogen, CN, NO₂, S(O)_m CR₃, C₁-C₄ alkilhaloidi göstərir, Q və ya fenilni bir və ya daha artıq halogenlərlə, NO₂, CN, C₁-C₄ alkil, C₁-C₁ alkilhaloid, C₁-C₄ alkoksi və ya C₁-C₄ alkoksihaloid qrupları ilə əvəz edilməsi vacib deyil, Y hidrogen, C₁-C₄ alkilhaloid və ya bir və ya artıq halogenlərlə, NO₂, CN, C₁-C₄ alkil, C₁-C₄ alkilhaloid, C₁-C₄ alkoksi və ya C₁-C₄ alkoksihaloid qrupları ilə əvəz olunması vacib olmayan fenili göstərir, Z hidrogen, halogen və ya C₁-C₄ alkilhaloiddir m və n-in hər biri bir-birindən asılı olmayaraq 0, 1 və ya 2 tam ədədləni göstərir, R və R₃ hər biri asılı olmayaraq C₁-C₆ alkilhaloidi, R₁ və R₂ hər biri asılı olmayaraq C₁-C₄ alkil, C₁-C₄ alkilhaloidi və ya bir və ya daha artıq halogenlərlə, NO₂, CN, C₁-C₄ alkil, C₁-C₄ alkilhaloid, C₁-C₄ alkoksi və ya C₁-C₄ alkoksihaloid qrupları ilə əvəz edilməsi vacib olmayan fenili göstərir.

R₄, R₅ və R₆ hər biri asılı olmayaraq hidrogen, halogen, NO₂, CHO-dur və ya R₅ və R₆ onların birləşib həlqə əmələ gətirdikləri atomlarla birtəkdə götürülə bilər, hansı ki, R₅ R₆

- C = C - C = C - kuruluşunu gösterir

R₁, R₂, R₃ ve R₁₀ her biri asılı olmayarak hidrogen, halogen, CN ve ya NO₂-dir ve A ve A, her biri asılı olmayarak) ve ya S-dir

3 b 2-yə görə üsul onunla fərqlənir ki, W CN və ya NO₂-dir. X halogen, C₁-C₄ alkilhaloid və ya bir və ya daha artıq halogenlərlə və ya C₁-C₄ alkilhaloid qrupları ilə əvəz edilməsi vacib olmayan fenildir. Y hidrogen, halogen və ya C₁-C₄ alkilhaloidi göstərir və Z hidrogen, halogen və ya C₁-C₄ alkilhaloidi göstərir.

4 b 1-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, aprotion həlledici aromatik karbohidrogen və ya alifatik nitrildir.

5 b 4-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, həlledici toluol, ksilollar və ya asetonitrildir.

6 b 1-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, üçlü amin tri(C₁-C₆alkil)amindir.

7 b 6-ya görə üsul onunla fərqlənir ki, amin trietilamindir.

8 b 6-ya görə üsul onunla fərqlənir ki, 1-(alkoksimetil)pirrol birləşməsi 1-(C₁-C₆alkoksimetil)pirrol, di(alkoksi)metan isə di-(C₁-C₆alkoksi)metandır.

9 b 1-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, di-(C₁-C₆alkoksi)metan di(alkoksi) metandır.

10. b.9-a görə üsul onunla fərqlənir ki, 1-H-pirrol birləşməsi belə bir quruluşa malikdir

(71)(73) Американ Цианамид Компани

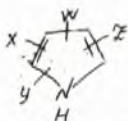
(72) Роберт Фрэнсис Донер

Джерри Майкл Бартон

(54) Способ получения 1-(алкоксиметил)пиррольных соединений.

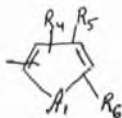
(54)(57) 1. Способ получения 1-(алкоксиметил)пиррольных соединений алкоксиметилированием исходного соединения по атому азоту, отличающийся тем, что 1-Н-пиррольное соединение подвергают взаимодействию с ди-(алкокси)метаном, диметилформаимидом и оксихлоридом фосфора в присутствии апротонного растворителя и осуществляют обработку полученной смеси третичным амином, не обязательно при повышенной температуре.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что 1-Н-пиррольное соединение является соединением формулы

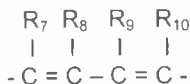

A
II

где W представляет CN, NO₂, S(O)_nCR или CNR₁R₂, X представляет водород, галоген, CN, NO₂, S(O)_mCR₃, C₁-C₄ галоидалкил, Q или фенил, необязательно замещённый одним или более галогенами, NO₂, CN, C₁-C₄ алькильными, C₁-C₄ галоидалькильными, C₁-C₄ алкокси или C₁-C₄ галоидалкокси группами, Y представляет водород, галоген C₁-C₄ галоидалкил или фенил, необязательно замещённый одним или более галогенами, NO₂, CN, C₁-C₄ алькильными, C₁-C₄ галоидалькильными, C₁-C₄ алкокси или C₁-C₄ галоидалкокси группами, Z представляет водород, галоген или C₁-C₄ галоидалкил, m и n каждый независимо представляет целое число 0, 1 или 2, R и R₃ каждый независимо представляет C₁-C₆ галоидалкил R₁ и R₂ каждый независимо представляет C₁-C₄ алкил, C₁-C₄ галоидалкил или фенил, необязательно замещённый одним или более галогенами, NO₂, CN, C₁-C₄ алькильными, C₁-C₄ галоидалькильными, C₁-C₄ алкокси или C₁-C₄ галоидалкокси группами. Q представляет:

R_4 , R_5 , R_6 каждый независимо представляет водород, галоген, NO_2 . CHO или R_5 и R_6 могут быть взяты вместе с атомами К которым они присоединены, образуя кольцо, в котором R_5 и R_6 представляет структуру:

R_7 , R_8 , R_9 и R_{10} каждый независимо представляет водород, галоген, CN или NO_2 , и A и A_1 каждый независимо представляет O или S .

3. Способ по п.2, отличающийся тем, что W представляет CN или NO_2 , X представляет галоген, C_1 - C_4 галоидалкил или фенил, необязательно замещённый одним или более галогенами или C_1 - C_4 галоидалькильными группами. Y представляет водород, галоген или C_1 - C_4 галоидалкил, и Z представляет водород, галоген или C_1 - C_4 галоидалкил.

4. Способ по п.1, отличающийся тем, что апротонным растворителем является ароматический углеводород или алифатический нитрил.

5. Способ по п.4, отличающийся тем, что растворителем является толуол, ксилолы или ацетонитрил.

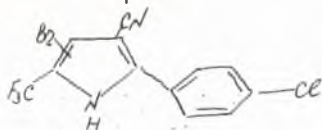
6. Способ по п.1, отличающийся тем, что третичным амином является три (C_1 - C_6 алкил)амин.

7. Способ по п.6, отличающийся тем, что амином является триэтиламин.

8. Способ по п.1, отличающийся тем, что 1-(алкоксиметил)-пиррольным соединением является 1-(C_1 - C_6 алкоксиметил)пиррол, а ди(алокси)метаном является ди(C_1 - C_6 алкокси)метаном.

9. Способ по п.8, отличающийся тем, что ди(C_1 - C_6 алкокси)метаном является ди(этокси)метан.

10. Способ по п.9, отличающийся тем, что 1-Н-пиррольное соединение имеет строение:

- (11) I 990191
 (21) 96/000716
 (22) 01.12.94
 (51) C 07 C 255/03
 (71)(73) Amerikan Sianamid Kompani
 (72) Henri Li Strong
 (54) Tsiklopropilnitrilin alınma üsulu.

- (54)(57) 1. Həllədicə mühitdə 4-qalobutironitrilin qələvi metal əsası ilə qarşılıqlı təsirindən tsiklopropilnitrilin alınması onunla fərqlənir ki, ilkin 4-qalobutironitril əlavə olaraq 50-100°C temperaturda aproton polyar həllədicinin iştirakı ilə 0,25 moldan az olmayan qeyri-üzvi duz və katalitik miqdarda su ilə qarışdırılır, bundan sonra yüksəldilmiş temperaturda reaksiya qarışığının qələvi metal əsası ilə qarşılıqlı təsiri aparılır, bu zaman qeyri-üzvi duz metal halogenidi, metal sulfatı və ya metal karbonatı, metal isə natrium, kalium və ya litiumdur.
2. b.2-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, qələvi metal əsası MOR-dur, burada m-natrium, kalium və ya litium, R isə hidrogen və ya C₁-C_n-alkildir.
- 3.b.1 üsulu onunla fərqlənir ki, 0,5-dən 1,0 mola kimi qeyri-üzvi duz əlavə edilir.
4. b.1 üsulu onunla fərqlənir ki, aproton polyar həllədicə karbon turşusunun amidi və ya sulfoksididir.
5. B.4-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, həllədicə dimetilsulfoksiddir.
6. B.1-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, qələvi metal əsası natrium hidrosid, aproton polyar həllədicə dimetilsulfoksid, qeyri-üzvi duz natrium xlorid, temperatur isə təxminən 60-90° C-yə bərabərdir.
7. B.1-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, bundan başqa buraya daxildir: a) reaksiya başa çatana kimi reaksiya temperaturunun otağ temperaturunadək azaldılması, b) reaksiya başa çatdıqdan sonra soyudulmuş reaksiya qarışığının neytrallaşdırılması, c) neytrallaşdırılmış reaksiya qarışığının su ilə qarışdırılması və d)azeotrop qovulma yolu ilə reaksiya məhsulu tsiklopropilnitrilin ayrılması.
8. B.1 üsulu onunla fərqlənir ki, neytrallaşdırılmış, durulaşdırılmış reaksiya qarışığı üçün pH təqribən 4-9-dur.
9. B.8-ə görə üsul onunla fərqlənir ki, pH təxminən 7-8-dir.
10. B.7-yə görə üsul onunla fərqlənir ki, tsiklopropilnitril məhsulu praktiki olaraq susuz hala kimi azeotrop qovulmaya məruz qalır.

(71)(73) Американ Цианамид Компани

(72) Генри Ли Стронг

(54) Способ получения циклопропилнитрила.

(54)(57) 1. Способ получения циклопропилнитрила взаимодействием 4-галобутиронитрила с основанием щёлочного металла в среде растворителя, отличающийся тем, что предварительно смешивают исходный 4-галобутиронитрил с не менее 0,25 моль неорганической соли и каталитическим количеством воды в присутствии апротонного полярного растворителя при температуре 50-100°C, после чего проводят взаимодействие реакционной смеси с основанием щёлочного металла при повышенной температуре, при этом неорганическая соль является галогенидом металла, сульфатом металла или карбонатом металла, а металл является натрием, калием или литием.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что основание щёлочного металла является MOR, где M представляет собой натрий, калий или литий, а R представляет собой водород или C₁-C₆-алкил.

3. Способ по п.1, отличающийся тем, что добавляют примерно от 0,5 до 1,0 моль неорганической соли.

4. Способ по п.1, отличающийся тем, что апротонный полярный растворитель является сульфоксидом или амидом карбоновой кислоты.

5. Способ по п.4, отличающийся тем, что растворитель является диметилсульфоксидом.

6. Способ по п.1, отличающийся тем, что основание щелочного металла является гидроокисью натрия, апротонный полярный растворитель является диметилсульфоксидом, неорганическая соль является хлоридом натрия, а температура равна примерно 60-90°C.

7. Способ по п.1, отличающийся тем, что кроме того включает а) снижение температуры реакции до комнатной по завершении реакции, б)нейтрализацию охлаждённой реакционной смеси после завершения реакции, с)разбавление нейтрализованной реакционной смеси водой и d) выделение продукта реакции циклопропилнитрила путём азеотропной перегонки.

8.Способ по п.1, отличающийся тем, нейтрализованная разбавленная реакционная смесь имеет рН около 4-9.

9.Способ по п.8, отличающийся тем, что рН примерно равен

7-8.

10. Способ по п.7, отличающийся тем, что продукт циклопропилнитрил подвергают азеотропной перегонке до практически безводного состояния.

(11) I 990156

(21) 95/000561

(22) 14.04.95

(51) C 07 D 263/04, A 61 L 2/16

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu, "İngibitor" birgə müəssisəsi

(72) Şahgəldiyev Mais Əli Həsən oğlu

Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu

Abbasova Mələhət Tələt qızı

Fərzəliyev Fuad Məcid oğlu

Kərimov Kamal Teymur oğlu

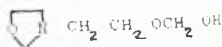
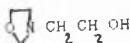
Vəlixanlı İskəndər İsfəndiyar oğlu

Mehbəliyev Tələt Məmməd oğlu

Həsənova Sara İman qızı

(54) 3-(β-hidroksietil)-1,3-oksazolidin və 3-(β-hidroksioksimetilen-
etil)-1,3-oksazolidin dezinfeksiya edici maddə kimi.

(54)(57) 3-(β-hidroksietil)-1,3-oksazolidin və 3-(β-
hidroksioksimetilenetil)-1,3-oksazolidin formullu:

dezinyeksiyaedici maddə kimi.

(71)(73) Институт Химических Присадок АН Азербайджанской Республики, СП "Ингибитор".

(72) Шахгельдиев Маис Али-Гасан оглы

Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
 Аббасова Малахат Талет кызы
 Фарзалиев Фуад Меджид оглы
 Керимов Кямал Теймур оглы
 Велиханлы Искендер Исфендияр оглы
 Мейбалиев Талет Мамед оглы
 Гасанова Сара Иман кызы

(54) 3-(β-гидроксиэтил)-1,3-оксазолидин и 3-(β-гидроксиоксиметил-этил)-1,3-оксазолидин в качестве дезинфицирующего средства.

(54)(57) 3-(β-гидроксиэтил)-1,3-оксазолидин и 3-(β-гидроксиоксиметил-этил)-1,3-оксазолидин формулы.

и

в качестве дезинфицирующего вещества.

(11) I 990150

(21) 95/000517

(22) 28.11.94

(51) C 07 D 331/02

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqartar Kimyası İnstitutu

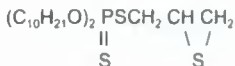
(72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu

Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu

Babayev Sabir Sahib oğlu

(54) 0,0-Didesiltioqlisiditiofosfatın transmissiya yağına siyirilmə
 sürtünməyə qarşı aşqar kimi.

(54)(57) Formulu

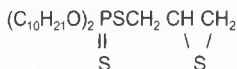
0,0-Didesiltioqlisidilditiofosfat transmissiya yağına siyirlmə və yeyilməyə qarşı aşqar kimi.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
Аллахвердиев Мирза Алекпер оглы
Бабаев Сабир Сахиб оглы

(54) 0,0-дидецилтиоглицидилдитиофосфат в качестве противозадирной присадки к трансмиссионным маслам.

(54)(57) 0,0-дидецилтиоглицидилдитиофосфат формулы :

в качестве противозадирной и противоизносной присадки к трансмиссионным маслам.

(11) I 990134

(21) 95/000568

(22) 31.08.94

(51) C 07 D 411/04, 327/04, A 61 K 31/35

(71)(73) BioChen İnk., SA

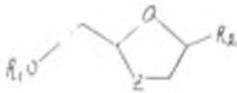
(72) Berner Bello

Pyerett Bello

Nqə-nquyen-Ba

(54) 1,3 oksatiolan, onun həndəsi və optiki izomerləri, bu izomerlərin qatışığı, onların alınma üsulu və virusa qarşı aktivlik göstərən farmasevtik kompozisiya.

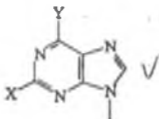
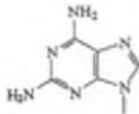
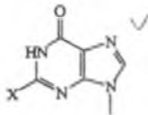
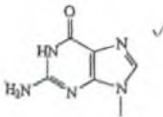
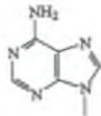
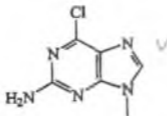
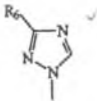
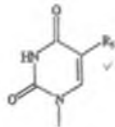
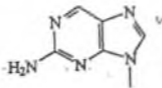
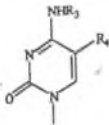
54)(57) (1)formulu 1,3-oksatiolan, onun hendesi ve optik isomerleri, bu izomerlerin qarışıqları:

burada :

R_1 -hidrogendir;

R_2 -aşağıdakılardan seçilen radikaldır:

burada:

R_2 -hidrogendir;

R_3 -hidrogenden, C_{1-6} alkildən və ya flüordan seçilir;

R_4 -hidrogenden və ya C_{1-6} alkildən seçilir;

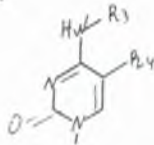
R_5 -karbamsıldən və ya tiokarbamsindən seçilir və X və Y -hidrogenden, bromdan, xlordan, flüordan, yoddan, amin qrupundan və ya hidrosil qrupundan seçilir;

Z- S, SO-dən və ya SO_2 -dən seçilir və onun farmasevtik məqbul duzları və ya efirləri.

2 (1) formulu 1-ci bəndinə uyğun birləşməsi onunla fərqlənir ki, o, onun sis-izomeri şəklində mövcuddur.

3 (1) formulunun 1 və 2 bəndləri uyğun birləşməsi, onunla fərqlənir ki, Z burada S-dir.

4 1-dən 3 daxil olmaqla bəndlərdən istənilənə uyğun birləşmə, onunla fərqlənir ki, R_2

formulu radikalıdır, burada R_3 -hidrogendir, R_4 -isə hidrogenden, doymuş C_{1-6} alkildən və ya flüordan seçilir.

5 1-ci bəndinə uyğun birləşmə, onunla fərqlənir ki, o aşağıdakılardan seçilir:

tsis-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-benzoloksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-hidroksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından və

tsis-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-3-okso-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-hidroksimetil-5-(N-dimetilamin-metilentsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

bis-tsis-2-suktsiniloksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(6'-xlorpurin-N-9'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(6'-xlorpurin-N-9'-il)-1,3-oksatiolan oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(6'-hidroksipurin-N-9'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(uratsil-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(uratsil-N-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(uratsil-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(timin-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(timin-N-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(timin-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-hidroksimetil-5-(5'-flüortsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onun farmasevtik məqbul törəmələrindən.

6.(1) formulunun 1 bəndinə uyğun virus əleyhinə fəallığa malik birləşməsi.

7. tsis-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onun virus əleyhinə fəallıq göstərən farmasevtik məqbul törəmələri.

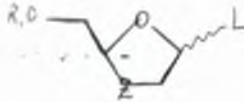
8. tsis-2-hidroksimetil-5-(5'-flüortsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onun virus əleyhinə fəallıq göstərən farmasevtik məqbul törəmələri.

9. 1,3-oksatiolan 1-dən 8-də daxil olmaqla bəndlərdən istəniləninə uyğun, yeganə optik izomer şəklində.

10 1,3-oksatiolan 1-den 10-da daxil olmaqla bəndlərdən istənilənə uyğun, rəsmik qarışıq şəklində.

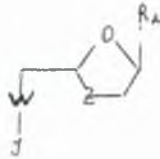
11 Fəal ingredient və eksipiyenti daxil edən virusa qarşı fəallıq göstərən farmasevtik kompozisiya, onunla fərqlənir ki, fəal ingredient kimi 1-10 bəndlərinin istənilənini üzrə 1,3-oksatiolanın effektiv miqdarını və ya onun farmasevtik məqbul törəməsini daxil edir.

12 (8) formulu 1,3-oksatiolan, onun hündəsi və optik izomerləri və bu cür izomerlərin qarışıqları

burada R,-hidrogen və ya hidroksil qoruyucu qrupdur, Z-S, SO və SO₂-dir, L-alkoksikarbonil qrupu, yod, brom, xlor və ya OR-dir, burada R-alfatik və ya aromatik atsil qrupundan seçilir.

13 1-ci bəndinə uyğun 1,3-oksatiolanın efir törəməsi, onun hündəsi və optik izomerləri və ya (4) ümumi formulu bu cür izomerlərin qarışıqları:

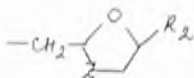
burada

W-PO₄, S PO₃ və ya -O-CO-(CH₂)_n-CO-O-dur, burada n-1və ya 2 bərabər tam ədəddir;

R_n və Z – yuxarıda müəyyən edilmiş qiymətlərə malikdirlər;

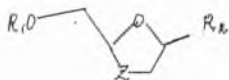
J-aşağı alkilə əvəz edilə bilən okso-və ya aminopirimidonun qalığı və ya 6'-xlor- və ya 6'-hidroksipurinin qalığıdır.

14. 13 bəndinə uyğun 1,3-oksatiolan, onunla fərqlənir ki, J

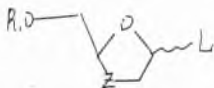

formuludur, R_2 və Z-yuxarıda göstərilmişdir.

15. (1) formulu oksatiolanların, onların həndəsi və ya optik izomerlərinin və ya onların qarışıqlarının və ya onların farmasevtik məqbul duzlarının və efirlərinin alınması üsulu

burada R_1 – hidrogen, R_2 və Z isə 1 bəndə müəyyən edilmiş qiymətlərə malikdir, onunla fərqlənir ki, (8) formullu birləşmənin reaksiyasını həyata keçirir

narada ki, R_1 -hidrogen və ya hidrosil qoruyucu qrupdur, Z-1 bəndində göstərilən qiymətlərə malikdir, L isə əvəz olunma qabiliyyətli atom və ya R_2 -n əsas qruplu qrupdur və əgər

zəruridirsə, alınmış birləşməni bir və ya iki sonrakı aşağıdakıları daxil edən reaksiyaya məruz qoyurlar:

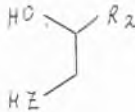
(i)-istənilən qoruyucu qrupların kənarlaşdırılması;

(ii)-(1) formullu birləşmənin və ya onun duzunun onun farmatsevtik məqbul duzuna çevrilməsi.

16. 15 bəndinə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, L-qrupu alkoksikarbonildən, yoddan, bromdan, xlordan və ya OR-dən seçilir, burada R-əvəz olunmuş və ya əvəz olunmamış, doymuş və ya doymamış alkil qrupu və ya əvəz olunmuş və ya əvəz olunmamış alifatik və ya aromatik atsil qrupudur.

17. 5 bəndinə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, (8) formullu birləşməni dördxlörlü titan və ya qalay xloridi, və ya trimetilsililtriflat kimi Lyuis turşusunun iştirakı ilə uyğun həlledicidə müvafiq silil, purin və ya pirimidin əsası ilə qarşılıqlı təsire məruz qoyurlar.

18. Həndəsi və ya optik izomerləri və ya onların (1) formullu qarışığı və ya onların farmatsevtik məqbul duzları və ya efirləri şəklində oksatioların alınma üsulu, onunla fərqlənir ki, (9) formullu birləşmənin

(10) formullu birləşmə ilə qarşılıqlı təsirini həyata keçirirlər

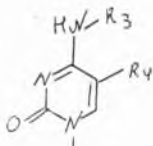

burada, P-qoruyucu qrupdur və əgər zəruridirsə, alınmış birləşməni aşağıdakıları daxil edən bir və ya iki sonrakı reaksiyaya məruz qoyurlar:

(i) istənilən qoruyucu qrupların kənarlaşdırılması;

(ii) (1) formullu birləşmənin və ya onun duzunun onun farmatsevtik məqbul duzuna çevrilməsi.

19. 15-18 bəndlərinə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, o, (1) formulunun onun tsis-izomeri şəklində birləşməsini verir.
20. 15-19 bəndlərinin istəniləninə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, Z burada S-dir.
21. 15-20 bəndlərinin istəniləninə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, R_2

formullu radikaldir, burada R_3 -hidrogendən, doymuş C_{1-6} alkildən, R_4 isə hidrogendən, doymuş C_{1-6} alkildən və ya flüordan seçilir.

22. 15-21 bəndlərinin istəniləninə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, (1) formullu birləşmə aşağıdakılardan seçilir:

tsis-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-hidroksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(N₄-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(N-asetil-tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından və

tsis-2-hidroksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-3-okso-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-hidroksimetil-5-(N-dimetilamin-metilentsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

bis-tsis-2-suksiniloksimetil-5-(tsitozin-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(6'-xlorpurin-N-9'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(6'-xlorpurin-N-9'-il)-1,3-oksatiolan oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-1-hidroksimetil-5-(6'-hidroksipurin-N-9'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(uratsil-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(uratsil-N-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(uratsil-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

tsis-2-benzoiloksimetil-5-(timin-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan;

trans-2-benzoiloksimetil-5-(timin-N-1'-il)-1,3-oksatiolan və onların qarışıqlarından;

tsis-2-hidroksimetil-5-(timin-N-1'-il)-1,3-oksatiolandan və onların farmatsevtik məqbul törəmələrindən.

23. 13-dən 21 daxil olmaqla bəndlərin istəniləninə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, (1)formullu birləşmə tsis-2-hidroksimetil-5-(tsitozin^{1'}-il)-1,3-oksatiolan və onun farmatsevtik məqbul törəmələridir.

24. 13-dən 23 daxil olmaqla bəndlərin istəniləninə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, birləşməni yeganə optik izomer şəklində alırlar.

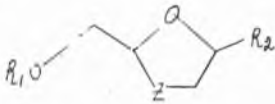
25. 13-dən 23 daxil olmaqla bəndlərdən istəniləninə uyğun üsul, onunla fərqlənir ki, birləşməni ratsemik qarışıq şəklində alırlar.

Пьеретт Белло

Hге Нгуен-Ба

(54) 1,3-оксатиолан, его геометрические и оптические изомеры, смеси этих изомеров, способ их получения и фармацевтическая композиция, проявляющая антивирусную активность.

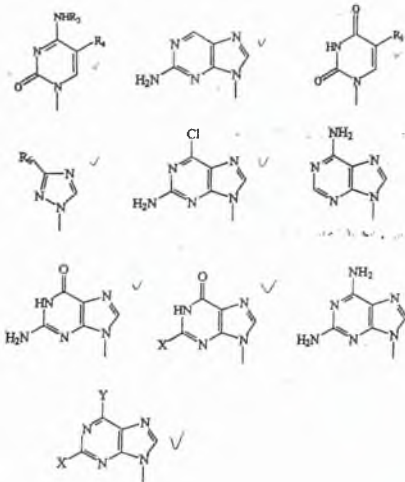
(54)(57) 1. 1,3-оксатиолан формулы (1), его геометрические и оптические изомеры, смеси этих изомеров:

в которой:

R_1 - является водородом;

R_2 - является радикалом, выбираемым из:

в которых:

R_3 - является водородом;

R_4 - выбирается из водорода, C_{1-6} алкила или фтора;

R_5 - выбирается из водорода или C_{1-6} алкила;

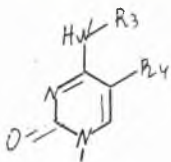
R_6 - выбирается из карбамсила или тиокарбамсила и X и Y выбираются независимо из водорода, брома, хлора, фтора, йода, аминогруппы или гидроксильной группы;

Z выбирается из S , SO или SO_2 , и его фармацевтически приемлемые соли или эфиры.

2. Соединение формулы (1) в соответствии с пунктом 1, отличающееся тем, что оно существует в виде его цис-изомера.

3. Соединение формулы (1) в соответствии с пунктами 1 или 2, отличающееся тем, что Z представляет собой S .

4. Соединение в соответствии с любым из пунктов с 1 по 3, отличающееся тем, что R_2 представляет собой радикал формулы

в которой R_3 является водородом, а R_4 выбирается из водорода, насыщенного C_{1-6} алкила или фтора.

5. Соединение в соответствии с пунктом 1, отличающееся тем, что оно выбирается из:

цис-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана, транс-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-бензоилоксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана, транс-2-бензоилоксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-гидроксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-гидроксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-бензоилоксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-бензоилоксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей и

цис-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-3-оксо-1,3-оксатиолана;

цис-2-гидроксиметил-5-(N-диметиламино-метиленцитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана

Бис-цис-2-сукцинил оксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана;

цис-2-бензоилоксиметил-5-(6'-хлорпурин-N-9'-ил)-1,3-оксатиолана;

транс-2-бензоилоксиметил-5-(6'-хлорпурин-N-9'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-гидроксиметил-5-(6'-гидроксипурин-N-9'-ил)-1,3-оксатиолана;

цис-2-бензоилоксиметил-5-(урацил-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-бензоилоксиметил-5-(урацил-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-гидроксиметил-5-(урацил-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

цис-2-бензоилоксиметил-5-(тимин-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-бензоилоксиметил-5-(тимин-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-гидроксиметил-5-(тимин-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

цис-2-гидроксиметил-5-(5'-фторцитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и его фармацевтически приемлемых производных.

6.Соединение формулы (1) в соответствии с пунктом 1, обладающее противовирусной активностью.

7.Цис-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолан и его фармацевтически приемлемые производные, проявляющие антивирусную активность.

8.Цис-2-гидроксиметил-5-(5'-фторцитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолан и его фармацевтически приемлемые производные, проявляющие антивирусную активность.

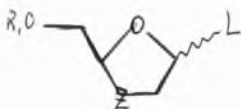
9.1,3-оксатиолан в соответствии с любым из пунктов с 1 по 8, в виде единственного оптического изомера.

10.1,3-оксатиолан в соответствии с любым из пунктов с 1 по 8, в виде рацемической смеси.

11.Фармацевтическая композиция, проявляющая антивирусную активность, включающая активный ингредиент и эксипиент, отличающаяся тем, что в качестве активного

ингредиента содержит эффективное количество оксатиолана по любому из пунктов 1-10, или его фармацевтически приемлемое производное.

12. 1,3-оксатиолан формулы (8), его геометрические и оптические изомеры и смеси таких изомеров.

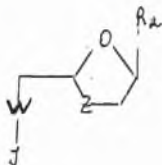

в которой

R_1 является водородом или гидроксил защитной группы, Z является S, SO, SO₂;

и L является алкоксикарбонильной группой, йодом, бромом, хлором или -OR, где R выбирается из алифатической или ароматической ацильной группы.

13. Эфирное производное 1,3-оксатиолана, соответствующего пункту 1, его геометрические и оптические изомеры или смеси таких изомеров общей формулы (4):

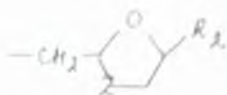
в которой:

W является PO₄, SPO₃ или -O-CO-(CH₂)_n-CO-O-, где n представляет собой целое число, равное 1 или 2;

R_2 и Z имеют определённые выше значения;

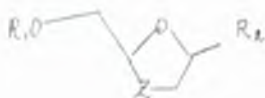
J является остатком оксо- или аминопиримидона, который может быть замещён нижшим алкилом, или остаток 6'-хлор- или 6'-гидроксипурина.

14. 1,3-оксатиолан в соответствии с пунктом 13, отличающийся тем, что J представляет собой

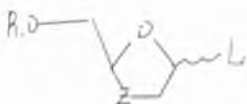

где R_2 и Z указаны выше.

15 Способ получения оксатиолонов формулы (1) их геометрических или оптических изомеров или их смеси, или их фармацевтически приемлемых солей и эфиров

где R_1 является водородом, а R_2 и Z имеют значения установленные в пункте 1, отличающийся тем, что осуществляют реакцию соединения формулы (8)

в которой R_1 является водородом или гидроксил защитной группы, Z имеет значения, указанные в п 1, а L представляет собой способный к замещению атом или группу, с основной группой $R_2 - H$, и, если необходимо, полученное соединение подвергают одной или двум дальнейшим реакциям, включающим:

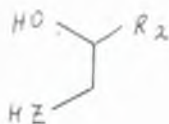
- (i) удаление любых защитных групп,
- (ii) превращение соединения формулы (1) или его соли в его фармацевтически приемлемую соль

16 Способ в соответствии с пунктом 15, отличающийся тем, что группа L выбирается из алкоксикарбонила, йода брома хлора или $-OR$, где R является замещенной или незамещенной, насыщенной или ненасыщенной алкильной

группой или R является замещённой или незамещённой алифатической или ароматической ацильной группой

17 Способ в соответствии с пунктом 15, отличающийся тем, что соединение формулы (8) подвергают взаимодействию с соответствующим силиловым, пуриновым или пиримидиновым основанием в подходящем растворителе в присутствии кислоты Льюиса, такой как четырёххлористый титан или хлорид олова, или триметилсилилтрифлат.

18 Способ получения оксатиолоанов в виде их геометрических или оптических изомеров или их смеси формулы (1) или их фармацевтически приемлемых солей или эфиров отличающийся тем, что осуществляют взаимодействие соединения формулы (9)

с соединением формулы (10)

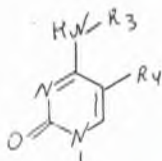
в котором P является защитной группой, и если необходимо полученное соединение подвергают одной или двум дальнейшим реакциям, включающим:

- (i) удаление любых защитных групп;
- (ii) превращение соединения формулы (1) или его соли в его фармацевтически приемлемую соль

19 Способ в соответствии с пунктами с 15 по 18, отличающийся тем, что он даёт соединение формулы (1) в виде его цис-изомера.

20 Способ в соответствии с любым из пунктов с 15 по 19, отличающийся тем, что Z представляет собой S.

21. Способ в соответствии с любым из пунктов с 15 по 20, отличающийся тем, что R_2 представляет собой радикал формулы:

в которой R_3 выбирается из водорода, насыщенного C_{1-6} алкила, а R_4 – из водорода, насыщенного C_{1-6} алкила или фтора.

22. Способ в соответствии с любым из пунктов с 15 по 21, отличающийся тем, что соединение формулы (1) выбирается из:

цис-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-бензоилоксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-бензоилоксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-гидроксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-гидроксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей;

цис-2-бензоилоксиметил-5-(N'_4 -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана,

транс-2-бензоилоксиметил-5-(N -ацетил-цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей ,

цис-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-3-оксо-1,3-оксатиолана;

цис-2-гидроксиметил-5-(N -диметиламино-метилден-цитозин-1'-ил)-1,3- оксатиолана;

Бис-цис-2-сукцинилксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолана;

Цис-2-бензоилоксиметил-5-(6'-хлорпурин-N-9'-ил)-1,3-оксатиолана.

транс-2-бензоилоксиметил-5-(6'-хлорпурин-N-9'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей.

Цис-1-гидроксиметил-5-(6'-гидроксипурин-N-9'-ил)-1,3-оксатиолана.

Цис-2-бензоилоксиметил-5-(урацил-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана

транс-2-бензоилоксиметил-5-(урацил-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей.

Цис-2-гидроксиметил-5-(урацил-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана;

Цис-2-бензоилоксиметил-5-(тимин-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана

транс-2-бензоилоксиметил-5-(тимин-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их смесей.

Цис-2-гидроксиметил-5-(тимин-N-1'-ил)-1,3-оксатиолана и их фармацевтически приемлемых производных.

23 Способ в соответствии с любым из пунктов с 15 по 21 отличающийся тем, что соединение формулы (1) представляет собой цис-2-гидроксиметил-5-(цитозин-1'-ил)-1,3-оксатиолан и его фармацевтически приемлемые производные.

24 Способ в соответствии с любым из пунктов с 15 по 23, отличающийся тем, что соединение получают в виде единственного оптического изомера.

25 Способ в соответствии с любым из пунктов с 15 по 23, отличающийся тем, что соединение получают в виде рацемической смеси.

(11) I 990136

(21) 95/694-p

(22) 31.09.94

(51) C 07 D 487/04, 239/94, 207/34, A 61 K 31/505

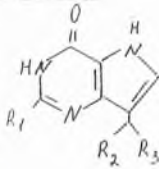
(71)(73) BioCruSt Pharmaceuticals, Inc.

(72) Con A Sekrist

Stiven E. İlik
 Mark Devid Erion
 Veyn S. Qayda
 Con A. Montqomeri
 Şri Nivas

(54) 2-amino-7(CHR₂R₃)-3H,5H-pirrolo[3,2-d]-pirimidin-4-onun törəmələri, onların alınma üsulları və məməlilərin T-limfositlərinin proliferasiyasının selektiv inhibirləşməsi və B-limfositlərə təsir etməməsi üsulu.

(54)(57)1. 2-amino-7(CHR₂R₃)-3H,5H-pirrolo[3,2-d]-pirimidin-4-on birləşməsi, formulu

burada:

R₁ H və ya NH₂ mənasını verir:

R₂ heteroatom kimi kükürd və ya oksigen saxlayan altı üzvlü heterotsikldir və (C₁-C₄) alkoksi, üçflüormetil və ya halogenlə əvəz olunması məcburi deyil: (C₆-C₁₀) tsikloalkil, əvəz edilməmiş və ya haloidevəzolunmuş fenildir.

R₃ isə H, CH₂CN, CH₂CO₂H, CH₂CONH₂, CO₂CH₃, CO₂H və ya CH₂CH₂OH mənasındadır, və ya

R₂ və R₃ onlar birləşən CH qrupu ilə tsikloheksil- və ya tsikloheksenil qrupunu əmələ gətirir.

2. b.1-ə görə birləşmə, harda ki, CHR₂R₃ birlikdə tsikloheksil- və ya tsikloheksenil qrupu əmələ gətirir.

3. b.1-ə görə birləşmə, harda ki, R₁ NH₂ mənasını verir.

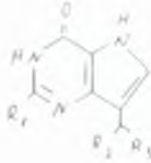
4. b.1-ə görə birləşmə, harda ki, R₂ fenil mənasındadır.

5. b.1-ə görə birləşmə, harda ki, R₃ CH₂CN, CH₂COOH və ya CH₂CONH₂ mənasındadır.

6. b.1-ə görə birləşmə, harda ki, R₂ C₁-C₄-alkoksi, halogen, üçflüormetil 3-piperidinil, 2-tetrahidrofuranil, 2-tetrahidrotienil, 3-, 4-piridinil, tsiklopentil, tsikloheksil, tsikloheptil, 2-adamantil, fenil, 3-xlorfenil, 2,3,5-üçxlorfenillə əvəz olunma mümkündür.

7. Məməlilərin T-limfositlərinin proliferasiyasının selektiv inhibirləşməsi və B-limfositlərə təsir etməməsi üsulu onunla fərqlənir ki, 1-6 bəndlərinin istənilən birləşməsi effektiv miqdarda

daxil edilir bu zaman göstərilən birləşmə purinnukleozidfosforilaz
inhibitorudur və T-limfositlər əmələ gəlir
8 2-amino-7-(CHP₂P₃)-3H,5H-pirrolo(3,2-o)pirimidin-4-on
birləşməsinin alınma usulu

burada R₁ - NH₂,

R₂ - halogenlə əvəz olunmamış və ya əvəz olunmuş fenil və ya
tsikloheksil,

R₃ - CH₂CN, onunla fərqlənir ki, aşağıdakı ardıcıl mərhələlər yerinə
yetirilir

a) ammonium asetatın iştirakı ilə uyğun R₂-əvəz olunmuş
tsiklik aldehidin siansirkə turşusu ilə reaksiyası, 3(R₂)-əvəz olunmuş
pentandinitril alınır;

b) əsasın iştirakı ilə alınmış 3(R₂)-əvəz olunmuş
pentandinitrilin qarışqa turşusunun alkil efiri ilə reaksiyası
nəticəsində 3(R₂)-2-formilpentandinitril alınır;

c) sonuncu, natrium asetat və ya ammoniumun iştirakı ilə
qlisinin metil efinin hidrpxloridi ilə qarşılıqlı təsirdə olaraq metil-N-
[(3(R₂)-2,4-disiano)-2-butenil]qlisin əmələ gətirir;

d) bu zaman 1,5-diazabisiklo [4.3.0.]non-5-en və ya 1,8-
diazabisiklo (5.4.0)undek-7-enin iştirakı ilə alınmış metil-N-[(3(R₂)-
2,4-disiano)-2-butenil]qlisin xlorisirkə turşusunun alkil efiri ilə
qarşılıqlı təsirdə olaraq metil-3-amino-4-(2-siano-1(R₂)-etil)-1-etil-
1H-pirrol-1,2-dikarboksilat alınır;

e) alınmış metil-3-amino-4-(2-siano-1(R₂)-etil)-1-etil-1H-pirrol-
1,2-dikarboksilat əsasla işlənir və metil-3-amino-4-(2-siano-1(R₂)-
etil)-1H-pirrolo-1,2-dikarboksilat alınır;

f) sonuncu benzoilizotosianatla qarşılıqlı təsire məruz
qalaraq, N-benzoil-N'[4-(2-siano-1(R₂)-etil)-2-metoksikarbonil-1H-
pirrol-3-il] tiosidik cövhəri əmələ gətirir;

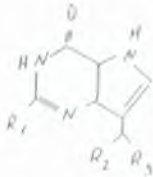
g) alınmış N-benzoil-N'[4-(2-siano-1(R₂)-etil)-2-
metoksikarbonil-1H-pirrol-3-il] tiosidik cövhəri alkil haloidlə
alkilləşdirilir ki, bu zaman N-benzoil-N'[4-(2-siano-1(R₂)-etil)-2-
metoksikarbonil-1H-pirrol-3-il]-S-metiltiosidik cövhəri alınır;

h) sonra N-benzoil-N'[4-(2-siano-1(R₂)-etil)-2-
metoksikarbonil-1H-pirrol-3-il]-S-metiltiosidik cövhəri ammoniyakin
metanol və ya etanol məhlulu ilə işlənir və 3(R₂)-3-(2-amino-4-
okso-3H,5H-pirrolo[3,2-d]pirimidin-7-il)propannitril və 3(R₂)-3-(2-

metilmerkapt-4-okso-3H,5H-pirrolo[3,2-d]pirimidin-7-il)propannitril alınır.

a) b) 8-ə görə üsul, harda ki, R_2 fenildir

10) 7-(CHR₂R₃)-3H,5H-pirrol(3,2-d)pirimidin-4-on törəmələrinin alınması üsulu formül.

burada R_1 -H,

R_2 -əvəz olunmamış və ya əvəz olunmuş (haloidlə) fenil və ya tsikloheksil,

R_3 -SH₂CN, onunla fərqlənir ki, aşağıdakı ardıcıl mərhələlər həyata keçirilir:

a) ammonium asetatın iştirakı ilə uyğun gələn tsiklik aldehidin siansirkə turşusu ilə reaksiyası 3(R_2)-əvəz olunmuş pentandinitril verir;

b) əsasın iştirakı ilə alınmış 3(R_2)-pentandinitrilin qarışqa turşusunun alkil efiri ilə reaksiyası nəticəsində 3(R_2)-2-formil-pentandinitril alınır;

c) sonuncu, natrium asetat və ya ammoniumun iştirakı ilə qlisin metil efinin hidrpoxloridi ilə qarşılıqlı təsirə məruz qalır ki, bu zaman metil-N-[(3(R_2)-2,4-disiano)-2-butenil]qlisin alınır;

d) bu zaman alınmış metil-N-[(3(R_2)-2,4-disiano)-2-butenil]qlisin, 1,5-diazabitsiklo[4.3.0]-non-5-en və ya 1,8-diazabitsiklo [5.4.0] undek-7-enin iştirakı ilə xlorisirkə turşusunun alkil efiri ilə qarşılıqlı təsirə məruz qalır və metil-3-amino-4-[2-siano-1(R_2)-etil]-1-etil-1H-pirrol-1,2-dikarboksilat alınır;

e) metil-3-amino-4-[2-siano-1(R_2)-etil]-1-etil-1H-pirrol-1,2-dikarboksilat əsasla işlənilərək metil-3-amino-4-[2-siano-1(R_2)-etil]-1H-pirrol-1,2-dikarboksilat alınır;

f) sonra metil-3-amino-4-[2-siano-1(R_2)-etil]-1H-pirrol-2-karboksilat dimetilformamidin dimetilasetalı ilə qarşılıqlı təsirə məruz qalır və metil-4-(2-siano-1(R_2)-etil)-3-[N-(dimetilaminoetilen)amino]-1H-pirrolo-2-karboksilat alınır ;

g) metil-4-(2-siano-1(R_2)-etil)-3-[N-(dimetilaminoetilen)amino]-1H-pirrolo-2-karboksilat ammoniyakın metanol məhlulu ilə 3(R_2)-3-4-okso-3H,5H-pirrolo[3,2-d]pirimidin-7-il)propannitril alınmaqla işlənir.

(71)(73) Биокрист Фармасьютикалз Инк, США

(72) Джон А. Секрист

Джон А. Монтомери

Вейн С. Гайда

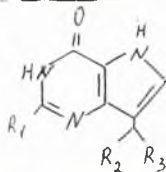
Марк Дэвид Эрион

Стивен Э. Илик

Шри Нивас

(54) Производные 2-амино-7-(CHR₂R₃)-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]-пиримидин-4-она, способы их получения и способ селективного ингибирования пролиферации Т-лимфоцитов млекопитающего и не оказывающий воздействия на В-лимфоциты.

(54)(57)1. Производные 2-амино-7-(CHR₂R₃)-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]-пиримидин-4-она формулы:

где R₁ означает Н или NH₂ ;

R₂ означает насыщенный пятичленный гетероцикл, содержащий в качестве гетероатома серу или кислород, или шестичленный гетероцикл, содержащий в качестве гетероатома N , и которые могут быть необязательно замещены (C₁-C₄)алкокси, трифторметилом или галогеном; (C₆-C₁₀)циклоалкил, незамещённый или галоидзамещённый фенил;

R₃ означает Н, (CH₂)_nCN, (CH₂)_nCO₂H, (CH₂)_nCONH₂ , CO₂CH₃, (CH₂)_nCO₂CH₃ или (CH₂)_nОН, n=1-4, или R₂ и R₃ вместе с СН группой, к которой они присоединены, образуют циклогексил- или циклогексенильную группу.

2. Соединение по п.1, где CHR₂R₃ образуют вместе циклогексил- или циклогексенильную группу.

3. Соединение по п.1, где R₁ означает NH₂

4. Соединение по п.1, где R₂ означает фенил.

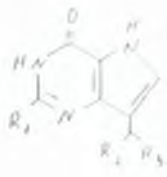
5. Соединение по п.1, где R₃ означает CH₂CN, CH₂COOH или CH₂CONH₂.

6. Соединение по п.1, где R₂ означает возможно замещённые C₁-C₄-алкокси, галогеном или трифторметилом 3-

пиперидинил, 2-тетрагидрофуранил, 2-тетрагидротиаенил, 3-4-пиридинил, циклопентил, циклогексил, циклогептил, 2-адамантил, фенил, 3-хлорфенил, 2,3,5-трихлорфенил

7. Способ селективного ингибирования пролиферации Т-лимфоцитов млекопитающего и не оказывающий воздействия на В-лимфоциты, отличающийся тем, что млекопитающему вводят соединения по любому из пунктов 1-6 в эффективном количестве

8. Способ получения производных 2-амино-7-(CHR₂R₁)-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]-пиримидин-4-она

где R₁ - NH₂,

R₂ - фенил, не замещенный или замещенный галогеном или циклогексил;

R₃ - CH₂CN, отличающийся тем, что осуществляют следующие последовательные стадии

а) реакцию соответствующего R₂-замещенного циклического альдегида с циануксусной кислотой в присутствии ацетата аммония с получением 3(R₂)-замещенного пентандинитрила;

б) реакцию полученного R₂-замещенного пентандинитрила с алкиловым эфиром муравьиной кислоты в присутствии основания с получением 3(R₂)-2-формилпентандинитрила;

в) последний взаимодействует с гидроклоридом метилового эфира глицина в присутствии ацетата натрия или аммония с получением метил-N-[(3(R₂)-2,4-дициано)-2-бутенил]-глицина;

г) полученный при этом метил-N-[(3(R₂)-2,4-дициано)-2-бутенил]-глицин взаимодействует с алкиловым эфиром хлоруксусной кислоты в присутствии 1,5-диазацикло[4,3,0]нон-5-ена или 1,8-диазацикло[5,4,0]ундек-7-ена с получением метил-3-амино-4-(2-циано-1(R₂)-этил)-1-этил-1Н-пиррол-1,2-дикарбоксилата,

д) полученный метил-3-амино-4-(2-циано-1(R₂)-этил)-1-этил-1Н-пиррол-1,2-дикарбоксилат обрабатывают основанием с получением метил-3-амино-4-(2-циано-1(R₂)-этил)-1Н-пирроло-2-дикарбоксилата.

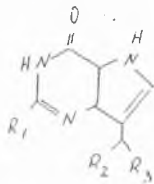
е) последний подвергают взаимодействию с бензоилизотиоцианатом с получением N-бензоил-N'-[4-(2-циано-1(R₂)-этил)-2-метоксикарбонил-1Н-пиррол-3-ил]тиомочевины.

ж) полученную N-бензоил-N'-[4-(2-циано-1(R₂)-этил)-2-метоксикарбонил-1Н-пиррол-3-ил]тиомочевину алкилируют галоидным алкилом с получением N-бензоил-N'-[4-(2-циано-1(R₂)-этил)-2-метоксикарбонил-1Н-пиррол-3-ил]-S-метилтиомочевины;

з) затем N-бензоил-N'-[4-(2-циано-1(R₂)-этил)-2-метоксикарбонил-1Н-пиррол-3-ил]-S-метилтиомочевину обрабатывают метанольным или этанольным раствором аммиака с получением смеси 3(R₂)-3-[2-амино-4-оксо-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]пиримидин-7-ил]пропаннитрила и 3(R₂)-3-[2-метилмеркапто-4-оксо-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]пиримидин-7-ил]пропаннитрила.

9 Способ по п. 8, где R₂ означает фенил.

10 Способ получения производных 7-(CHR₂R₃)-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]-пиримидин-4-она формулы 1

где R₁ - H;

R₂ - фенил, не замещённый или замещённый галоидом или циклогексил;

R₃ - CH₂CN, отличающийся тем, что осуществляют следующие последовательные стадии:

а) реакцию соответствующего циклического альдегида с циануксусной кислотой в присутствии ацетата аммония с получением 3(R₂)-замещённого пентандинитрила;

б) реакцию полученного 3(R₂)-замещенного пентадинитрила с алкиловым эфиром муравьиной кислоты в присутствии основания с получением 3(R₂)-2-формилпентадинитрила,

в) последний подвергают взаимодействию с гидрохлоридом метилового эфира глицина в присутствии ацетата натрия или аммония с получением метил-N-[(3(R₂)-2,4-дициано)-2-бутенил]-глицина;

г) полученный при этом метил-N-[(3(R₂)-2,4-дициано)-2-бутенил]-глицин подвергают взаимодействию с алкиловым эфиром хлоруксусной кислоты в присутствии 1,5-диазабисцикло [4.3.0] нон-5-ена или 1,8-диабисцикло[5.4.0]-ундек-7-ена с получением метил-3-амино-4(2-циано1(R₂)-этил)-1-этил-1Н-пиррол-1,2-дикарбоксилата;

д) метил-3-амино-4(2-циано1(R₂)-этил)-1-этил-1Н-пиррол-1,2-дикарбоксилат обрабатывают основанием с получением метил-3-амино-4(2-циано1(R₂)-этил)-1Н-пиррол-2-карбоксилата;

е) затем метил-3-амино-4(2-циано1(R₂)-этил)-1Н-пиррол-2-карбоксилат подвергают взаимодействию с диметилацеталем диметилформамида с получением метил-4-(2-циано1(R₂)-этил)-3-[N-

(диметиламинометил)амино]-1Н-пирроло-2-карбоксилата, и

ж) метил-4-(2-циано1(R₂)-этил)-3-[N-(диметиламинометил)амино]-1Н-пирроло-2-карбоксилат обрабатывают метанольным раствором аммиака с получением 3(R₂)-3-[4-оксо-3Н,5Н-пирроло[3,2-d]пиримидин-7-ил]пропаннитрила.

(11) I 990149

(21) 95/000630

(22) 14.07.95

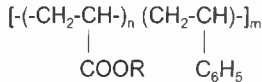
(51) C 08 F 12/08

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Fərzəliyev Vaqif Məcid oğlu
Əhmədova Xatirə Ələddin qızı
İsakov Elxan Urşan oğlu
Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu
Əhmədov Ələddin İslam oğlu

(54) Alkilakrilatin stirolla birgə polimeri sürtgü yağlarına bifunksional aşqar kimi.

(54)(57)

Harada ki, $n=2-3$, $m=17-24$

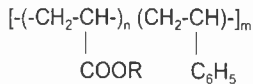
Olan alkilakrilatin stirolla birgə polimeri sürtgü yağlarına özlülük və depressor aşqarı kimi.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
Ахмедова Хатира Аладдин кызы
Исаков Эльхан Уршан оглы
Садыхов Камиль Исмаил оглы
Ахмедов Аладдин Ислам оглы

(54) Соплимер алкилакрилата со стирилом в качестве бифункциональной присадки к смазочным маслам.

(54)(57) Соплимер алкилакрилата со стирилом общей формулы:

где $n=2-3$, $m=17-24$

в качестве вязкостной и депрессорной присадки к смазочным маслам.

- (11) | 990188
 (21) 94/000353
 (22) 29.04.94
 (51) C 08 F 214/02, 8/38
 (71)(73) "Azərikimya" İxtisasartırma İnstitutu
 (72) Məmmədov Camal Veys oğlu
 Məmmədov Zakir Abdulla oğlu
 Şərifov Cabil Soltan oğlu
 Əhmədov Şamxal Mustafa oğlu
 Eminov Rafiq Heydər oğlu
 Həsənov Həsən Məmməd oğlu
 İsrəfilov Yaqub Məhəmməd oğlu
 Quliyev Abbas Məhəmməd oğlu
 (54) Polietilenin kükürlə xlorlaşma üsulu.

(54)(57) Polietilenin dördxlorlu karbon məhlulunda xlorla, sulfoxlorlaşdırıcı agentlə və inisiatorla qızdırılmaqla sulfoxlorlaşdırılması üsulu onunla fərqlənir ki, sulfoxlorlaşdırıcı agent kimi elementar kükürd, sulfoxlorlaşdırma prosesinin inisiatoru kimi isə 2,4-dixlorbenzoilin peroksidi və malein anhidridinin polietilenin çəkisindən 0,2 : 0,2 miqdarında qarışığı istifadə olunur.

- (71)(73) Институт Повышения Квалификации "Азерхимия"
 (72) Мамедов Джамал Вейс оглы
 Мамедов Закир Абдулла оглы
 Шарифов Джабиль Солтан оглы
 Ахмедов Шамхал Мустафа оглы
 Эминов Рафик Гейдар оглы
 Гасанов Гасан Мамед оглы
 Исрафилов Ягуб Магамед оглы
 Кулиев Абас Магамед оглы
 (54) Способ сульфохлорирования полиэтилена.

(54)(57) Способ сульфохлорирования полиэтилена в растворе четырёххлористового углерода при нагревании с хлором. Сульфохлорирующим агентом и инициатором, отличающийся тем, что в качестве сульфорирующего агента используют элементарную серу, а в качестве инициатора процесса сульфохлорирования используют смесь перекиси 2,4-дихлорбензоила и малеинового ангидрида в количестве 0,2:0,2 от веса полиэтилена.

- (11) P 990110
 (21) 95/000432
 (22) 23 11 94
 (51) C 08 F 240/00
 (71)(73) Azərbaycan EA Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu
 (72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu
 Sədixov Fikrət Məmməd oğlu
 Hüseynov Zamin Mireli oğlu
 Babayev Əbulfəz İsmayıl oğlu
 Fəhadova Gülarə Məmmədtağı qızı
 Hacıyev Tofiq Abasoviç
 Vəzirov Şamil Süleyman oğlu
 Əzizov Akif Həmid oğlu
 Abadzadə Həqiqət İdris qızı
 Əliyev Aləm Gülməmməd oğlu
 (54) Pirolozin maye məhsulunun emalı üsulu.

(54)(57) Polimerləşmə və Al-Co-Mo katalizatorunun iştirakı ilə hidrogenləşdirməklə oktanlı avtomobil benzini komponenti almadan ibarət pirolizin maye məhsullarının emalı üsulu onunla fərqlənir ki, pirolizin maye məhsullarından ayrılmış C_5 və C_6-C_9 fraksiyalının qarışığı əvvəlcə inisiator iştirakı ilə 0,7-0,3 MPa təzyiqdə, 140-180° C temperaturda, sonra isə 230-250° C temperaturda polimerləşdir.

Sonra polimerizatdan neft polimer qatranını ayıraraq, qalığı ardıcıl olaraq Al-Co-Mo və Pd katalizatorları üzərində hidrogenləşdirirlər.

Bu usul onunla fərqlənir ki, katalizatorada aktiv metalların miqdarı 17,8-20,0% təşkil edir və hidrogenləşməni 60-160° C temperaturda, 0,6-1,6 MPa təzyiqdə və 1,0-3,0 saat⁻¹ həcmi sürətlə aparırlar.

- (71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН
 Азербайджанской Республики
 (72) Рустамов Муса Исмаил оглы
 Садыхов Фикрет Мамед оглы
 Гусейнов Замин Мирали оглы

Бабаев Абульфаз Исмаил оглы
 Фархадова Гюлара Мамедтаги кызы
 Гаджиев Тофик Абасович
 Везиров Шамиль Сулейман оглы
 Азизов Акиф Гамид оглы
 Абадзаде Агигат Идрис кызы
 Алиев Алем Гюльмамед оглы

(54) **Способ переработки жидких продуктов пиролиза.**

(54)(57) Способ переработки жидких продуктов пиролиза, включающий полимеризацию и гидрирование на Al-Co-Mo катализаторе с получением высокооктанового компонента автомобильного бензина, отличающийся тем, что полимеризации подвергают смесь фракции C_5 и C_8-C_9 , выделенных из жидких продуктов пиролиза сначала в присутствии инициатора при температуре $140-180^{\circ}C$ и давлении $0,7-0,3$ МПа, а затем при температуре $230-250^{\circ}C$, после чего из полимеризата выделяют нефтеполимерную смолу, а остаток гидрируют последовательно на Al-Co-Mo и Pd-ом катализаторах.

Вышеуказанный способ отличается тем, что суммарное содержание активных металлов катализаторов составляет $17,8-20,0\%$ и гидрирование проводят при температуре $60-160^{\circ}C$, давлении $0,6-1,6$ МПа, объёмной скорости подачи сырья $1-3$ час⁻¹.

(11) i 990137

(21) 96/000687

(22) 19.10.95

(51) C 08 G 63/52

(71)(73) Azərbaycan EA Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Vəzirov Şamil Süleyman oğlu

İbrahimova Minəvər Cəfər qızı

Əzizov Akif Həmid oğlu

Əliyeva Reyhan Vəli qızı

(54) Doymamış oliqofirlərin alınması üsulu.

(54)(57) 1. Doymamış oliqoefirlərin alınması üsulu, trietilamin katalizatoru iştiraki ilə propilen oksidi və ikiasanlı karbon turşularının anhidridlərinin sooliqomerləşməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, sooliqomerləşməni həlledici mühitində, propilen oksidinin ikiasanlı karbon turşularının anhidridlərinin və akril turşularının qlisidil efirinin, müvafiq olaraq 1,2:0,2:0,8-0,2:8 molyar nisbətində akril və ya metakril turşularının qlisidil efirinin iştiraki ilə aparılır.

2. 1-ci bənd üzrə üsul, həlledici kimi reaksiya qarışığına görə 1:2-4 kütlə nisbətində götürülmüş propilen oksidi və ya aromatik karbohidrogendən istifadə edilməsi ilə fərqlənir.

3. 2-ci bənd üzrə üsul, aromatik karbohidrogen kimi etilbenzol və ya ksilollardan istifadə edilməsi ilə fərqlənir.

4. 3-cü bənd üzrə üsul, sooliqomerləşmə prosesinin 90-100° C temperaturda aparılması ilə fərqlənir.

(71)(73) Институт Нефтехимических процессов
им. Мамедалиева АН Азербайджанской Республики.

(72) Везиров Шамиль Сулейман оглы
Ибрагимова Минавар Джафар кызы
Азизов Акиф Гамид оглы
Алиева Рейхан Вели кызы

(54) Способ получения ненасыщенных олигоэфиров.

(54)(57) 1. Способ получения ненасыщенных олигоэфиров соолигомеризацией окиси пропилена и ангидридов дикарбоновых кислот в присутствии катализатора-триэтиламина, отличающийся тем, что соолигомеризацию проводят в среде растворителя, в присутствии глицидилового эфира акриловой или метакриловой кислоты при молярном соотношении окись пропилен: ангидрид дикарбоновой кислоты: глицидиловый эфир акриловых кислот – 1,2:0,2:0,8-0,2:0,8.

2. Способ по пункту 1, отличающийся тем, что в качестве растворителя используют либо окись пропилена, либо ароматический углеводород, взятый в количестве 1:2-4 мас. по отношению к реакционной смеси.

3. Способ по п.2, отличающийся тем, что в качестве ароматического углеводорода применяли этилбензол или ксилолы.

4. Способ по п.3, отличающийся тем, что олигомеризацию проводят при температуре 90-100°С.

№ 090109

№ 05/000441

№ 28 IX 94

№ 08 L

№ Abasov Səməndər Abas oğlu

Rəhimov Yaşar Hüseyn oğlu

Ramazanov Məhəmmədəli Əhməd oğlu

Ələkbərov Vilayət Ələkbər oğlu

Əfəndiyeva Züleyxa Çinqiz qızı

54) Polimer kompozisiya.

54)(57) Stabiləşdirici əlavə edilmiş poliiolefin əsasında alınmış polimer kompozisiyalardan fərqli olaraq, əlavə kimi o-o-di-n-krezilditiofosfor turşusundan, bağlayıcı kimi polipropilen komponentlərindən aşağıdakı kütlə% nisbətində istifadə olunur

o-o-di-n-krezilditiofosfor turşusu	*	0,25
polipropilen	*	qalanı

76) Абасов Самандар Абас оглы
Рагимов Яшар Гусейн оглы
Рамазанов Мамедали Ахмед оглы
Алекперов Вилаят Алекпер оглы
Эфендиева Зулейха Чингиз кызы

54) Полимерная композиция.

54)(57) Полимерная композиция на основе полиолефинов со стабилизирующими добавками, отличающаяся тем, что в качестве добавки она содержит o-o-ди-п-крезилдитиофосфорную кислоту, а связующим является полипропилен при следующем соотношении компонентов мас %:

o-o-di-n- крезилдитиофосфорная кислота	0,25
полипропилен	остальное

(11) İ 990187

(21) 98/001044

(22) 26.06.97

(51) С 09 К 7/02

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

Şaronova İrina Aleksandrovna

Tagiyeva Mahirə Ramiz qızı

Əhmədov Fəriz Fikrət oğlu

(54) Neft quyularını yumaq üçün maye.

(54)(57) Neft quyularını yumaq üçün sudan və əlavələdən ibarət olan yuyucu maye onunla fərqlənir ki, əlavə kimi bakterisidlərdən, əsasən 0,05-0,1% triklozan və ya triklokarbandan istifadə olunur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АЗНИПИНефть

(72) Хасаев Ариф Муртуз Али оглы

Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы

Шаронова Ирина Александровна

Тагиева Махира Рамиз кызы

Ахмедов Фариз Фикрет оглы

(54) Жидкость для промывки нефтяных скважин.

(54)(57) Жидкость для промывки нефтяных скважин на основе воды и добавок, отличающаяся тем, что в качестве добавок содержит бактерициды преимущественно триклозан или триклокарбан в количестве 0,05-0,1%.

(11) P 990112

(21) 93/000062

(22) 29.03.93

(51) С 10 В 55/00

(71)(73) Azərbaycan EA Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Indukov Nikolay Mixayloviç
Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

(54) Neft koksunun alınma üsulu.

(57) Neft qalıqlarının hava oksigeni ilə oksidləşməsi və onların
onlardan yavaş koklaşması ilə neft koksunun alınma üsulu
onunla fərqlənir ki, neft qalıqlarının oksidləşməsi 370-380° S
temperaturda, havanın xüsusi sərfi saatda 90-100 l/kg xammal
həcmi ilə 1-2 saat müddətində aparılır.

(73) ИНХП АН Азербайджанской Республики.

(73) Индюков Николай Михайлович
Рустамов Муса Исмаил оглы

(54) Способ получения нефтяного кокса.

(57) Способ получения нефтяного кокса включающий
стадии окисления нефтяных остатков кислородом воздуха и
последующее их замедленное коксование при повышенной
температуре, отличающийся тем, что окисление нефтяных
остатков проводят при температуре 370-380° С, удельном
расходе воздуха 90-100 л/кг сырья в час в течении 1-2 часов.

(11) 990122

(21) 98/001078

(22) 26.02.98

(51) C 10 C 33/04

(71)(73) "ALKAN Ltd" Elmi-Texnoloji Məhdud Məsuliyyətli
Cəmiyyət

(72) Həsənov Aydın İnşalla oğlu

Hümbətov Həsən Həşim oğlu

Sadıxov Fikrət Məmməd oğlu

Qurbanov Rəhman Əliskəndər oğlu

Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Tağızadə İsrəfil Məmməd oğlu

Əliyev Qədir Paşa oğlu

Axundov Firəddin Murtuz oğlu

Muxtarov Ziyadxan Əli oğlu

Tosoyev Eldar Kazim oğlu

(54) Neftin susuzlaşdırılması və duzsuzlaşdırılması üsulu.

(54)(57) Neftin susuzlaşdırılması və duzsuzlaşdırılması usulu, tərkibi etilen oksid və propilen oksid blokopolimeri olan deemulqatorun neft emulsiyasına yeridilməsi daxil olmaqla onunla fərqlənir ki, deemulqator kimi tərkibində etilen oksid və propilen oksid blokopolimerlərinin qatışığı və 10%-dən artıq olmayan ionogen və neionogen səthi feal maddələrdən istifadə olunur.

(71)(73) Научно-технологическое Общество с Ограниченной Ответственностью "Алкан Лтд"

(72) Гасанов Айдын Иншалла огл

Гумбатов Гасан Гашим оглы

Садыхов Фикрет Мамед оглы

Гурбанов Рахман Алискендер оглы

Рустамов Муса Исмаил оглы

Тагизаде Исрафил Мамед оглы

Алиев Гадир Паша оглы

Ахундов Фираддин Муртуз оглы

Мухтаров Зиядхан Али оглы

Тосойев Эльдар Кязим оглы

(54) Способ обезвоживания и обессоливания нефти.

(54)(57) Способ обезвоживания и обессоливания нефти путём введения в водонефтяную эмульсию дезэмульгатора на основе блоксополимера окиси этилена и окиси пропилена, отличающийся тем, что в качестве дезэмульгатора используют смесь блоксополимера окиси этилена и окиси пропилена и не более 10% ионогенных и неиногенных ПАВ.

(11) I 990186

(21) 97/000913

(22) 10 08 95

(51) C 10 G 19/04, C 10 G 27/08

(71)(73) Şevron, US

(72) Mazqarov Əhmət Mazqaroviç

Vildanov Azad Faridoviç

Bajirova Nailə Qilmutdinovna

Nizamutdinova Gülnarə Burxanovna

Suxov Serqey Nikolayeviç

Neft

və qaz kondensatlarının aşağımolekullu

(54) merkaptanlardan təmizlənməsi üsulu.

(54)(57) Ftalosianin katalizatorunun iştirakı ilə qələvi metalın sulu məhlulunda havanın oksigeni ilə işlənmək yolu ilə neft və qaz kondensatın aşağı molekullu merkaptanlardan təmizlənməsi (təmizlənməsi) üsulu onunla fərqlənir ki, katalizator kimi kobalt dixloroksidisulfoftalosiionindən istifadə edilir ki, o kobalt və qələvi metalın sulu məhlulunun konsentrasiyasını 20% küt-yə qaldırmaqla hazırlanmış katalizator kompleksi şəklində $0,5 \cdot 10^{-5}$ – $2,5 \cdot 10^{-5}$ % küt. miqdarında xammala arasıkəsilmədən daxil edilir və proses $40-60^{\circ}\text{C}$ temperaturda və $1,0-1,4$ MPa təzyiqində aparılır.

(71)(73) Шеврон, США

(72) Мазгаров Ахмет Мазгарович

Вильданов Азад Фаридович

Бажирова Наиля Гильмутдинова

Низамутдинова Гюльнара Бурхановна

Сухов Сергей Николаевич

(54) Способ очистки нефти и газоконденсата от низкомолекулярных меркаптанов.

(54)(57) Способ очистки нефти и газоконденсата от низкомолекулярных меркаптанов путём обработки кислородом воздуха в водном растворе щёлочи в присутствии фталоцианинового катализатора с последующим отделением очищенного сырья от водного раствора щёлочи, отличающийся тем, что в качестве катализатора используют дихлордиоксидисульфопталоцианин кобальта, который непрерывно вводят в сырьё в количестве $0,5 \cdot 10^{-5} - 2,5 \cdot 10^{-5}$ мас. в виде катализаторного комплекса, приготовленного растворением дихлордиоксидисульфопталоцианина кобальта в 1%-ном мас. водном растворе щёлочи с последующим доведением концентрации водного раствора щёлочи до 20% мас., и процесс проводят при температуре $40-60^{\circ}\text{C}$ и давлении $1,0 - 1,4$ МПа.

(11) I 990183

(21) 98/001051

(22) 19.02.98

(51) C 10 G 73/00, 73/24

(71)(73) Azərbaycan EA Y.H.Məmmədliyəv adına Neft-kimya prosesləri institutu

(72) Abdullayev Elmar Şahmar oğlu

Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Abbasov Vaqif Məhərrəm oğlu

Sultanov Sultan Əskər oğlu

(54) Neftin distillə məhsullarının parafinsizləşdirilməsi üsulu.

(54)(57) 1. Distillə olunmuş neft məhsullarının karbamidin sulu izopropil spirti məhlulu ilə parafinsizləşdirilməsi, alınmış kompleksin ayrılması və sonra onun pillələ

rə yüngül neft fraksiyasında yuyulması, kompleksin parçalanması, parafinin ayrılması üsulu onunla fərqlənir ki, regenerasiya olunmuş izopropil spirtinin xammal olan dizel fraksiyasında həll edib, karbamid məhlulu ilə onun kristallaşma temperaturunda qarışdırılır.

2. Üsul 1 bənd üzrə onunla fərqlidir ki, izopropil spirti ilə dizel fraksiyası qarışığının temperaturu 30-45⁰ C həddində olur.

3. Üsul 1 bənd üzrə onunla fərqlidir ki, məhlulun kristallaşma temperaturu 45-55⁰ C həddində olur.

4. Üsul 1 bənd üzrə onunla fərqlidir ki, kompleksin yuyulması pilləsindən alınan ekstrakt məhlulu ilə kompleksin suspenziyası ilə qarışdırılması temperaturu reaksiya qarışığının temperaturundan 10-15⁰ C çox olmalıdır.

5. Üsul 1 bənd üzrə onunla fərqlidir ki, birinci və ikinci pillədə kompleksin yuyulması prosesi karbamidin kristallaşma temperaturundan 5-10⁰ C aşağı temperaturunda aparılır.

(71)(73) Институт Нефтехимических процессов АН
Азербайджанской Республики им.Ю.Х.Мамедалиева

(72) Абдуллаев Эльмар Шахмар оглы

Рустамов Муса Исмаил оглы

Аббасов Вагиф Магеррам оглы

Султанов Султан Аскер оглы

(54) **Способ депарафинизации дистиллятных нефтепродуктов.**

1. Способ депарафинизации дистиллятных продуктов путём обработки их раствором карбамида в изопропиловом спирте. Отделением образовавшегося от депарафината с последующей ступенчатой комплексом нефтяной фракцией. Разложением комплексом, выделением парафинов, отличающихся тем, что перекристаллизованный изопропиловый спирт растворяют в дистилляте, затем смешивают с карбамидным раствором при температуре кристаллизации карбамида в изопропиловом спирте.
- Способ по п.1, отличающийся тем, что температура смеси дистиллята и изопропилового спирта составляет не менее 30°C и не более 45°C .
- Способ по п.1, отличающийся тем, что температура кристаллизации составляет не менее 45°C и не более 55°C .
- Способ по п.1, отличающийся тем, что экстрактивный раствор на стадии промывки комплекса перемешивают с суспензией комплекса при температуре на $10-15^{\circ}\text{C}$ выше, чем температура реакционной смеси.
- Способ по п.1, отличающийся тем, что промывку комплекса в 2 ступени проводят при температуре на $5-10^{\circ}\text{C}$ ниже температуры кристаллизации карбамидного раствора.

1) I 990181

2) 94/000352

3) 29.04.94

4) C 10 M 111/02

5) (73) Azərbaycan EA Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-kimya prosesləri institutu

6) Həsənov Arif Həsən oğlu

7) Əzizov Akif Həmid oğlu

8) Musayev Musa Ramazan oğlu

9) Əliyeva Leylufər İmran qızı

10) Nədiyev Ənvər Vilayət oğlu

11) Hüseynov Nizami Süleyman oğlu

12) Tormoz mayesi.

(54)(57) Qənəgərçək yağı, butil spirti və boyaqdan ibarət tormoz mayesi onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq onun tərkibində propilenglikolun rektifikasiyasının kub galığı və sürtgü yağları istehsalının aralığı məhsulu olan C₇-C₉ alkilfenollar olur (kütlə hissəsi ilə):

Qənəgərçək yağı	100
Butil spirti	50-70
Propilenglikolun rektifikasiyasının kub galığı	30-50
Alkilfenol C ₇ -C ₉	0,1-0,3
Boya	0,02-0,022

(71)(73) Институт Нефтехимических процессов АН
Азербайджанской Республики

(72) Гасанов Ариф Гасан оглы
Азизов Акиф Гамид оглы
Мусаев Муса Рамазан оглы
Алиева Лейлуфар Имран кызы
Нагиев Анвер Виляят оглы
Гусейнов Низами Сулейман оглы

(54) Тормозная жидкость.

(54)(57) Тормозная жидкость, состоящая из касторового масла, бутилового спирта и красителя, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит кубовый остаток от ректификации пропиленгликоля и алкилфенол C₇-C₉-промежуточный продукт производства присадок к смазочным маслам при следующем содержании компонентов в мас.ч.

Касторовое масло	100
Бутиловый спирт	50-70
Кубовый остаток от ректификации	
Пропиленгликоля	30-50
Алкилфенол C ₇ -C ₉	0,1-0,3
Краситель	0,02-0,022

- (11) I 990189
 (21) 93/000239
 (22) 15.12.93
 (51) C 10 M 133/00, 133/08, C 10 M 133/12-133/14
 (71)(73) "Azərbaykimya" İxtisasartırma İnstitutu
 (72) Məmmədov Camal Veys oğlu
 Fərzəliyev Vəqif Məcid oğlu
 Cavadova Həqiqət Əlişrəf qızı
 Məmmədova Rəna Camal qızı
 Əzimov Vəqif Tumar oğlu
 Rəhimli Vusalə Mahmud qızı
 (54) Sürtkü yağları üçün aşqar.

(54)(57) Xolesterinin lanoturşuları əsasında sürtgü yağları üçün aşqar onunla fərqlənir ki, aşqar tərkibində əsas kimi xolesterin oleonat, xolesterin palminat və monoetanol-amin ilə xolesterin miristat saxlayır.

- (71)(73) Институт Повышения Квалификации "Азербхимия"
 (72) Мамедов Джамал Вейс оглы
 Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
 Джавадова Хагигят Алишраф кызы
 Мамедова Рена Джамал кызы
 Азимов Вагиф Тумар оглы
 Рагимли Вюсала Махмуд кызы
 (54) Присадка к смазочным маслам.

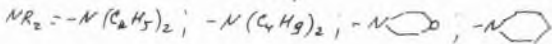
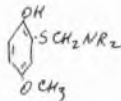
(54)(57) Присадка к смазочным маслам на основе ланокислот холестерина отличающаяся тем, что в качестве основы, присадка содержит продукт конденсации олеоната холестерина и миристана холестерина с моноэтанол-амином

- (11) I 990154
 (21) 95/000439
 (22) 15.12.94
 (51) C 10 M 135/30
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu
 (72) Mövsümlzadə Mirzə Məmməd oğlu
 Novruzova Nazani Aslan qızı
 Əliyev Şahmərdan Ramazan oğlu

Kərimova Yavər Mövsüm qızı

(54) Sürtgü yağlarına antimikrob aşqarlar.

(54)(57) Aşağıdakı ümumi formula malik olan 2-hidroksi-5-metoksitiofenolun aminometil törəmələrinin

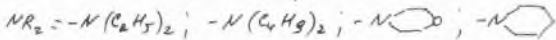
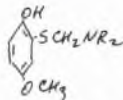
sürtgü yağlarına antimikrob aşqarlar kimi tətbiqi.

(71)(73) Институт Химических Присадок АН Азербайджанской Республики.

(72) Мовсум-заде Мирза Мамед оглы
Новрузова Назани Аслан кызы
Алиев Шахмардан Рамазан оглы
Керимова Явар Мовсум кызы

(54) Антимикробная присадка к смазочным маслам.

(54)(57) Применение аминометильных производных 2-гидрокси-5-метокситиофенолов общей формулы:

в качестве антимикробных присадок к смазочным маслам.

(11) İ 990155

(21) 95/000635

(22) 30.05.95

(51) C 10 M 135/10

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Agayev Əmirçoban Nəsir oğlu

Vəliyeva Səadət Mövsüm qızı

(54) Sürtgü yağlarına sulfonat aşqarının alınma üsulu.

(54)(57) Alkilfenolun formaldehidlə kondensasiya məhsulunun sulfolaşması və ardıcıl olaraq sulfolaşma məhsulunun kalsium hidrokksidlə işləməklə sürtgü yağlarına sulfonat aşqarının alınma üsulu onunla fərqlənir ki, alkilfenol xammalı olaraq hidroxinonun etilen oliqomerinin C₁₂-C₁₈ fraksiyası ilə alkilleşmə məhsulu istifadə edilir.

(71)(73) Институт Химических Присадок АН Азербайджанской Республики.

(72) Садыхов Камил Исмаилоглы

Агаев Амирчобан Насир оглы

Велиева Саадат Мовсум кызы

(54) Способ получения сульфанатной присадки к смазочным маслам.

(54)(57) Способ получения сульфанатной присадки к смазочным маслам путём сульфирования продукта конденсации алкилфенольного сырья с формальдегидом с последующей обработкой продукта сульфирования гидроксидом кальция, отличающийся тем, что в качестве алкилфенольного сырья используют продукт алкилирования гидрохинона олигомерами этилена фракции C₁₂-C₁₈.

(11) İ 990157

(21) 95/000668

(22) 03.05.95

(51) C 10 M 137/06 (137/06, 133/04, 135/02, 14/06, 127/06, 155/02)

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Fərzəliyev Vəqif Məcid oğlu

Kazım-zadə Əli Kazım oğlu

Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Məmmədova Afayət Xəlil oğlu

Cavadova Həqiqət Əlişrəf qızı

Eldarova Rəhilə Hacı qızı

(54) Sürtgü kompozisiyası

(54)(57) Tərkibi neytrallaşdırıcı, antikorroziya - antioksidləşdirici, yuyucu-dispersləşdirici, depressator, köpük-söndürücü aşqarlardan ibarət olan mineral əsasda sürtgü yağı onunla fərqlənir ki, ona neytrallaşdırıcı aşqar-alkilfenol, formaldehid və ammonyak kondensləşməsi məhsulunun karbonatlaşmış kalsium duzu, antikorroziya-antioksidləşdirici aşqar-fosfor 5-sulfidlə işlənmiş alkilfenol, formaldehid və ammonyak kondensləşməsi məhsulunun kalsium duzu komponentləri aşağıdakı nisbətdə daxil edilir; kütlə. %:

Alkilfenol, formaldehid və ammonyak kondensləşməsi məhsulunun karbonatlaşmış kalsium duzu (IXP-130)	3-4
Fosfor 5sulfidlə işlənmiş-alkilfenol, formaldehid və ammonyak kondensləşməsi məhsulunun kalsium duzu (IXP-221)	2,0-2,4
Barium sulfonat aşqarı (SB-3)	2,5-3,0
Polialkenilsuksinimid (S-5A)	1,2-1,3
Depressator AzNİİ	0,4-0,5
Polimetilsiloksan (PMS-200A)	0,002-0,004
Mineral yağ	100 qədər.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики.

(72) Фəрзəлиев Вəгиф Мəджид оғлы

Кязим-заде Али Кязим оғлы

Мустафаев Назим Пирмамед оғлы

Мамедова Афаят Халил кызы

Джавадова Хагигат Алиашраф кызы

Эльдарова Рахила Гаджи кызы

(54) Смазочная композиция.

(54)(57) Смазочная композиция на основе минерального масла, содержащая нейтрализующую, антиокислительно-противокоррозионную, моюще диспергирующую, депрессорную, антипенную присадки, отличающаяся тем, что в качестве нейтрализующей присадки содержит карбонатированную кальциевую соль продукта конденсации алкилфенола с формальдегидом и аммиаком, а в качестве антиокислительно-противокоррозионной – кальциевую соль продукта конденсации алкилфенола, формальдегида и аммиака, обработанного пентасернистым фосфором при следующем соотношении компонентов, мас.%,

Карбонатированная кальциевая соль продукта конденсации алкилфенола, формальдегида и аммиака (ИХП 130)	3-4
Кальциевая соль продукта конденсации алкилфенола, формальдегида и аммиака, обработанного пентасернистым фосфором (ИХП 221)	2,0-2,4
Бариевая сульфонатная присадка(СБ 3)	2,5-3,0
Полиалкенилсукцинимид (С-5А)	1,2-1,3
Депрессатор АзНИИ	0,4-0,5
Полиметилсилоксан (ПМС 200А)	0,002-0,004
Минеральное масло	до 100.

(11) İ 990115

(21) 93/000103

(22) 05.08.93

(51) С 12 G 3/04

(76) Mustafayev Yunis Novruz oğlu

Zeynalov Alim Mürsəl oğlu

Əliyev Aydın Məmmədli oğlu

Kərimova Tahirə Qədir qızı

(54) «AZƏRBAYCAN» arağının istehsal üsulu.

(54)(57) Arağ istehsalı üsulu, aktivləşdirilmiş kömürdən suyun süzülmesini, sulfokömürlə yumşaldılmasını, suyun spirtlə

qarışdırılması yolu ilə qarışığın alınmasını, aragın hazır olanadək saxlanması və qablaşdırılmasını nəzərdə tutub, onunla fərqlidir ki, qarışığı azotla barbotlaşdırırlar, alınmış aragı 6-8 saat müddətində 18-22°C-də hazır olmaq üçün saxlayırlar.

- (76) Мустафаев Юнис Новруз оглы
Зейналов Алим Мурсал оглы
Алиев Айдын Мамедали оглы
Керимова Таира Гадир кызы

(54) Способ производства водки "Азербайджан".

(54)(57) Способ производства водки, предусматривающий фильтрацию воды через активированный уголь, смягчение воды сульфоглём, получение сортировки путём смешивания воды со спиртом, выдержку водки и розлив, отличающийся тем, что через сортировку барботируют азот, а выдержку водки осуществляют в течении 6-8 часов при 18-22° С.

- (11) I 990116
(21) 94/000262
(22) 24.01.94
(51) C 12 G 3/04

- (76) İbrahimov Kamal Ramazan oglu
Quliyev Alim Nəsrəddin oglu
Məmmədov Mirabbas Həmid oglu
Zeynalov Alim Mürsəl oglu

(54) «ZEYNALOV» aragın istehsal üsulu.

(54)(57) Arağ istehsalı üsulu, aktivləşdirilmiş kömürdən suyun süzülmesini, sulfokömürlə yumşaldılmasını, suyun spirtlə qarışdırılması yolu ilə qarışığın alınmasını, aragın hazır olanadək saxlanması və qablaşdırılmasını nəzərdə tutub, onunla fərqlidir ki, qarışığı almaqdan qabaq sudan qazşəkilli oksigeni çıxarırlar, aragı tam hazır olmaq üçün 4-6 saat müddətində 16-22°C-də saxlayırlar.

- (76) Ибрагимов Камал Рамазан оглы
Кулиев Алим Насреддин оглы
Мамедов Мираббас Гамид оглы
Зейналов Алим Мурсал оглы

(54) Способ производства водки "Зейналав".

(54)(57) Способ производства водки, предусматривающий фильтрацию воды через активированный уголь, смягчение воды сульфоглём, получение сортировки путём смешивания воды со спиртом, выдержку водки и розлив, отличающийся тем, что перед получением сортировки из воды удаляют газообразный кислород, а выдержку водки осуществляют в течении 4-6 часов при 16-22⁰ С.

(11) İ 990163

(21) 96/000754

(22) 13.07.95

(51) С 22 В

(76) İsrafilov Telman Davud oğlu

(54) Yüksək temperatur və təzyiqdə fasiləsiz qələviləşdirmə qurğusu.

(54)(57) Klapanlı yemləyici-kamera, konik dibli sərf-kamerası, bir-birinin üstündə yerləşən konus dibli və qızdırıcı elementli kipqab-kamerası olan yüksək temperatur və təzyiqdə fasiləsiz qələviləşdirmə qurğusu onunla fərqlənir ki, keçidlə bir-birinə birləşdirilmiş kipqab-kameraları sərf kamerasının içində quraşdırılır və yuxarı kipqab-kamera borucuqla atmosfərə açılır.

(76) Исрафилов Тельман Давуд оглы

(54) Устройство непрерывного выщелачивания при высоких температурах и давлениях.

(54)(57) Устройство непрерывного выщелачивания при высоких температурах и давлениях, содержащее питательную камеру с клапанами, расходную бункер-камеру с коническим дном. Автоклав-камеры, расположенные одна над другой с коническими днищами и нагревательным элементом, отличающееся тем, что автоклав-камеры установлены в бункер-камере и соединены между собой проходом, а верхняя автоклав-камера соединена патрубком с атмосферой.

(11) İ 990164

(21) 96/000755

(22) 13.07.95

(51) C 22 B

(76) İsrafilov Telman Davud oğlu

(54) Yüksək temperatur və təzyiqdə fasiləsiz qələviləşdirmə qurğusu.

(54)(57) Klapanlı doldurucu yuxarı və konus dibində boşaldıcı aşağı deşkiləri olan sərf-kamerası bir-birinin üstündə yerləşdirilən konus dibli və içərisi qızdırıcı elementli silindr şəkilli kipqab-kameraları olan yüksək temperatur və təzyiqdə fasiləsiz qələviləşdirməkdən ötrü qurğu onunla fərqlənir ki, sıxılmış hava üçün ştuser və yemləyici-kameraların borucuqları quraşdırılmış konus şəkilli dib borucuqla silindr şəkilli, oxları boyu yuxarıdan və aşağıdan deşkiləri olan kipqab-kamerasının tutumu ilə birləşdirilir və axırncı kipqab-kameranın tutumu yuxarıdan borucuqla atmosfərə açılır.

(76) Исрафилов Тельман Давуд оглы

(54) Устройство для непрерывного выщелачивания при высоких температурах и давлениях.

(54)(57) Устройство непрерывного выщелачивания при высоких температурах и давлениях, содержащее расходные бункер-камеры с коническими днищами, с верхними загрузочными и нижними разгрузочными отверстиями с клапанами, цилиндрическими автоклав-камерами, расположенными одна над другой с коническими днищами и нагревательными элементами, установленные в автоклав-камерах, отличающиеся тем, что конические днища, куда смонтирован штуцер для сжатого воздуха и патрубок разгрузочных бункер-камер, соединяют патрубком полость цилиндрической автоклав-камеры с выполненными по их оси сверху и снизу отверстиями, и герметично соединёнными между собой патрубками каскадно, и полость последней автоклав-камеры сверху соединена патрубком с атмосферой.

(11) İ 990160

(21) 95/000635

(22) 15.09.98

(51) C 23 F 11/08

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xalıqova Xuraman Əkbər qızı

Qurbanov Müseyib Mahmud oğlu

Zeynalov Sabir Dadaş oğlu

Canibəyov Tofiq Hacı-Ağa oğlu

(54) Korroziya inqibitoru.

(54)(57) Tərkibində yağ turşusu olan korroziya ingibitoru yağ turşusu əvəzinə birli alifatik amin duzlarının sintetik yağ turşularının (C_{17} - C_{20}) aminləşmə məhsulları izopropanolda məhlulundan və əlavə olaraq dibutoksiaminopropilaminin hidroxlorid duzu məhlulundan ibarət olub komponentlər arasındakı nisbət 1:1 bərabər olması ilə fərqlənir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный научно-исследовательский и проектный институт нефтяной промышленности

(72) Халыгова Хураман Акпер кызы

Гурбанов Мусейб Махмуд оглы

Зейналов Сабир Дадаш оглы

Джанибеков Тофик Гаджи-Ага оглы

(54) Ингибитор коррозии.

(54)(57) Ингибитор коррозии, содержащий жирные кислоты, отличающийся тем, что в качестве жирных кислот содержит раствор солей первичных алифатических амино-продукты аминирования синтетических жирных кислот C_{17} - C_{20} в изопропанолу и дополнительно раствор солянокислой соли дибутоксиаминопропиламина при соотношении компонентов равном 1:1.

BÖLMƏ D.

Toxuma mallar və kağız.

РАЗДЕЛ D.**Текстиль и бумага.**

(11) İ 990146

(21) 94/000317

(22) 25.03.94

(51) D 09 F 2/00, D 01 D 5/06

(71)(73) Lensing Aktiengesellschaft, AU

(72) Hartmut Ruf

Markus Eyble

Raymund Yurkovits

(54) Sellüloz lifinin alınma üsulu və liosel növlü sellüloza lifi.

(54)(57) 1. Sellüloz lifin hazırlanması üsulu, belə ki, üçlü aminoksidin sellüloz məhlulunu, filyerin əyirici dəliyindən sıxıb keçirirlər və sıxışdırılmış elementar sapları dartaraq, hava yarığı vasitəsilə, çökdürücü vannaya verirlər, onunla fərqlənir ki, üsulu elə yerinə yetirirlər ki, hava yarığının uzunluğunun 30 mm-dən çox nəzərdə tutulması şərtinə riət etməklə,

$$51,4+0,033xD+1937xM^2-7,18xT-0,094xL-2,50xF+0,045xF^2,$$

riyazi ifadəsindən alınmış hesabat nəticəsinin maksimal qiyməti, 10 ədədinə bərabər olsun, həmin riyazi ifadədə:

D-dəliyin diametri, mm.

M- əyirmə kütləsinin dəliyə sıxışdırılması, q/dəq.

T- ayrı-ayrı sapların titri, dtex.

L-hava yarığının uzunluğu, mm.

F-hava yarığında havanın nəmliyidir, q su/kq hava

2. 1-ci bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, üsulu elə yerinə yetirirlər ki, riyazi ifadədən alınmış hesabat nəticəsinin maksimal qiyməti, 5 ədədinə bərabər olsun.

3. 1 və ya 2 bəndi üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, əyirmə kütləsinin dəliyə sıxışdırılması, 0,025-dən 0,05 q/dəq qədər təşkil edir.

4. 1-3-cü bəndlərindən biri və ya bir neçəsi üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, hava yarığının uzunluğu, 100 mm-dən az nəzərdə tutulub.

5. 1-5 bəndlərinin suları ilə alınan aşağı fibrilləşmə meylli liosel növlü sellüloz lifi.

(71)(73) Ленцинг Актиенгезельшафт, АТ

(72) Хартмут Руф

Айбл Маркус

Раймунд Юркович

(54) Способ изготовления целлюлозного волокна и целлюлозное волокно типа лиоцель.

(54)(57) 1. Способ изготовления целлюлозного волокна, в котором раствор целлюлозы в третичной аминокислоте вытесняется через прядильные отверстия фильеры и выжатые элементарные нити подаются через воздушную щель с вытяжением в осадительную ванну, отличающийся тем, что способ проводится таким образом, чтобы математическое выражение

$$51,4+0,033xD+1937xM^2-7,18xT-0,094xL-2,50xF+0,045xF^2,$$

где,

D-диаметр отверстия, мм

M-вытеснение прядильной массы на отверстия в г/мин.

T-титр отдельной нити в dtex

L-ширина воздушной щели в мм.

F-влажность воздуха в воздушной щели, в г.воды/кг, воздуха, давало максимально число 10 при условии, что ширина воздушной щели предусматривается больше 30 мм.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что способ проводится таким образом, чтобы математическое выражение давало максимально число 5.

3. Способ по одному из пунктов 1 или 2, отличающийся тем, что вытеснение прядильной массы на отверстие составляет от 0,025 до 0,05г/мин.

4. Способ по п.п. 1 или 2, отличающийся тем, что в фильере с отверстиями, диаметр которых составляет 70-100мм., влажность воздуха в воздушной щели устанавливается от 20 до 30г.воды/кг воздуха.

5. Целлюлозное волокно вида лиоцель с сниженной склонностью к фибриллированию, получаемое по способу пунктов 1-5.

BÖLMƏ E. TİKİNTİ, MƏDƏN İŞLƏRİ.

РАЗДЕЛ E. СТРОИТЕЛЬСТВО, ГОРНОЕ ДЕЛО.

(11) I 990143

(21) 94/000341

(22) 21.07.94

(51) E 02 F 7/00

(71)(73)Azərbaycan Su Problemləri Elmi-tədqiqat İnstitutu

(72) Bağirov Məmməd Nəcəf oğlu

Qasımov Ağabala Sahib oğlu

Hacıəliyev Akif Təhməz oğlu

(54) Üfüqi durulducunu yuma üsulu.

(54)(57) Üfüqi durulducunu yuma üsulu, durulducu kameranın dibində yığılan çöküntülərin 45° bucaq altında verilən şırnağın enerjisi ilə yumşaldılmasından və lazımı konsistensiya alınan pulpanın yuyucu kollektor vasitəsi ilə kənara nəql edilməsindən ibarət olub onunla fərqlənir ki, çöküntüləri yuyub aparmaq üçün yuyucu suyun sərf edilməsi qarşı-qarşıya qoyulmuş ayırıcı divarlarda düzəldilmiş su buraxan dəliklərdən yerinə yetirilir, belə ki, su buraxan dəliklər ayırıcı divarların bir bərabərdə uzununu və boyunca yerləşdirilib, su buraxan dəliklərin diametrini isə ayırıcı divarların hündürlüyü boyunca suyun təzyiqinin azalmasından asılı olaraq artırılır və bir-birinə paralel olan maili xətlər üzərində yerləşdirirlər.

(71)(73) Азербайджанский
Институт водных проблем.

Научно-Исследовательский

(72) Багиров Мамед Наджаф оглы
 Касимов Агабала Сахиб оглы
 Гаджалиев Акиф Тахмаз оглы

(54) Способ промывки горизонтального отстойника.

(54)(57) Способ промывки горизонтального отстойника, включающий разжижение накапливаемых на дне камер отстойника насосов энергией подающих струй, направленных на насосы под углом 45° к горизонту, образование в результате этого пульпы необходимой консистенции, транспортирование пульпы в промывной коллектор и далее по нему за пределы отстойника, отличающийся тем, что подачу промывного расхода на насосы для смыва осуществляют из водовыпускных отверстий, устроенных в двух противоположных разделительных стенках, причём водовыпускные отверстия расположены равномерно по всей длине и высоте разделительных стенок, а диаметр водовыпускных отверстий увеличивают по высоте разделительных стенок в связи с уменьшением напора воды над водовыпускными отверстиями, размещаемыми на параллельных друг другу наклонных линиях.

(11) İ 990169

(21) 96/000799

(22) 28.12.95

(51) E 21 B

(71)(73) Potaşnikov Vladimir Daniloviç

(72) Potaşnikov Vladimir Daniloviç

Potaşnikov Dmitriy Daniloviç

(54) Quyunun istiqamətli qazılmasının pilləli quraşdırılması.

(54)(57) Quyunun istiqamətli qazılmasının quraşdırılmasının tərkibində yönəldirici ştanq (1), ştanqın aşağı ucunda işçi elementləri (3) olan balta (2), ştanqın yuxarı ucu ilə birləşdirilmiş işçi elementləri (5) olan genişləndirici (4) vardır, yönəldici ştanqın üstündə baltanın (2) və genişləndiricinin (4) arasında elastik dayaq plankalı (9) mərkəzləşdirici (6) belə yerləşdirilib ki, mərkəzləşdiricinin (6) köndələn oxun baltanın (2) işçi qırağına və genişləndiricinin işçi qırağına məsafələrin nisbi genişləndiricinin (4) və baltanın (2) işçi qıraqların dayaq səthlərin nisbətində bərabərdir və bu quraşdırılma onunla fərqlənir ki, baltanın (2) və

genişləşdiricinin (4) işçi elementləri (3 və 5) birtipli hazırlanıb və həmin zaman genişləşdiricinin (4) və baltanın (2) diametrləri.

$$1,36 \leq D_p/D_d < 2,0$$

nisbətə uyğun seçilib,

burada D_p – genişləşdiricinin (4) diametri, m;

D_d – baltanın (2) diametri m;

Mərkəzləşdiricinin (6) xarici diametri D_m isə aşağıdakı nisbətdən təyin edilir:

$$D_p > D_m > D_d + (2mq:f),$$

burada:

D_m – mərkəzləşdiricinin (6) xarici diametri, m;

m - yönəldirici ştanqın (1) kütləsi, kq;

q – sərbəst düşmə təcili, m/san²;

f – mərkəzləşdiricinin (6) elastik dayaq plankalarının sərtliyi,

H/m.

(71)(73) Поташников Владимир Данилович

(72) Поташников Владимир Данилович

Поташников Дмитрий Данилович

(54) Ступенчатая компоновка для направленного бурения скважин.

(54)(57) Ступенчатая компоновка для направленного бурения скважин, содержащая направляющую штангу (1) с размещённым на её нижнем конце долотом (2) рабочими элементами (3), расширитель (4) с рабочими элементами (5), соединённый с верхним концом направляющей штанги (1), центратор (6) с упругими опорными планками (9), размещённый на направляющей штанге (1) между долотом (2) и расширителем (4) так, что отношение расстояний от поперечной оси центратора (6) до рабочего торца долота (2) и рабочего торца расширителя (4) равно отношению опорных площадей указанных торцов расширителя (4) и долота (2), отличающаяся тем, что рабочие элементы (3 и 5) долота (2) и расширителя (4) выполнены однотипными, при этом диаметры расширителя (4) и долота (2) выбраны из соотношения:

$$1,36 \leq D_p/D_d < 2,0$$

где, D_p - диаметр расширителя (4), м;

D_d - диаметр долота (2), м;

а центратор (6) имеет наружный диаметр $D_{ц}$, определяемый из соотношения:

$$D_p > D_{ц} > D_d + (2mq:f),$$

где $D_{ц}$ - наружный диаметр центратора (6), м;

m - масса направляющей штанги (1), кг;

q - ускорение свободного падения, м/сек²;

f - жёсткость упругих опорных планок (9) центратора (6), Н/м.

(11) İ 990129

(21) 94/000425

(22) 05.10.94

(51) E 21 B 3/00

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Quliyev Rafik İsrail oğlu

Məhərrəmov Adil Fərman oğlu

Sami Hicazi

Məmmədov İsrail Xəlil oğlu

(54) Quyu lüləsinin aşağıdan yuxarıya işlənməsi üçün qurğu.

(54)(57) Quyu lüləsinin aşağıdan yuxarıya işlənməsi üçün qurğu kvadrat gövdəyə malik olmaqla, qəza borusunu, kvadrat gövdəni fırlangıç nippelini eyni zamanda birləşdirə bilən üç keçirici və bilərziklə təchiz olunması ilə fərqlənir.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Кулиев Рафик Исрафил оглы

Магеррамов Адыль Фарман оглы

Сами Хиджази

Мамедов Исраиль Халил оглы

(54) Устройство для проработки ствола скважины выбуриванием.

(54)(57) Устройство для проработки ствола скважины выбуриванием, содержащее квадратный корпус,

отличающееся тем, что корпус снабжён муфтой и переводником с тремя соединительными резьбами одновременно соединяющего муфту аварийной трубы, квадратный корпус и ниппель вертлюга

(11) İ 990170

(21) 96/000812

(22) 28.12.95

(51) E 21 B 7/08

(71)(73) Potaşnikov Vladimir Daniloviç

(72) Potaşnikov Vladimir Daniloviç

Potaşnikov Dmitriy Daniloviç

Şenqur Nikolay Vladimiroviç

(54) Neft quyuların yönəlməklə qazma üsulu və bu üsulu həyata keçirmək üçün şarnir sapındırıcı.

(54)(57) 1. Quyunu yönəltməklə qazma üsulu, hansında ki, qazma zamanı baltalı (1) yönəldici ştanqın aşağı ucundan oxu quyu lüləsinin köndələn kəsiyinin mərkəzində saxladılır, quyu lüləsinin əyilməsi isə yönəldici ştanqın (2) yuxarı ucunun quyu oxundan əyilmə istiqamətinə əks tərəfə quyu divarına çəkilib və saxlamaqla əldə olunur, onunla fərqlənir ki, yönəldici ştanq aşağıda göstərilən güc təsiri altında çəkilib saxlanılır:

$$F_c > F_a \times (I_d : I_c) + (M_z + M_b) : I_c$$

burada:

$F_a = 0,5 \times \delta_{pr} \times S_k \times h \times \sin 2(\theta_v - \varphi)$ - anizotrop süxurlarda baltaya təsir edən sapındırıcı güvvədir;

I_d - sapındırıcı gücün təsir qoludur;

$I_c - F_c$ gücün təsir qoludur;

M_b - quyunun əyilmə müstəvisində yönəldici ştanqın yuxarı ucuna təsir edən müqavimət qüvvəsinin momenti;

$M_z = (2:9\pi) \times D \times \delta_{pr} \times S_k$ - quyu lüləsinin əyilmə müstəvisi baltanın dönməsinə süxurun müqavimət qüvvəsinin momenti;

δ_{pr} - qazılan süxurların möhkəmliyi;

S_k - quyunun dibində yerləşən baltanın kontakt səthinin effektiv sahəsi;

H - qazılan süxurun anizotropiya indeksi;

θ_v - qazılan süxurların düşmə bucağı;

* quyu lüləsinin zenit bucağı.

П) ballanın diametri

7. Aşağı ucunda balla (1) və balla üstünə qoyulmuş çəvik mərkəzləşdirici (3) yerləşdirilmiş yönəldici ştanq (2) və şarnir muftası vasitəsi ilə yönəldici ştanqla (2) bağlı korpusta (8) malik mərkəzləşdiricidən (9), öz oxu ətrafında dönmək və korpusdan (8) karkas (10) üzərində olan məhdudlaşdırıcıya (13) qədər irəli-geri hərəkəti etmək imkanı olan korpusda (8) elastik dayaq plankaları (11) olan karkasdan (10) ibarət şarnir sapındırıcı onunla fərqlənir ki, o, desentratorun (9) karkasının onun korpusuna nisbətən bucaq vəziyyətinin fiksatoru ilə təchiz edilmişdir.

3 2-ci bəndə müvafiq olaraq, şarnir sapındırıcı onunla fərqlənir ki, desentratorun (9) karkasının (10) korpusa (8) nisbətən bucaq vəziyyətini fiksə edən qurğu (14) korpusun (8) və ya karkasın (10) aşağı tırində dirək şəklində işlənib və karkas (10) hərəkət edən zaman dirək karkasda (10) və ya korpusda (8) işlənmiş paza daxil olub, çıxa bilər.

4 2 və 3-cü bəndlərə müvafiq olaraq, şarnir sapındırıcı onunla fərqlənir ki, məhdudlaşdırıcı (13) sürüşmə ox dayacağı şəklində hazırlanıb.

5. 2 və 3-cü bəndlərə müvafiq olaraq, şarnir sapındırıcı onunla fərqlənir ki, o yellənmə ox dayacağı şəklində hazırlanıb.

(71)(73) Поташников Владимир Данилович

(72) Поташников Владимир Данилович

Поташников Дмитрий Данилович

Шенгур Николай Владимирович

(54) Способ направленного бурения скважин и шарнирный отклонитель для его осуществления.

(54)(57) 1 Способ направленного бурения скважин, при котором в процессе бурения ось нижнего конца направляющей штанги (2) с долотом (1) удерживают в центре поперечного сечения ствола скважины, а искривление ствола скважины осуществляют смещением верхнего конца направляющей штанги (2) от оси скважины к стенке ствола скважины, противоположной направлению искривления, и удержанием его у этой стенки, отличающийся тем, что смещение и удержание верхнего конца направляющей штанги осуществляют усилием F_c , определяемым из соотношения:

$$F_c > F_a \times (l_a - l_c) + (M_z + M_b) \cdot l_c$$

где $F_a = 0,5 \times \delta_{pr} \times S_k \times h \times \sin 2(\theta_v - \varphi)$ -отклоняющая сила, действующая на долото в анизотропных породах;

L_d -плечо действия отклоняющей силы;

L_c - плечо действия силы F_c ;

M_b -момент сил сопротивления, действующих на верхний конец направляющей штанги (2) в плоскости искривления скважины;

$M_z = (2:9\pi) \times D \times \delta_{pr} \times S_k$ –момент сил сопротивления породы повороту долота в плоскости искривления ствола скважины;

$B_{пр}$ - прочность разбуриваемых пород;

S_k -эффективная площадь поверхности контакта долота на забое скважины;

h - индекс анизотропии разбуриваемых пород;

θ_v –угол падения пластов разбуриваемых пород;

φ -зенитный угол ствола скважины;

D - диаметр долота (1).

2. Шарнирный отклонитель, включающий направляющую штангу (2) с размещённым на её нижнем конце долотом (1) и упругим центратором (3), установленным над долотом (1), и центратор (9), содержащий корпус (8), связанный с направляющей штангой (2) посредством шарнирной муфты (7), каркас (10) с упругими опорными планками (11), установленный на корпусе (8) с возможностью поворота вокруг своей оси и возвратно-поступательного перемещения вдоль корпуса (8) до ограничителя (13), расположенного над каркасом (10), отличающийся тем, что он снабжён фиксатором (14) углового положения каркаса (10) децентратора (9) относительно его корпуса (8).

3. Шарнирный отклонитель по п.2, отличающийся тем, что фиксатор (14) углового положения каркаса (10) децентратора (9) относительно его корпуса (8) выполнен в виде упора, расположенного на корпусе (8) или на нижнем торце каркаса (10) с возможностью входа и выхода при перемещении каркаса (10) из паза (15), выполненного соответственно в каркасе (10) или на корпусе (8).

4. Шарнирный отклонитель по пп.2, 3, отличающийся тем, что ограничитель (13) выполнен в виде осевой опоры скольжения.

5. Шарнирный отклонитель по пп.1, 3, отличающийся тем, что ограничитель (13) выполнен в виде осевой опоры качания.

(11) I 990132

(21) 97/000978

(22) 05.06.97

(51) E 21 B 33/14

(71)(73) Neft və qaz yataqlarının mənisənilməsi üzrə Dövlət elmi-tədqiqat və layihə institutu "Dənizneftqazlayihə"

(72) Mövsümov Ağasəf Ağakərim oğlu
Süleymanov İskəndər Ələkbər oğlu
Qurbanov Afər Osman oğlu
Süleymanov Tahir İskəndər oğlu
Kərimov İsrafil Məmməd oğlu

(54) Sement məhlulu üçün hidravlik fəallaşdırıcı.

(54)(57) Gövdədən, qapaq-keçicilərdən, tez sökülən birləşmələrin konus başlıqlarından və üstlük qaykalarından, giriş və çıxış borucuqlarından ibarət olan sement məhlulu üçün hidravlik fəallaşdırıcı onunla fərqlənir ki onun gövdə flansına xarici tərəfdən sement məhlulu üçün giriş borucuqları, qurğunun gövdəsinin daxili tərəfindən isə əyri borucuqlar bərkidilmişdir, belə ki, borucuqların əyilmə istiqaməti qurğuya daxil olan sement məhlulunun axını istiqamətinin əksinədir.

(71)(73) ГосНИПИ "Гипроморнефтегаз"

(72) Мовсумов Агасаф Агакерим оглы
Сулейманов Искендер Алекпер оглы
Курбанов Афар Осман оглы
Сулейманов Тахир Искендер оглы
Керимов Исрафил Мамед оглы

(54) Гидравлический активатор цементного раствора.

(54)(57) Гидравлический активатор цементного раствора, содержащий корпус, крышки-переводники, конусные головки и накидные гайки быстросъемного соединения, входной и выходной патрубки, отличающийся тем, что к фланцам корпуса, с внешней стороны подсоединены патрубки для входа цементного раствора, а со стороны размещенной внутри корпуса подсоединены патрубки, изогнутые в направлении против направления входящего потока цементного раствора.

(11) I 990133

(21) 93/000213

(22) 03.09.93

(51) E 21 B 43/08

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu (AzərNSETL)

(72) Hüseynov Oktay Xəlil oğlu

Ağalarov Fazil Fərrux oğlu

Kamilov Mirnağı Ağa Seid oğlu

Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

İbrahimov Oktay Mirzaga oğlu

Əhmədov Fəriz Fikrət oğlu

(54) Yivli quyu qazayırıcısı.

(54)(57) Dəlikli sovurucu borucuqdan, çoxgedişli vintvari yivdən, qaz-otürücü klapın qovşağından və gövdələrdən ibarət olan quyu vintli qaz separatoru onunla fərqlənir ki, separatorun gövdələri və 20° bucaq yatımında olan çoxgedişli vintlə möhkəm birləşdirilmiş arakəsmə içərisində dəlikli silindrik borucuqdan ibarət qazayırıcı kamera gövdələr arasında quraşdırılır və sovurucu borucuga görə konsentrik oturdulur, çoxgedişli vintvari yivləri isə aşağı, gövdənin boşluğuna yönəldilir və orada separatorun daxili boşluğunu, bir-birilə əlaqədə olan yuxarı-qravitasiya və aşağı inersiyalı iş prinsipli kamera və gövdəyə ayılır.

(71)(73) АЗНИПИНефть

(72) Гусейнов Октай Халил оглы

Агаларов Фазил Фаррух оглы

Камилев Мирнаги Ага Сеид оглы

Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы

Ибрагимов Октай Мирзага оглы

Ахмедов Фариз Фикрет оглы

(54) Сквaжинный винтовой газовый сепаратор.

(54)(57) Сквaжинный винтовой газовый сепаратор, состоящий из корпусов, газовыпускных клапанных узлов, многоходовой винтовой нарезки и всасывающей трубки с отверстиями, отличающийся тем, что между корпусами установлена и концентрично к всасывающей трубке размещена газоотделяющая камера, состоящая из цилиндрической патрубкa с отверстиями в перегородке, жестко соединенной с многоходовым винтом с углом наклона 20° и корпусами сепаратора, а многоходовая винтовая нарезка размещена

выходом вниз, к пространству нижнего корпуса, где разделяет внутреннюю полость сепаратора на гидравлически связанные между собой верхним гравитационным и нижним инерционными принципами работы камеры и корпуса.

(11) I 990124

(21) 3703812

(22) 30.01.84

(51) E 21 B 43/18

(71)(73) DETLİ "Dənizneftqazlayihə"

(72) Əliyev Akif İsmayıl oğlu

(54) Neft yatağında lay təzyiqinin saxlanması üsulu.

(54)(57) Aşağı qazdaşıyıcı obyektə qazılmış quyular üzrə qazın süni laylararası axınları yaradılması yolu ilə aşağı qazdaşıyıcı obyektlərdən qazın neft yatağına kompressorsuz təzyiqlə vurulmasından ibarət neft yatağında lay təzyiqinin saxlanması üsulu, onunla fərqlənir ki, qazın neft yataqlarına təzyiqlə vurulması sisteminin tikintisinə və vurucu quyular qazılmasına məsrəflərin azaldılması məqsədilə həmin quyuda qazın eyni zamanda seçilməsi yolu ilə qazın aşağı qazdaşıyıcı obyektədən qazın nizamlanmış axınını həyata keçirirlər, bu zaman qazın neft yatağına axınını quyu ağzında təzyiqin dəyişdirilməsinə ilə nəzarət edirlər

(71)(73) Научно-исследовательский и Проектный Институт "Гипроморнефтегаз".

(72) Алиев Акиф Исмаил оглы

(54)Способ поддержания пластового давления в нефтяной залежи.

(54)(57) Способ поддержания пластового давления в нефтяной залежи, заключающийся в безкомпрессорном нагнетании газа в нефтяную залежь из нижних газоносных объектов путём создания искусственных межпластовых перетоков газа по пробуренным на нижний газоносный объект скважинам, отличающийся тем, что, с целью сокращения затрат на строительство системы нагнетания газа в нефтяные залежи и на бурение нагнетательных скважин, осуществляют регулируемый переток газа из нижнего газоносного объекта в

верхнюю нефтяную залежь путём одновременного отбора газа в этой же скважине, причём процесс перетока газа в нефтяную залежь контролируют изменением давления на устье скважины.

(11) I 990173

(21) 97/000935

(22) 16.05.97

(51) E 21 B 43/22

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Багіров Микаил Казим оğlu

Əliyev Yolçu Misir oğlu

Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

Safronova İrina Aleksandrovna

(54) Layın quyudibi ətrafında strukturunun dağılmasının qarşısının alınması üsulu.

(54)(57) Layın quyudibi ətrafında strukturunun dağılmasının qarşısının alan üsul, tərkibində bakterisid olan suyun laya vurulması fərqi ondadır ki, bakterisid kimi konsentrasiya 50-100 mq/l olmaqla xlor və ya brom, və ya yod üstünlük təşkil edir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИНефть

(72) Хасаев Ариф Муртуз Али оглы

Багіров Микаил Казим оглы

Алиев Йолчу Мисир оглы

Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы

Сафронова Ирина Александровна

(54) Способ предотвращения разрушения структуры призабойной зоны пласта.

(54)(57) Способ предотвращения разрушения структуры призабойной зоны пласта, заключающийся в закачке в пласт

воды, содержащей бактерицид, отличающийся тем, что в качестве бактерицида используют преимущественно хлор, и (или) бром, и (или) йод в концентрации 50-100 мг/л.

(11) I 990176

(21) 95/000447

(22) 19.05.94

(51) E 21 B 43/24

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Ağalarov Fəzil Fərrux oğlu

Şirinov Şirin Həsən oğlu

Rəhimov Cavid Əbdullatif oğlu

Şixiyev Mədət Nuh oğlu

Kazımov Şükürəli Paşa oğlu

(54) Neft quyularının quyudibi ətrafının termik işlənməsi üsulu.

(54)(57) Layın quyudibi sahəsinə maye axını ilə birlikdə metal tozunun vurulması və qızdırıcı vasitəsilə qızdırılmasından ibarət məlum təsir üsulu onunla fərqlənir ki, metal tozu əvəzinə danələnməmiş ferromaqnit süxurlardan qızdırıcı əvəzinə isə burulganlı cərəyandan istifadə olunur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИНефть

(72) Ağalarov Fəzиль Fərrux oğly

Ширинов Ширин Гасан оғлы

Рагимов Джавид Абдуллатиф оғлы

Шихиев Мадат Нух оғлы

Кязимов Шукюрәли Паша оғлы

(54) Способ термической обработки призабойной зоны нефтяного пласта.

(54)(57) Способ термической обработки призабойной зоны нефтяного пласта путём закачивания в пласт вместе с потоком жидкости частиц металлопорошка, спуск в скважину электронагревательного устройства с последующим нагревом

призабойной зоны, отличающийся тем, что в качестве металлопорошка используют гранулированную ферромагнитную породу, а нагревание производят вихревыми токами.

(11) İ 990172

(21) 97/000917

(22) 28.01.97

(51) E 21 B 43/25

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Əliyev Yolçu Misir oğlu

Nağıyev Arif Çərkəz oğlu

Tağıyeva Mahirə Ramiz qızı

Abdullayeva Elmira Sabir qızı

(54) Quyu dalğa generatoru.

(54)(57) Quyu rəqs generatoru, onunla fərqlənir ki, möhkəm bağlı aşağı və yuxarı sıxıcı muftalar və korpus elementinə konsentrik bərkidilmiş qısa borular boyunca növbələşən keçirici və bütöv divarlı qısa borular boyunca, gövdə ilə həlqəvi fəza yaradan, içi boş gövdə ilə aşağı sıxıcı muftalarla periferik həlqəvi kanallarla əlaqələnen içi boş gövdədən ibarət olan, fərqli cəhəti ondan ibarətdir ki, generator əlavə olaraq ejetor qurğusu ilə təchiz olunur, soplosu daxili xırda borucuqlarla birləşdirilmiş, qəbul kamerası isə periferik oxvari kanallar vasitəsi ilə həlqəvi kanal ilə əlaqələndirilmişdir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АЗНИПИНефт

(72) Хасаев Ариф Муртуз Али оглы

Алиев Йолчу Мисир оглы

Нагиев Ариф Черкез оглы

Тагиева Махира Рамиз кызы

Абдуллаева Эльмира Сабир кызы

(54) Скважинный генератор колебаний.

(54)(57) Скважинный генератор колебаний, состоящий из полого корпуса, жёстко связанных с ним верхней и нижней зажимных муфт и концентрично установленного в корпусе элемента, создающего колебательное движение, выполненного в виде чередующихся по высоте патрубков с проницаемыми и непроницаемыми стенками, образующих с корпусом кольцевой канал, сообщающийся через периферийные осевые каналы в нижней муфте с полостью корпуса, отличающийся тем, что генератор дополнительно снабжён эжекторным устройством, сопло которого сообщено с полостью внутреннего патрубка, а приёмная камера связана через периферийные осевые каналы с кольцевым каналом.

(11) İ 990177

(21) 98/001172

(22) 27.03.97

(51) E 21 B 43/25

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuzəli oğlu
Rzazadə Nazim Abutalıb oğlu
Abdullayeva Fəridə Yəhya qızı
Aslanov Əsgər Hüseyn oğlu
Tağıyeva Məxirə Ramiz qızı

(54) Quyu dalğa qeneratoru.

(54)(57) Xarici içi boş gövdədən və nəhayətləndirən sıxıcı birləşmələrlə bərkidilmiş daxili silindrdən ibarət quyu dalğa generatoru onunla fərqlənir ki, daxili silindr kristallik mineraldan hazırlanıb və gövdə ilə daxili silindr arasındakı fəza qaz-mayə qarışığı ilə doldurulmuşdur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИНефть

(72) Хасаяев Ариф Муртузали оглы
Рззаде Назим Абуталыб оглы
Абдуллаева Фарида Яхья кызы

Асланов Аскер Гусейн оглы
Тагиева Махира Рамиз кызы

(54) Скважинный генератор колебаний.

(54)(57) Скважинный генератор колебаний, состоящий из внешнего полого корпуса и внутреннего цилиндра, закреплённого в концах зажимными муфтами, отличающийся тем, что внутренний цилиндр изготовлен из кристаллического минерала, а пространство между корпусом и внутренним цилиндром заполнено газожидкостной смесью.

(11) İ 990179

(21) 93/000139

(22) 27.09.93

(51) E 21 B 43/26

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Kamilov Mirnağı Ağaseyid oğlu

Şirinov Şirin Həsən oğlu

Əliverdizadə Tale Kərim oğlu

Əliyev Rəmiş Sadıx oğlu

Əliyev İsrəfil İsmayıl oğlu

Kazımov Şükürəli Paşa oğlu

(54) Quyunu yumaq üçün qurğu.

(54)(57) Quyuların yuyulması üçün qurğu: qol boru içərisində yerləşmiş və onunla həlqəvari zolaq əmələ gətirən ucluqlu boş gövdədən, qol borudakı ox üzrə yaylanmış həlqəvari zolağı örtə bilən qol boru üzərindəki silindrdən təşkil olub, onunla fərqlənir ki, silindr qol boruya nisbətən yaylanmış, mərkəzi ox üzrə kanalla təchiz olunmuş ucluq, axarsız silindrin daxilindəki zolaqlarla bir ox üzərində yerləşdirilmişdir, silindrin xarici divarında sonsuz yiv açılmış, belə ki, gövdənin və qol boru daxilində yaradılmış sonsuz yivin spiral zolaqları ucluğun mərkəzi oxu üzrə olan kanalla əlaqələndirilir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИНефть

(72) Камиллов Мирнаги АгаСеид оглы

Ширинов Ширин Гасан оглы
 Аливердизаде Тале Керим оглы
 Алиев Рамиз Садых оглы
 Алиев Исрафил Исмаил оглы
 Кязимов Шукюралли Паша оглы

(54) Устройство для промывки скважин.

(54)(57) Устройство для промывки скважины, включающее полый корпус с наконечником, размещенный в корпусе полый патрубок, который образует с ним кольцевую полость, установленную на патрубке перегородку, седло и взаимодействующий с ним запорный элемент, подпружиненный поршень со сквозным осевым каналом, установленный над патрубком с возможностью перекрытия кольцевой полости, отличающийся тем, что поршень подпружинен относительно патрубка, наконечник снабжен центральным осевым каналом и размещенной соосно с ней полостью с установленным внутри непроточным цилиндром, наружная поверхность которого выполнена в виде штока. При этом спиральная полость, образованная шнеком внутри наконечника сообщает центральный канал наконечника с полостями патрубка и корпуса.

(11) I 990175

(21) 94/000370

(22) 19.05.94

(51) E 21 B 43/27

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Ağalarov Fazil Fərrux oğlu
 Kazımov Şükürəli Paşa oğlu
 Rəhimov Cavid Əbdüllətif oğlu
 Şixiyev Mədət Nuh oğlu

(54) Neft quyularının köpüklü turşularla işlənmə üsulu.

(54)(57) Neft quyularının köpüklü turşu ilə işlənməsində quyuya turşu və köpükləndirici maddə vurulmasından ibarət üsul onunla fərqlənir ki, köpükləndirici maddə kimi quyuya aşağıdakı tərkibdə alkiləşmiş sulfat turşusu vurulur:

Duz turşusu	20-24%
AST(alkilləşmiş sulfat turşusu)	76-80%

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Ağalarov Fəzail Fərrux oğlu
Kəzimov Şükürəli Pəşə oğlu
Rəhimov Cəvid Əbduvlətif oğlu
Şixiyev Mədət Nux oğlu

(54) Способ пенокислотной обработки нефтяных скважин.

(54)(57) Способ пенокислотной обработки нефтяных скважин, заключающийся в закачке в скважину кислоты, поверхностно-активного вещества, отличающийся тем, что в качестве поверхностно-активного вещества используют алкилированную серную кислоту при следующем соотношении компонентов, об.,%:

Соляная кислота	20-24
Алкилированная серная кислота	76-80

(11) İ 990178

(21) 94/000426

(22) 19.05.94

(51) E 21 B 43/38

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Rzadə Nazim Əbutilib oğlu
Qurbanov Muxtar Əbuseit oğlu
SopovaŞəfəq Ağə Bala qızı

(54) Quyu qazqum separatoru və süzgəci.

(54)(57) 1. Ötürücü, süzücü yarıqları olan yaylı lentvari spiral şəkilli süzgəc, süzgəcin daxili boşluğunda yerləşdirilən və ox boyu yerdəyişmə imkanı olan istiqamətləndiricidən ibarət quyu qazqum separatoru onunla fərqlənir ki, o, istiqamətləndirici üzərinə intervalla oturdulmuş və dəlinmiş kojux içərisində yerləşdirilmiş ən

azı iki süzgeçlə təchiz olunmuşdur ki, onlardan hər biri o birindən, oturacağı ilə kojuxun divarına möhkəm birləşdirilmiş, yuxarı nəhayəti ilə isə istiqamətləndiriciyə sərbəst qoşulmuş konusvari qurşaq vasitəsilə ayrılaraq kamera əmələ gətirir, yuxarı suzgeç üstündəki kamera sipərli arakəsmə vasitəsilə yaradılmış və arakəsmənin aşağı səthi səviyyəsində kojuxda çəp qazoturucu dəliklərlə təchiz olunmuşdur, istiqamətləndirici oyuq hazırlanmış və bir nəhayəti kojuxun divarı ilə möhkəm birləşdirilmiş o biri nəhayətilə isə istiqamətləndiriciyə qoşulmuş suzgeç üzərindəki kamerayayerləşdirilmiş dəliklərlə təchiz olunmuşdur.

2. 1-ci bəndə görə separator onunla fərqlənir ki, istiqamətləndirici ilə konus qurşağının yuxarı nəhayəti arasında yaranan məsafə süzücü yarıqdan böyük olmur.

3. 1-ci bəndə görə separator onunla fərqlənir ki, dələnmiş kojuxun divarları əlavə olaraq konus qurşağının oturacağı səviyyəsində pəncərəciklərlə təchiz olunmuşdur.

4. Sargı yerlərində süzücü yayıqlar əmələ gətirən çixıntılarla təchiz olunmuş yaylı lentvari spiral şəklində hazırlanmış suzgeç onunla fərqlənir ki, yay eni sarılma mərkəzinə doğru darılan yaylı lentdən arximed spirali şəklində hazırlanır.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности
АзНИПИНефть

(72) Рзазаде Назим Абуталыб оглы
Гурбанов Мухтар Абусетоглы
Тагиева Махира Рамиз кызы

(54) Скважинный газопесочный сепаратор и фильтр.

(54)(57) 1. Скважинный газопесочный сепаратор, содержащий переводник, фильтр в виде спиральной ленточной пружины с фильтрующими щелями, направляющую, размещённую во внутренней полости фильтра с возможностью осевого перемещения, отличающийся тем, что он снабжён не менее, чем двумя фильтрами, насаженными на направляющую поинтервально и заключёнными в перфорированный кожух, каждый фильтр перекрыт от другого, образуя камеру, конической обоймой, жёстко соединённой основанием к стенке кожуха, а вершиной свободно прилегающей к направляющей, камера над первым (верхним) фильтром образована перегородкой с козырьком и снабжена косыми газоотводными отверстиями в кожухе на уровне нижней поверхности

перегородки, направляющая выполнена полой и снабжена отверстиями, заключёнными в камеру над фильтром, один конец которого жёстко соединён со стенкой кожуха, а другой – с направляющей

2 Сепаратор по п.1, отличающийся тем, что величина зазора, образуемого между направляющей и вершиной конуса обоймы, не превышает величины фильтрующей щели.

3 Сепаратор по п.1, отличающийся тем, что стенки перфорированного кожуха снабжены дополнительно окошками, расположенными на уровне основания конуса обоймы

4 Фильтр выполненный в виде спиральной ленточной пружины, снабжённой в местах перекрытия выступами, образующими фильтрующие щели, отличающийся тем, что пружина выполнена в виде архимедовой спирали из ленты, ширина которой сужена к центру навивки.

(11) 990121

(21) 93/000123

(22) 17.08.93

(51) E 21 B 47/02

(71)(73) Az.Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Əliverdizadə Tale Kərim oğlu

Müfidzadə Rüfət Həmid oğlu

Səfərov Nəriman Hüseynqulu oğlu

Kazımov Şükürəli Paşa oğlu

(54) Yanavericini istiqamətləndirmək üçün qurğu.

(54)(57) Yanavericini istiqamətləndirmək üçün qurğu aşağı hissəsində yerləşdirilmiş bıçaqları silindrik gövdəsi və oriyentiri olan ölçü cihazının aşağı ucunda yerləşdirilmiş qurğuşun möhürə təsir etmək imkanına malik boru kəməmindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, bir oriyentir kimi cihazın rezin manjetlər geydirilmiş gövdəsindən istifadə edilir, bu zaman manjetlər boruların daxili səthi ilə cihazın gövdəsi arasındakı aranı kipləndirir və qurğuşun möhür bıçaqlara çatdıqda manjetlərin daxili diametri ilə gövdənin xarici səthi arasında ara əmələ gəlməsinə imkan yaradır, bununla bərabər cihazın gövdəsi elə materialdan hazırlanır ki, onun sıxlığı

boru kəmərinin daxilini dolduran mayenin sıxlığından az olsun, bıçaqlar isə bir-birinə nisbətən bucaq altında yerləşdirilir və tiyəsi düz səthə malikdir.

(71)(73) АзНИПИНефть

(72) Аливердизаде Тале Керим оглы
Муфид-заде Руфат Гамид оглы
Сафаров Нариман Гусейнгулу оглы
Кязимов Шукюрали Паша оглы

(54) Устройство для ориентирования отклонителя.

(54)(57) Устройство для ориентирования отклонителя, включающее колонну труб в нижней части которой установлены ножи с возможностью взаимодействия со свинцовой печатью, размещённой на нижней торцовой поверхности прибора, снабжённого цилиндрическим корпусом и ориентиром, отличающееся тем, что в качестве ориентира используется корпус прибора с размещёнными на нём резиновыми манжетами, уплотняющими зазор между внутренней поверхностью труб и корпусом прибора и установленных на последнем с возможностью образования зазора между отверстием манжет и наружной поверхностью корпуса прибора при взаимодействии свинцовой печати с ножами, при этом корпус прибора выполнен из материала, плотность которого ниже плотности жидкости, заполняющей полость колонны труб, а ножи установлены под углом относительно друг друга и имеют ровную поверхность лезвия.

Bölmə F.

Механика, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.

Раздел F.

Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.

- (11) 990120
 (21) 95/000541
 (22) 18.07.94
 (51) F 04 B 47/00
 (71)(73) EİB "Tətbiq"
 (72) Cənəhmədov Əhəd Xanəhməd oğlu
 Əkbərova Leyla Əli qızı
 Mehdiyev Əli Məmməd oğlu
 Həsənov Ələddin Səməd oğlu
 (54) Dərinlik nasosunun klapanı.

(54)(57) Dərinlik nasosun klapanı gövdənin aşağı hissəsindəki yivə bərkidilmiş, ucluq üzərində oturdulmuş, yəhər gövdə vasitəsi ilə ucluğa sıxılmış, yəhərin üzərində isə içərisində kürəcik olan stəkan yerləşdirilmiş dərinlik nasosunun klapanından onunla fərqlənir ki, stəkanın çıxıntısı ilə əlaqələndirilmiş gövdə vasitəsi ilə yəhər ucluğa sıxılmışdır.

- (71)(73) Научно-производственное объединение "Татбиг"
 (72) Джанахмедов Ахад Ханахмед оглы
 Акбарова Лейла Али кызы
 Мехтиев Али Мамед оглы
 Гасанов Аладдин Самед оглы
(54) Клапан глубинного насоса.

(54)(57) Клапан глубинного насоса, содержащий корпус на нижней резьбе которого завёрнут наконечник, между которым сжато седло клапана, а между седлом и внутренним буртом корпуса расположен стакан в котором размещён шар отличающийся тем, что верхняя часть стакана выполнена в виде параболы, а нижняя часть снабжена наружным буртом, причём стакан расположен на верхнем торце седла и с помощью верхнего торца бурта стакана и внутренним буртом корпуса, седло и стакан сжаты между корпусом и наконечником.

- (11) İ 990119
 (21) 98/001168
 (22) 29.12.94
 (31) 08/174971

(32) 29 12 93

(51) F 16 L 1/18

(71)(73) McDermott International, Inc. US

(72) Cessi Rey Uilkins. US

(54) Boru kəmərinin şaquliyyə oxşar quraşdırılması üçün qurgu

(54)(57) 1. Boru kəmərinin şaquliyyə oxşar quraşdırılması üçün qurgu. əsas üzərində boru kəmərinə yuxarıdan calamaq üçün avadanlıq yerləşdirilən üzücü vasitədən və bucurqadı və tali bloku olan boruqaldırıcı qurgudan yığılaraq, onunla fərqlidir ki, ona əsasda quraşdırılmış və yuxarı istiqamətlənmiş çərçivə şarnirlə əsasda bərkidilmiş, çərçivədə dayanan və yuxarı istiqamətlənmiş mərkəzləşdirici qüllə, şarnirlə əsasda bərkidilmiş, aşağı istiqamətlənən dayaq qülləsi və boru kəmərinə qəbul etmək və saxlamaq üçün qovşaq əlavə olunur.

2. 1-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, ona boru seksiyalarını mərkəzləşdirici qülləyə keçirmək üçün vasitə əlavə edilir.

3. 1-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, boru kəmərinə qəbul edən və saxlayan qovşaq dayaq qülləsinin aşağı ucunda bərkidilmiş platformadan və tali blokundan ibarətdir, həm də tali bloku boru kəmərinə qəbul edən və saxlayan qovşaqlarda dayaq qülləsinin uzunluğu boyunca hərəkət etmək imkanı ilə qurulur.

4. Boru kəmərinin şaquliyyə oxşar quraşdırılması üçün qurgu, əsas üzərində boru kəmərinə yuxarıdan saxlamaq üçün avadanlıq yerləşdirilən üzücü vasitədən və bucurqadı və tali bloku olan boruqaldırıcı qurgudan yığılaraq, onunla fərqlidir ki, ona əsasda quraşdırılmış və yuxarı istiqamətlənmiş çərçivə, şarnirlə əsasda bərkidilmiş, çərçivəyə dayanan və istiqamətlənən mərkəzləşdirici qüllə, stingerin şarnirlə əsasda bərkidilmiş dayaq çərçivəsi, çərçivəyə bağlanmış və boruların qəbulu və saxlanması üçün platforma, stingerin dayaq çərçivəsinin aşağı ucunda bərkidilmiş və aşağı istiqamətlənmiş stinger əlavə edilir, həmçinin tali bloku stingerin uzunluğu boyunca hərəkət etmək imkanı ilə stingerdə quraşdırılmışdır.

5. 4-cü bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, stinger özünün aşağı hissəsində bu hissənin dönməsi imkanı ilə şarnirlə bərkidilmişdir.

(71)(73) МакДермотт Интернешнл. Инк. США

(72) Джесси Рей Уилкинс

(54) Установка для почти вертикальной прокладки трубопровода.

(54)(57) 1 Установка для почти вертикальной прокладки трубопровода, содержащее плавсредство с основанием, на котором размещены оборудование для наращивания трубопровода сверху и трубоподъёмное устройство, имеющее лебёдку и талевый блок, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит раму, установленную на основании и направленную вверх, центрирующую вышку, шарнирно закреплённую на основании, опирающуюся на раму и направленную вверх, опорную вышку, шарнирно закреплённую на основании, но направленную вниз и узел для приёма и удержания трубопровода.

2. Установка по п.1, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит средство переноса секции трубы в центрирующую вышку.

3. Установка по п.1, отличающаяся тем, что узел приёма и удержания трубопровода содержит платформу, укреплённую в нижнем конце опорной вышки и талевый блок, причём талевый блок установлен в узле приёма и удержания трубопровода с возможностью перемещения вдоль опорной вышки.

4. Установка для почти вертикальной прокладки трубопровода, содержащая плавсредство с основанием, на котором размещены оборудование для наращивания трубопровода сверху и трубоподъёмное устройство, имеющее лебёдку и талевый блок, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит раму, установленную на основании и направленную вверх, центрирующую вышку, шарнирно закреплённую на основании, опирающуюся на раму и направленную вверх, опорную раму стингера, шарнирно закреплённую на основании, платформу для приёма и удержания трубопровода, закреплённую на раме, стингер, закреплённый на нижнем конце опорной рамы стингера и направленный вниз, при этом талевый блок установлен на стингере с возможностью перемещения вдоль стингера.

5. Установка по п.4, отличающаяся тем, что стингер шарнирно закреплён в нижней части с возможностью поворота нижней части

(11) I 990118

(21) 98/001191

(22) 11 11 94

(31) 08/154320

(32) 18 11.93

(51) F 16 L 1/18

(71)(73) McDermott International, Inc, US

(72) Robert V. Braun, US

Maykl Gozef Ledlyuks, US

Cessi Rey Uilkins, US

(54) Boru kəmərinin şaquli quraşdırılması üçün qurgu.

(54)(57) 1. Boru kəmərinin şaquli quraşdırılması üçün qurgu. yükqaldırıcı mexanizmi olan dayaq meydançasına malik olub, onunla fərqlidir ki, dayaq meydançası şarnirlə dayaq çərçivəsinə bərkidilir, meydançada çərçivəyə və meydançaya dayanıb şaquli yuxarı istiqamətlənən qüllə, borblok, yükqaldırıcı mexanizm kimi istifadə edilən tali bloku, boru kəməri üçün meydançada hərəkət etmək imkanı ilə bərkidilən platforma, qüllədə, şaquli istiqamətdə hərəkət edə bilən boru üçün daxili tutqac və daxili tutqacı qüllədə calaqla bərkidilmiş boru seksiyası ilə uzlaşdıran qovşaq bərkidilir.

2. 1-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, daxili tutqacın uzlaşma qovşağı qüllədə hərəkət etmək imkanı ilə bərkidilir.

3. 1-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, tali bloku hərəkət etmək imkanı ilə quraşdırılır.

4. 1-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, ona mütəhərrik meydançanın aşağı ucunda bərkidilmiş stinçer daxildir.

5. 1-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, ona əlavə olaraq borblokun saxladığı boru seksiyasını calanmış boru kəməri ilə uzlaşdıran qovşaq daxildir.

6. 5-ci bənd üzrə qurgu onunla fərqlidir ki, uzlaşdırma qovşağına borunu saxlamaq üçün nəzərdə tutulan və hərəkət imkanı ilə quraşdırılan tutqac daxildir.

7. Boru kəmərinin şaquli quraşdırılması üçün qurgu dayaq səthə yükqaldırıcı mexanizmə malik olub, onunla fərqlidir ki, ona boru seksiyalarını qəbul etmək və saxlamaq üçün, boru seksiyalarını yerləşdirmək üçün dayaq səthi və şaquli dirəklərlə P-şəkilli çərçivəsi olan qurgu daxildir.

(71)(73) МакДермотт Интернешнл, Инк, США

(72) Роберт В. Браун

Майкл Джозеф Пеглюкс
Джесси Рей Уилкинс

(54) Установка для вертикальной прокладки трубопровода.

(54)(57) 1. Установка для вертикальной прокладки трубопровода, содержащая опорную площадку с грузоподъемным механизмом, отличающаяся тем, что опорная площадка шарнирно закреплена на опорной раме, на площадке закреплены вышка, опирающаяся на площадку и на раму и направленная вертикально вверх, блок талей используемый в качестве грузоподъемного механизма, платформа для трубопровода, закреплённая с возможностью перемещения по площадке, на вышке укреплен с возможностью перемещения в вертикальном направлении внутренний захват для труб и узел совмещения внутреннего захвата с закрепляемой на вышке наращиваемой секцией трубопровода.

2. Установка по п. 1, отличающаяся тем, что узел совмещения внутреннего захвата закреплён на вышке с возможностью перемещения.

3. Установка по п. 1, отличающаяся тем, что блок талей установлен с возможностью перемещения.

4. Установка по п. 1, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит стингер, закреплённый на нижнем конце подвижной площадки.

5. Установка по п. 1, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит узел совмещения секции трубы, удерживаемой бортблоком, с наращиваемым трубопроводом.

6. Установка по п. 5, отличающаяся тем, что узел совмещения содержит захват, предназначенный для удержания трубы, установленный с возможностью перемещения.

7. Установка для вертикальной прокладки трубопровода, содержащая опорную поверхность и грузоподъемный механизм, отличающаяся тем, что она содержит устройство для приёма и хранения секций труб, с опорной поверхностью для размещения секций труб и П-образной рамой, имеющей вертикальные стойки, причём на опорной поверхности также выполнены вертикальные стойки.

Bölmə G.
Fizika.

Раздел G.
Физика.

(11) P 990113

(21) 98/001143

(22) 11.03.98

(51) G 01 C, E 21 B

(76) Alxazov Siyavuş Məmmədiyə oğlu

(54) Böyük əyriliyə malik quyu lüləsinin parametrlərinin nöqtəvi ölçülməsi üçün qurğu.

(54)(57) Yüklü olan çərçivəyə, zenit bucağını ölçmək üçün əqrəbli yük və reoxordlu plankaya malik bucaqölçən hissədən, azimutu ölçmək üçün həlqəvi reoxordlu və maqnit əqrəbli bussoldan və silindrik dayaqlı qövsvari qola malik azimutölçən hissədən, qurğunun qövsünü və $0-50^{\circ}$ bölgülü diskdən ibarət böyük əyriliyə malik quyu lüləsinin parametrlərini ölçmək üçün qurğu onunla fərqlənir ki, çərçivəyə vtulka əlavə olunmuşdur; bucaqölçən hissəyə tərəfləri arasındakı bucaq 45° olan ucluqlu yarımrombşəkilli formaya malik şaqul, radius və qövs arasındakı nisbətə dəyişməsi nəticəsində daha çox qabarıq olan planka, çərçivənin oxuna nəzərən 45° bucaq altında istiqamətləndirilmiş əqrəb qoyulmuş və bucaq reoxordunun plankası üçün dörd alümin, dayaq əlavə edilmişdir; azimut ölçən hissəyə qövsvari qolun ucluğu, kvadrat dayaq və qövsvari qolun dayağının ucluğu əlavə edilmiş və qurğunun qövsü bussola nəzərən şaquli istiqamətdə yuxarı sürüşdürülmüşdür; ölçü qurğusuna 100 Om müqavimətə malik naqıl sargıları əlavə edilmişdir; ölçü qurğusu, həmçinin, $0-90^{\circ}$ diapazonda zenit bucağı ölçüsünü qeydə almaq üçün bölgülərə malik disklə təchiz olunmuşdur.

(76) Алхазов Сиявуш Маммедия оглы

(54) Устройство для точечного измерения параметров ствола скважины с большой кривизной.

(54)(57) Устройство для точечного измерения параметров ствола скважины с большой кривизной, включающее рамку с грузом, угловую часть с реохордом на планке и отвесом со стрелкой носителями зенитного угла и азимутальную часть с буссолью с кольцевым реохордом и магнитной стрелкой, дугообразным рычагом с цилиндрической стойкой носителями азимута, дугу устройства и диска с градацией $0-50^{\circ}$, отличающееся тем, что в рамке устройство дополнено втулкой, в угловой части устройство дополнено отвесом, выполненным в полуромбовидной форме с наконечником между сторонами которого 45° , планкой отличающейся большей выпуклостью в результате изменения соотношения между радиусом и дугой, стрелкой, расположенной под углом 45° по отношению к оси рамки и четырьмя алюминиевыми стойками для планки углового реохорда, в азимутальной части дополнено наконечником дугообразного рычага, квадратной стойкой и наконечником стойки дугообразного рычага и дуга устройства смещена вертикально вверх относительно буссоли, измерительное устройство дополнено витками провода с сопротивлением 100 В, а также снабжено диском с делениями для отсчёта зенитного угла $0-90^{\circ}$.

(11) İ 990125

(21) 2892464

(22) 26.02.80

(51) G 05 D 3/00

(71) Azərbaycan EA Şamaxı Astrofizika Rəsədxanası.

(72) Məhərrəmov Vaqif Əli oğlu

(73) Məhərrəmov Vaqif Əli oğlu

(54) Teleskopun şüaizləyici sistemi.

(54)(57) Teleskopun şüaizləyici sistemi dörd ədəd qarşılıqlı perpendikulyar şüa qəbuledicidən və teleskopla kinematik əlaqəli və hər biri ardıcıl birləşdirilmiş formalaşdırıcı, gücləndirici və icraedici qurğudan yığılmış iki idarə kanalından ibarət olub, həmçinin formalaşdırıcının girişləri uyğun olaraq hər bir cüt şüa qəbuledicilərinin çıxışları ilə birləşdirilmişdir və onunla fərqlidir ki, şüa qəbulediciləri teleskopun spektroqrafının giriş yarığının yanaqlarında yerləşdirilmişdir.

(71) Шемахинская Астрофизическая обсерватория АН.

(72) Магеррамов Вагиф Али оглы

(73) Магеррамов Вагиф Али оглы

(54) Фотоследящая система телескопа.

(54)(57) Фотоследящая система телескопа, содержащая четыре взаимно перпендикулярно расположенных фотоприёмника и два канала управления, каждый из которых состоит из последовательно соединённых формирователя, усилителя и исполнительного устройства, кинематически связанного с телескопом, причём вход формирователя соединён с выходами соответствующей пары фотоприёмников, отличающийся тем, что, с целью устранения потерь света в телескопе, повышения точности и расширения области применения системы, фотоприёмники расположены на щеках входной щели спектрографа телескопа.

Bölmə N.

Elektrik.

Раздел Н.

Электричество.

(11) P 990107

(21) 95/000530

(22) 03.05.94

(51) H 01 F 1/33

(71)(73) Azərbaycan EA Fizika İnstitutu.

(72) Ramazanov Məhəmmədəli Əhməd oğlu

Sadıqov Rzaqulu Zeynal oğlu

Ələkbərov Vilayət Ələkbər oğlu

Abasov Səməndər Abas oğlu

(54) Maqnitodielektrik kompozisiya.

(54)(57) Maqnit materiallarla aşqarlanmış termoplastik polimer əsasında alınmış dielektrik kompozisiyalardan fərqli olaraq, aşağıdakı həcmi faiz miqdarında aşqar kimi karbonil dəmir, əlaqələndirici (bağlayıcı) kimi polivinildenftoriddən istifadə olunmuşdur.

Polivinildenftorid	40-60
Karbonil dəmir	40-60

(71)(73) Институт Физики АН Азербайджанской Республики

(72) Рамазанов Мамедали Ахмед оглы

Садигов Рзакулу Зейнал оглы

Алекперов Вилаят Алекпер оглы

Абасов Самандар Абас оглы

(54) Магнитодиэлектрическая композиция.

(54)(57) Магнитодиэлектрическая композиция на основе термопластических полимеров с магнитными наполнителями, отличающаяся тем, что в качестве наполнителя она содержит карбонильное железо, а связующим является поливинилденфторид при следующем соотношении компонентов, объём %:

Поливинилденфторид	40-60
Карбонильное железо	40-60

(11) P 990108

(21) 95/000575

(22) 28.06.94

(51) H 05 F 1/02

(71)(73) Azərbaycan EA Fizika İnstitutu.

(72) Qəbulov Urfan Əziz oğlu

Ramazanov Məhəmmədəli Əhməd oğlu

Abasov Səməndər Abas oğlu

(54) Antistatik polimer kompozisiya.

(54)(57) Antistatik əlavə olunmuş polipropilen əsasında alınmış antistatik polimer kompozisiyalardan fərqli olaraq komponentlərin aşağıdakı kütlə % nisbətində antistatik əlavə kimi politetraftoretiləndən istifadə olunmuşdur.

Politetraforetilen	-	1-2
Polipropilen	-	qalan hissə.

(71)(73) Институт Физики АН Азербайджанской Республики

(72) Габулов Урфан Азиз оглы

Рамазанов Мамедали Ахмед оглы

Абасов Самандар Абас оглы

(54) Антистатическая полимерная композиция.

(54)(57) Антистатическая полимерная композиция на основе полипропилена с антистатической добавкой, отличающаяся тем, что в качестве антистатической добавки она содержит политетрафторэтилен при следующем соотношении компонентов, мас. %:

Политетрафторэтилен	1 – 2
Полипропилен	остальное

İXTİRALARIN SİSTEMATİK GÖSTƏRİCİSİ
СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ИЗОБРЕТЕНИЙ

İndeks BPT (6-cı redaksiya)	Patentin nömrəsi	İndeks BPT (6-cı redaksiya)	Patentin nömrəsi
Индекс МПК (6 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (6 редакция)	Номер патента
A 01 F 2/02	990144	C 07 C 207/00	990190
A 01 M 1/06	990153	C 07 C 255/03	990191
A 23 F 1/80	990151	C 07 D 263/04	990156
A 23 L 1/30	990152	C 07 D 331/02	990150
A 61 B 17/56	990162	C 07 D 411/04	990134
A 61 H 21/00	990106	C 07 D 487/04	990136
A 61 K 9/06	990103	C 08 F 12/08	990149
A 61 K 9/08	990141	C 08 F 214/02	990188
A 61 K 17/58	990130	C 08 F 240/00	990110
A 61 K 3100	990105	C 08 G 63/52	990137
A 61 K 31/00	990114	C 08 L	990109
A 61 K 31/675	990145	C 09 K 7/02	990187
A 61 K 35/6	990135	C 10 B 55/00	990112
A 61 K 35/62	990104	C 10 C 33/04	990122
A 61 K 35/78	990147	C 10 G 19/04	990186
A 61 L 15/03	990167	C 10 G 73/00	990183
A 61 N 5/00	990168	C 10 M 111/02	990181
A 61 N 5/06	990166	C 10 M 133/00	990189
B 01 D 17/00	990174	C 10 M 135/30	990154
B 01 D 46/02	990126	C 10 M135/30	990155
B 01 D 46/02	990127	C 10 M 137/06	990157
B 01 I 21/00	990180	C 12 G 3/04	990115
B 01 I 27/183	990131	C 12 G 3/04	990116
B 29 L 31/08	990117	C 22 B	990163
B 60 G 7/00	990158	C 22 B	990164
B 62 D 47/00	990138	C 22 B 3/00	990165
B 64 F 1/22	990159	C 23 F 11/08	990160
C 02 F 1/28	990148	D 09 F 2/00	990146
C 02 F 1/50	990140	E 02 F 7/00	990143
C 02 F 1/50	990171	E 21B	990169
C 02 F 1/50	990184	E 21 B 3/00	990129
C 04 B 24/00	990111	E 21 B 7/08	990170
C 05 C 3/00	990123	E 21 B 33/14	990132
C 07 C 43/15	990128	E 21 B 43/08	990133
C 07 C 45/00	990182	E 21 B 43/18	990124
C 07 C 69/02	990185	E 21 B 43/22	990173
C 07 C 87/20	990139	E 21 B 43/24	990176
C 07 C 149/16	990142	E 21 B 43/25	990172

E 21 B 43/25	990177	F 16 L 1/18	990118
E 21 B 43/26	990179	F 16 L 1/18	990119
E 21 B 43/27	990175	G 01 C	990113
E 21 B 43/33	990178	G 05 D 3/00	990125
E 21 B 47/02	990121	H 01 F 1/33	990107
F 04 B 47/00	990120	H 05 F 1/02	990108

İXTİRALARIN SAY GÖSTƏRİCİSİ
НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ИЗОБРЕТЕНИЙ

Iddia sənə- Dinin Nömrəsi	Patentin nömrəsi	Iddia sənə- Dinin nömrəsi	Patentin nömrəsi
Номер Заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента
98/001066	990103	98/001005	990140
96/000841	990104	95/000509	990141
96/000858	990105	93/000208	990142
94/000333	990106	94/000341	990143
95/000530	990107	94/000316	990144
95/000575	990108	61/771-p	990145
95/000441	990109	94/000317	990146
94/000432	990110	60/70-П	990147
94/000413	990111	93/000064	990148
93/000062	990112	95/000630	990149
98/001143	990113	95/000517	990150
96/000813	990114	93/000030	990151
93/000103	990115	93/000037	990152
94/000262	990116	94/000002	990153
96/000790	990117	95/000439	990154
98/001191	990118	95/000635	990155
98/001168	990119	95/000561	990156
95/000541	990120	95/000668	990157
93/000123	990121	98/001082	990158
98/001078	990122	96/000691	990159
95/000448	990123	98/001205	990160
1239276	990124	98/001153	990161
894684	990125	94/000329	990162
97/000964	990126	96/000754	990163
97/000963	990127	96/000755	990164
98/001123	990128	96/000686	990165
94/000425	990129	95/000616	990166
93/000026	990130	98/001122	990167
98/001122	990131	97/000978	990168
97/000978	990132	93/000213	990169
93/000213	990133	95/000568	990170
95/000568	990134	95/000562	990171
95/000562	990135	95/694-p	990172
95/694-p	990136	96/000687	990173
96/000687	990137	97/000896	990174
97/000896	990138	94/000388	990175
94/000388	990139	94/000370	990175

95/000447	990176	98/001042	990184
98/001172	990177	94/000340	990185
94/000426	990178	97/000913	990186
93/000139	990179	98/001044	990187
93/000178	990180	94/000353	990188
94/000352	990181	93/000239	990189
95/000684	990182	96/000723	990190
98/001051	990183	96/000716	990716

Mündəricat

	Səh.
1. İxtiraya dair iddia sənədləri barədə məlumatların dərc.....	1
2. İxtira üzrə iddia sənədlərinin sistemli göstəricisi.....	70
3. İxtira üzrə iddia sənədlərinin say göstəricisi.....	71
4. İxtiraya dair patentlər barədə məlumatların dərci.....	72
5. İxtiranın sistemli göstəricisi.....	203
6. İxtiranın say göstəricisi.....	205

Содержание

	Стр.
1. Публикация сведений о заявках на изобретения.....	1
2. Систематический указатель заявок на изобретения.....	70
3. Нумерационный указатель заявок на изобретения.....	71
4. Публикация сведений о патентах на изобретения.....	72
5. Систематический указатель изобретений.....	203
6. Нумерационный указатель изобретений.....	205